ministrātiū ⁊ pincernaꝝ ⁊ dapiferorū ⁊ alioruꝫ. qꝛ quiqꝫ scd̄m sua officia erāt vestiti: vt in tāta multitudine famulantiū quiuis poteāt cognosci cuiꝰ officij erat. Per has vestes significant̄ iste mirabiles ⁊ p̄ciose vestes q̄bꝰ vestiūtur in regno celoꝝ. q̄ sunt q̄dripartite. Prima pars ē iuuēt⁹ sine senio. Secūda gaudium sine tristicia. Tercia securitas sine pauoē Quarta vita sine morte. Rogem⁹.

Aliꝰ de eodē. Ser. xx.

Gaudete ⁊ laudate simul deserta iherusalē. qꝛ cōsolat⁹ est dn̄s ꝓpl'm suū. Isa. lij. Deserta Iherusalē sūt aīe sancte q̄ deseruerūt gaudia huiꝰ mūdi. Illas hortat̄ ꝓpheta ad gaudendū. Secūdo ponit gaudij rationem: primū ibi. gaudete Secūdū ibi. qꝛ ꝯsolat⁹ est dn̄s Circa primū sciendū: q̄ gaudē debemus in dn̄o ⁊ nō in alio: req̄re in dominica quarta in aduētu ī sermone. Gaudete. Circa secūdū sciendū. q̄ dn̄s cōsolat̄ tria genera hoīm. Primi sunt ꝓ pctis suis lugētes. Mat. v. Beati q̄ lugēt: qm̄ ipsi ꝯsolabūtur. Glo. Beati q̄ lugēt ꝓ pctis suis vel alioꝝ Vn̄ Her. Luctus eoꝝ qui ꝑseuerātiā nō hn̄t: nan merent̄ ꝯsolationē. Alios ī quit lugētes video: sed si de corde ꝓcederēt lacrime nō tā facile ilico soluerent̄ in risū Nunc aūt cū abūdātiꝰ ociosa ⁊ scurrilia v̄ba ꝓfluāt q̄ꝫ p̄us lacrime. lacrimas huiōi de his esse nō arbitror. q̄bꝰ ꝯsolatio diuina ꝓmittitur: quādoquidē postillas tam facile cōsolatio vilis amittit̄. delicata ē em̄ diuina cōsolatio q̄ nō dabit̄ admittētibꝰ alienā. Quicūqꝫ aūt vult a dn̄o cōsolari: debet in luctu ꝓ pctis suis perseuerare. Cōsolat̄ aūt dn̄s lugentes ꝓ pctis hoc mō q̄ misericorditer eis pctā dimittit. Ecci. xvij. O q̄ꝫ magna misericordia dei ⁊ ꝓpiciatio illiꝰ cōuertētibꝰ ad se. Ecci. ij. Pius ⁊ misericors ē deus ⁊ in tribulationibꝰ remittet pctā. i. in luctu ꝓ pctis. dimittat aūt tribꝰ modis scꝫ. libēter: letāter. ⁊ frequēter. De p̄mis duobꝰ modis ptꝫ in filio ꝓdigo cui pater occurrit ⁊ in āplexu ⁊ in osculo ⁊ ornatu et cōuiuio recepit. Lu. xv. De tercio dicit Augꝰ. Nec crimīs quātitas nec hore extremitas nec temporis breuitas quenq̄ꝫ excludit a venia vbi fuerit ꝑfecte volūtatis permutatio. O q̄ꝫ magna ꝯsolatio ē ista pctōribꝰ. Exēplū in latrone q̄ in cruce dixit. Domine memēto mei. Etiā legit̄ in vitas patꝝ q̄ q̄dā latro venit ad heremitā multū de pctis suis dolēs rogās eum vt ipsū ad suā societatez sumeret: ille vero noluit: sed despexit eū in corde suo eo q̄ oībꝰ diebꝰ vite sue magnus pctōr fuisset. Cū aūt latro ī eodem heremo cellā facere voluisset: ⁊ arborez exscindēt arbore p̄scisa cito corruit: ⁊ ipsum oppressit. Statim vidit heremita āgelos veniētes ⁊ aīaꝫ eius sine purgatorio ad celū ducētes Iste licet nil boni fecerat: sola tn̄ volūtas ipsū saluauit. Ecce magna ꝯsolatio pctōribꝰ. Grego. Qui multos sanatos in suis infirmitatibꝰ videm⁹ quid aliud q̄ꝫ misericordie pignus tenem⁹. Secūdo ꝯsolat̄ hūiles ⁊ abiectos exaltationez eis in futuro ꝓmittendo. Lu. xviij. Qui se hūiliat exaltabit̄ a deo in futuro seculo: nō d̄t de hac exaltatione q̄ fit in hac vita: qꝛ aliter exaltat mūdus ⁊ aliter deus. Mūdi exaltatio ē sicut vent⁹. Vēt⁹ em̄ eleuat illa que nullius sunt valoris: sicut paleas puluēs ⁊ similia. et dimittit ea q̄ sunt ponderosa ⁊ p̄ciosa: scꝫ auꝝ ⁊ argentū ⁊ lapides preciosos: sic mūdus exaltat eos qui apd̄ deū nullius sūt valoris ⁊ proijcit eos postea in eternā damnationē Vnde Psal. Vidi īpium exaltatū ⁊ trāsiui et ecce nō erat īuēt⁹ locꝰ eiꝰ Exēplū

de diuite epulone q̃ exaltat⁹ fuit in hoc mũdo ⁊ postea sepult⁹ ẽ ĩ iferno Dñs aũt qđ mũdus deprimit in futuro eleuabit. Job. v. Posuit hũiles ĩ sb̃lime. Vñ p̃ma petri. v. Humiliamĩ sub potẽti manu dei: vt vos exaltet ĩ tpe visitationis .i. in die iudicij quã do dicit. Venite bñdicti pa. mei ⁊ c̃ Tercio cõsolat̃ dñs in tribulatiõe patientes ipsã in dulcedinẽ vertẽdo vel saltẽ mitigãdo. ij. Corin. i. Bñdictus de⁹ qui ɔsolat̃ nos in omni tribulatõne nrã. Vñ Ber. Quãtumcũq; seuiat tribulatio nõ putes te delictum a deo: sed memineris scriptũ esse Ps. Cum ipso sũ in tribulatione. Exẽplũ in beato stephano: cui lapides torrẽtes dulces erãt q̃ vidit celos aptos et Jhesũ stantẽ ⁊ c̃. Actuũ. vij. Et in Tyburtio q̃ dixit Videtur mihi: q̃ super roseos flores incedã qñ sup ardẽtes prunas nudis pedib⁹ ambulauit. et in multis alijs sanctis. Istud figuratũ est Daniel. iij. vbi Nabuchodonosor rex vidit in fornace ignis cum trib⁹ pueris angelũ similem filio dei Nota hystoriã ibidẽ. Quarto cõsolatur dñs gaudia mũdana fugientes. et ad spũalia anhelãtes. Istud figuratũ est Exo. xvi. vbi dr. q̃diu filij isrl̃ habuerũt formã quã tulerãt de egipto. non est eis datum mãna. ⁊ cum venirent ad terrã ꝓmissam ⁊ comederent de fructib⁹ illius terre scz promissionis. ablatũ est eis manna. Quicũq; ergo vult recipere consolationẽ diuinã. i. aliquã spũalem dulcedinem debet vitare cõsolationẽ mũdanã. ⁊ semper intent⁹ eẽ diuinis ⁊ celestib⁹. Exẽplũ. Quedaz domina deuota delitias seculi fugiẽs frequenter se orationib⁹ ⁊ deuotionib⁹ mancipauit. ⁊ specialiter circa infantiam xp̃i afficiebatur. ⁊ sepe rogauit dñm vt sibi ostendere dignaret̃ faciẽ puericie sue: ⁊ ecce in quodã festo natiuitatis xp̃i ipsa sola in ecclesia orante: astitit puer pulcherrim⁹ arridens ei. Ipsa aũt nesciente quis esset. q̃siuit puer ab ea: si sciret Aue Maria Illa respõdit. Ita scio. Respondit puer Dic mihi. ⁊ fecit. Et cum dña diceret Benedict⁹ fructus ventris tui. dixit puer. Ego sũ ille fructus ⁊ euanuit. Et illa iubilãdo clamauit. Reuertẽ puer karissime. redi dulcissime ꝑ triginta dies non cessans clamare. ⁊ ecce tricesima die venit Jhesus dicẽs. Veni ad me dilacta mea. q̃ delitias seculi fugisti ⁊ in me delectata fuisti et vtere delitijs quas tibi preparaui Illa statim expirãs cum eo migrauit in celum.

Textualis expositio.

In principio erat verbũ glo. in patre fili⁹ erat. Sed queriť. Quare posuerit sub nomine principij ⁊ nõ sub nomine patris vel dei. Ad hoc dicẽdum ſm Augustinũ. q̃ pat̃ in ratione patris dei ignot⁹ erat. Vnde iohãnes cũ debuit ostendere filiũ esse deũ eternũ in substãtia cũ eo qui est pater. si posuisset patrẽ non fuissz intellect⁹ q̃ nomẽ dei incognitũ erat multis. nomen principij oĩb⁹ erat notũ. Vel sic In p̃ncipio erat v̓bũ. i. filius vni⁹ erat substãtie cũ eo qui dicit̃ esse p̃ncipiũ distinct⁹ ab illo. Vel sic. In p̃ncipio erat v̓bũ .i. verbũ erat idẽ principium cũ patre. Et verbũ erat apđ deũ: sic cõtinuat Crisſ. q̃ dixerat In principio erat verbum ne credẽt aliquis q̃ hoc dixissz de v̓bo ꝓlatiuo qđ trãsit ⁊ nõ manet. sed tm̃ ab aliquo procedit. ideo adiunxit. Et v̓bũ eãt apud deũ. i. coeternũ ⁊ coequale ipsi et de⁹ erat verbũ. Nam si v̓bũ est eq̃le deo ⁊ coeternũ. cũ nulla creatura possit ad tantaz excellẽtiam eleuari. vt sit deo coequalis ⁊ coeterna nisi sit de⁹. Seq̃tur: q̃ verbũ erat deus. et de⁹ erat v̓bũ. hoc v̓bũ erat in p̃n

cipio.i.idē principium de p̄ncipio cū
patre q̄ ē p̄ncipiū sine p̄ncipio. apud
deū p equalitatē ⁊ distinctionē. Oīa
visibilia ⁊ inuisibilia p ipsū verbū fa
cta sūt ⁊ sine ipso factū est nihil Qd
est omne factibile aliqn̄ futurū in ex
istētia. In ipso vita erat.i.in v̄bo qd
est in vita. erat vita. vel sic. Qd fa
ctū est in ipso v̄bo stz. īcarnatio. pas
sio. resurrectio. ⁊ similia huiōi. vita
erat.i.causa vite. Seq̄tur. Et vita.i.
xp̄s vita hoīm. lux cū hoīm naturā si
bi in vnitate p̄sone vniuit. vt infir
mus oculus hoīm radios fulgoris sui
sustinē posset. Ante incarnationē eī
lux erat in se ⁊ in angelorū oculis ⁊
nō hoīm qui nō poterāt solez in rota
intueri. Et ido sol nube se induit. ⁊
sic factus ē lux. Vn̄ Psal. Exortū est
in tenebris lumē rectis corde. miseri
cors ⁊ miserator ⁊ iust⁹ dn̄s Isa. ix.
Populus q̄ ambulabat ī tenebris vi
dit lucem magnā habitātib⁹ in regi
one vmbre mortis lux orta ē eis. Et
nota q̄ dicit lux hoīm. ⁊ nō lux iudo
rū q̄ per v̄bi īcarnationē de⁹ notus
factus est omnib⁹. qui not⁹ tm̄ erat
iudeis. q̄ lex Moysi qui aliqd lumē
erat. q̄si clausa erat intra limites iu
dee s̄ trāsfusa ē in oēs gētes p xp̄m
Et lux ī tenebris lucet.i.in medio er
roris. Fuit em̄ tp̄e incarnationis ca
ligo ydolatrie ⁊ infidelitatis q̄si in sū
mo et iudei q̄ olim deū coluerāt. tūc
diuisi erāt per sectas erroris Vn̄ ysa.
liij. Ecce nos oēs quasi oues erraui
mus. vnusquisq̄ in viaz suā. ⁊ dn̄s
posuit in eo iniquitatem oīm nostrū
Et tenebre eam non cōprehenderūt
id est iudei tenebrosi istam lucem nō
perceperunt. q̄ non sunt illuminati.
et hoc nō est p̄pter defectū lucis. sed
propter vicium eorum qui noluerūt
oculos aperire ad lucem Vnde Criso
stom⁹. Sicut solari radio nō ē frui
nisi aperiētē oculos. ita neq̄ hac cla
ritate participare. nisi vehemēter ex
pandētem aīe oculum. ne claudas ia
nuam huic luci. ⁊ multa frueris vo
luptate. Seq̄tur. Fuit homo missus
a deo. cui nomen erat Johānes Hic
venit ī testimoniū. id est ad testimo
nium perhibēdum. vt testimoniū p
hiberet de lumine.i. xp̄o nato de vir
gine. sicut radius de sole sine aliqua
eius corruptione vel diminutiōe. vt
oēs crederēt in xp̄m. p illum scilicz
Johānem testificantem. q̄si diceret
Nō fuit xp̄o necessariū iohis testimo
niū p̄pt̄ se. sed p̄pt̄ iudeos q̄ splēdo
rē non possent ferre. si immediate ⁊
nude venisset ad eos. Ideo signāter
dicit de luīe ⁊ nō de luce Differūt eī
lux ⁊ lumē. sicut fōs ⁊ riu⁹. Lux eī ē
in p̄pria natura Act⁹ lucis.i.diffusio
est ī aliquo susceptibili. ⁊ ob hoc vt
notet̄ necessitas testīonij ex p̄te susci
piētis ⁊ non ex p̄te lucis dixit de luīe
nō de luce Et q̄ apud hoīes īdignior
iudicatur ille q̄ testimoniū p̄hibz q̄
ille p quo. subdit̄ Et nō eāt ille scz
Johes testificās lux: sed vt testimoni
um p̄hibēt de luīe. q̄si diceret. Luci
fer nō est sol. sed testimoniū p̄hibet
soli. Ita iohes nō erat lux. sed iō ve
nit vt testimoniū p̄hiberet de luīe.
id ē de incarnata diuinitate. Diuini
tas ī se lux ē. diuinitas ī carne lumē
est sed q̄ lumē non ē lux sed a luce.
ne credēt aliq̄s q̄ ita xp̄s esset a deo
quasi nō de⁹ Ido sequit̄. Erat lux ve
ra.i.naturalis ⁊ immutabilis: non p
p̄ticipationē: sed p essentiā. Per hoc
q̄ dicit̄ lux. notat̄ q̄ immutabilis est
fons toti⁹ luminis. Per hoc autez q̄
dicit̄ vera. notat̄ q̄ sit īmutabil̄ ⁊ nō
per p̄ticipationē: sed oīa illumiuans
Vn̄ sequit̄. que illuminat quadrupli
ci lumine. scz nature: gratie: doctrīe
et miraculorū. oēm hoīem veniētem
in hūc mūdū Sed q̄rit̄ quoniā si ipse
illuminat omnē hominez. quomodo

tot sunt nō illūmati? Solutio. Quan
tū ad eū ꝑtinet oēm hoīem illumīat
Si aūt q̄dā claudētes oculos mētis lu
cis radios suscipe noluerint non a lu
cis natuā obtēperatio ē illis: ꝫ a ma
licia sua sicut ab introitu oībus aper
to ⁊ nullo ꝓhibēte. qui volūtarie fo
ris remāserit a ꝓpria malicia perit.
Aliter Aug⁹ respōdit dicēs Ipē illu
minat oēm hoīem. i. null⁹ illuminat̄
nisi ꝑ ipsū: ⁊ ponit exēplū. Si in aliq̄
ciuitate posset sol⁹ vnus magister ci
uitatis esse: nō ꝙ oēs doceant̄: ꝫ oēs
qui docent̄ per ipsū docētur. Seq̄tur
In mūdo erat. Vñ Aug⁹. Lux q̄ illu
minat oēm hoīez venientē in hūc mū
dū. huc venit ꝑ carnē. qꝛ cū hic esset
ꝑ diuinitatē a stultis ⁊ cecis ⁊ iniq̄s
videri non p̄t: de q̄b⁹ supra dictum ē
Et tenebre eū non ꝯgnouerūt. ⁊ iō
dicit̄. in mūdo erat. Erat aūt in mū
do essentia diuinitatis tanq̄ regens
et cōtinēs qd̄ creauit. ⁊ mūd⁹. i. vni
uersitas creature ꝑ ipsū factus ē q̄si
per sapientiā ⁊ artē artificis. i. patris
nostri. Vñ Psal. Oīa in sapīa fecisti
Et mūdus. i. amator mūdi eū nō ꝯg
nouit. i. per approbationē: qꝛ seruiuit
creature pl⁹ q̄ creatori. Seq̄tur. In
propa venit id ē mūdum q̄ suus dicit̄
vtpote ab eo fact⁹. vel int̄ iudeos q̄
sui erāt ꝓprij vt ꝓpl's peculiaris Vel
in naturā humanā quā condidit ⁊ si
bi vniuit vt oēs sanaret. ⁊ sui. i. qui
q̄ hoeis ab eo cōditi. vel p̄cipue iudi
cognati ei⁹ eum cōditorē suū nō rece
perūt per fidē ⁊ obedientiā ⁊ credit̄
ꝙ nulli receperūt eum. Ideo subdit.
Quotquot aūt siue iude⁹ siue gētilis
siue pagan⁹ siue seru⁹ siue liber. siue
paup siue diues. siue mascul⁹ siue fe
mina siue puer siue senex receperunt
eū per fidē ⁊ obedientiā dedit eis eq̄
liter sine acceptione personaꝝ filios
dei fieri ꝑ grām adoptionis. ex hoc
em̄ qui naturalit̄ est fili⁹ dei. fact⁹ ē
naturalis fili⁹ hoīs. vt sua ꝑtāte fili
os hoīm eciā faceret filios dei. Vnde
ad Gala. iij. Vos oēs estis filij dei ꝑ
fidē in xp̄o ihesu. Sed qꝛ p̄nt amittere
ius filiationis ⁊ hēditatis. Ideo d̄t.
Dedit eis potestatē filios dei fieri Nō
dicit. fecit eos filios dei: ⁊ ostēdēdo
hortamur ad studium bone vite Sz
queri possz q̄b⁹ data ē potestas. Ido
subdit: his q̄ credūt in noīe eius. i. ī
re noīs eius. Et cuius noīs? Glosa.
Emanuel qd̄ est nobiscū deus. quasi
dicēt. His q̄ credūt xp̄m esse verꝝ de
um ⁊ verꝝ hoīem: data ē hec potestas
Et licet sint mlti articuli quos crede
re oportet. Iste tñ facit specialit̄ fili
os dei. Congruū . ñ est: vt q̄ credūt
filiū dei eē filiū hoīs. vt ꝓpter digni
tatē sue nature quā in illo adorāt fi
ant filij dei. ⁊ q̄uo hec generatio di
stet a carnali: oñdit euangelista sub
iungēs. Qui nō ex sanguinib⁹. q. d
Hi filij dei nō generant̄ sicut filij ho
minū ex cōmixtiōe sanguinis: scz vi
ri ⁊ mulieris concupiscētia vtriusq̄
mouēte: dicit. Qui id ē filij dei: non
ex sanguinib⁹ maris ⁊ femine: neq̄
ex volūtate carnis. i. ꝯcupiscētia mu
lieris carnē quā suā posuit: qꝛ de vi
ro facta ē: ⁊ adā de eua dixit. Hoc
nūc os ex ossibus meis ⁊ caro de car
ne mea. Seq̄tur: neq̄ ex volūtate vi
ri. i. cōcupiscētia viri: sed ex deo nati
sunt. i. v̄bū caro factū. Aug⁹ dixit. ꝙ
oēs qui receperūt eū dedit eis pote
statē vt filij dei fiāt. ⁊ ꝙ ex deo nati
sunt: ne vob̄ hoc incredibile videtur
quasi securitatē faciēs: ait. deum ex
hoīe nasci. q̄si dicēt. Quid miraris.
hoīes ex deo nasci: attēde deū ex ho
mine natū Vñ ait. Verbū caro fcm̄
est. i. fili⁹ dei factus ē fili⁹ hoīs: vt fi
lios hoīm faciat dei filios: ex vnione
diuinitatis ⁊ humanitatis in vna ꝑ
sona. Et habitabit in nobis id est in
nostra natura vel int̄ nos. Baruth

iiij. In terris visus est: et cum hoib9 cōuersatus est. Et vidimus gloriam eius per vocem lapsam de celo. et per miracula cognouim9 eum esse filium dei. Vnde addit. gloriā quasi vnigeniti a patre. id est qualem decet vnigenitum patris. et vidim9 eum. id ē cognouim9: plenum gratia et veritate id est omnis gratie fontem et omnis bonitatis.

Alius de eodem Sermo. xxi.

Lux in tenebris lucet. et tenebre eam non comprehenderūt Johannis. p. In verbis ꝓpositis notātur duo. Primū est saluatoris nostri arca nos peccatores benignitas. Secundum est peccatorum arca dei benignitatez tarditas Primū ibi. Lux in tenebris lucet. Secundum. ibi. et tenebre eam nō oprehenderunt. Circa primū est sciēdum q̄ per lucem intelligitur xp̄s. qđ ait Joh. viij. Ego sum lux mūdi. Cōparatur autez xp̄s luci ꝓpter similitudines multas quas habet cū luce. Primo q̄ sicut lux tenebras fugat et domū illuminat: sic xp̄s luce gratie sue fugat tenebras peccatoꝝ et illumiat domū mētis .i. animam. Johan. xij. Ego lux in mundum veni: vt omnis qui credit in me illumineē p me. et i tenebris nō maneat. Ro. xiij. Abiciamus ergo opa tenebraꝝ. id est petā que ducūt ad tenebras et induamur arma lucis id ē bona opa que ducūt ad lucem veram scz ad christum: vt in die iudicij honeste ambulemus. Vnde dns Johānis. viij. Qui sequit̄ me non ambulat in tenebris: sed habebit lumen vite. Sed heu quidam sunt q̄ magis diligūt tenebras. Jo. iij. Lux venit in mūdum: et dilexerūt homies magis tenebras q̄ lucē. Erant enim opera eorum mala et qui male agit odit lucem ne arguantur opera eius: et nō venit ad lucē. Sūt āt tria genera hoīm que lucē videre nō possunt significata p tria genera aialiū que lucē videre non pñt. scz noctua. vespertilio. et talpa. Noctua habz mimis de humoribus in cerebro vt dicat Haban9 et illi humores fluūt ad oculos eius ex presentia et vtute lucis. et impediunt visū eius ne lucē videat. Per hoc significanē luxuriosi q̄ excecātur p libidinē suā. ne vez lumē. i. deū agnoscāt. Sic excecati fuerūt duo senes q̄ in susannā exarserūt. De quibus dr Daniel. xiij. Exarserūt in cōcupiscētia eius et declinauerūt oculos suos vt nō viderēt celuz. neq recordarētur iudicioꝝ iustoꝝ Nota historiam ibidē. Per vespertilionē significātur superbi. Vespertilio mus ē et quadrupes aial vt alia aialia. et supalios mures se extollit volādo. sic superb9 ē cū fit hō sicut alius homo et sit de eadē terra fact9 et ad eandē trā reditur9. tamen vult se extollere supalios. non vides fragilitatem suam nec cognoscēs potētiam diuinā oppomit se deo. Vñ Grego. Cuz oia vicia fugiāt deū. sola supbia oppomit se do et hec ē magna cecitas. q̄ superbus nō cognoscit deū. et ei se oppomit nō aduertēs q̄ ipsū ad nichilū redigere possit qñ vult. Sic excecat9 fuit sēna cherib q̄ obsedit ihrusalē et dixit q̄ deus eoꝝ nō esset ita potēs q̄ posset eos liberare de manu sua. Eadē nocte percussit dns de exercitu suo. lxxxv. milia vironꝝ. et ipse reuersus ē in trā suam cū oraret in tēplo dei sui berath percussus ē a filys suis. Nota hystoriam ibidem. Per talpam intelligūtur auari qui diligūt terrena. Talpa ei habitat in terra. et nō venit ad lucē Habet em̄ oculos sub cute et non videt: sic auarus totuz studium suū ponit ad ista terrena. et hz oculos sb cute: q̄ ista tēporalia et terrena respicit. et nō supiora. Iscd autē figuratū

est Thobie·ŋ·vbi dr:q̄ stercora p̄ũ dmũ cecidĕrũt sup oculos thobie· ⁊ cecus fact⁹ est·Per Thobiã qui ĩter pretaĕ duct⁹ ad luctũ·sigmficaĕ auarus q̄ sustinet p̄petuũ luctũ ĩ p̄sen ti vita p cõtinuã curã ĩ futura p̄ damnationẽ p̄petuã·Per stercora p̄ũdmũ sigmficanĕ bona tẽporalia· Juxta illud ad philippẽses·iŋ·capi· Oia arbitror vt stercora vt xp̃m lucrifaciã·Jsta sic replẽt oculos auari ĩteriores q̄ nõ videt deũ creatorẽz suũ·nec cogitat se moritur⁹·Sic cogitauit ille diues:qui excecat⁹ fuit tantũ q̄ dixit aĩe sue·Luce·xv·Ecce habes mlta bona ĩ ānos plurimos req̃esce·comedr·bibe·⁊ c̃·Et dixit ei dñs·Stultẽ hac nocte demones repetẽt aiam tuã:que cõgregasti cui⁹ sũt vel erũt·Et factũ est ita Ecce q̄ntũ auaricia excecat hoiez:q̄ nõ cognoscit mortẽ nec fragilitatẽ suã Exemplũ legiĕ de quodã vsurario qui cũ iacẽt ĩ agone ⁊ sacerdos eũ mũgẽt oñdit sibi signũ crucis querẽs si cognoscẽt imagineꝫ dñi nostri ihesu xp̃i pro se crucifixi:Rñdit Nõ cognosco illũ ligneũ Jhesũ: sed istũ argẽtrum quẽ ĩ casta teneo p vadio repositũ et sic ĩ tali ccitate miserabiliĕ mortu⁹ est ⁊ dānatus eẽnaliter·Secũdo xp̃s opaĕ luca p̄ aliã similitudinem Lux statim cũ aperiĕ fenestra vel ostium domũ subintrat ⁊ illumĩat eã: sic dñs statim cũ aperiĕ dom⁹ oscie p cõfessionẽ ĩtrat dñs ⁊ illũmat eam Apo·iŋ·Ego sto ad ostium ⁊ pulso: si q̄s ap̄e·ĩtrabo ad illũ ⁊ cenabo cũ illo·⁊ hoc ẽ qõ dicat sponsa·Cãti·v· Pessulũ ostij mei aperui dilcõ meo et ecce declinauerat se.i.de ĩt⁹ iclinauerat q̄si expectãs:aperui sibi: q̄ parat⁹ erat ĩtroire·ipse semp ẽ parat⁹ nobiscũ esse:sed nõ sum⁹ parati ipsũ recipere:q̄ ipse dr Prouer·viŋ Delicie mee ẽ esse cũ filijs hoim·Vñ de illis Cantico·ŋ·Ecce ipse stat post parietẽ·s·peccator nostror:q̄ peccata nrã sunt parietes ĩter deum ⁊ nos·⁊ diuidũt nos a deo·sicut dicĕ Jsa·lix Jz iniq̃tates vestre diuiserũt ĩter deũ ⁊ vos·Petro hũc parietẽ stat dñs respicies per fenestras aspicies p cãcellos·Per fenestras sigmficanĕ magna petã p cancellos parua per hec respiat si aliquã apertura poterit iuenĩri·per quã ĩtret·Qui ãt dño pulsante nõ aperuerit: ĩ futuro pulsabit·⁊ nõ aperiĕ ei Lu·xiŋ·Cũ ĩtrauerit paterfamilias ⁊ clauserit ostium:ĩapietis foris stare ⁊ clamare·Dñe dñe aperi nob⁹:⁊ rñdebit:nescio vos·Verno christ⁹ cõparaĕ luca q̄ lux cõmunis ẽ oib⁹·Act·x·Non ẽ personarũ acceptor de⁹:siue sit pauper siue diues ⁊ c̃·Quicũq̄ eũ ĩuocauerit ipse pat⁹ est lumẽ gratie sue sibi impartiri·Mat·v·Solez suũ oriri facit sup bonos ⁊ malos:⁊ pluit sup̄ iustos ⁊ ĩiustos grãm suaz ⁊ miseri cordiã:nullũ petõrẽ spernit quantũ cũq̄ fetidũ·Legiĕ q̄ quedã mulier q̄ multis ānis publica meretrix fuerat quadã die vidit deportari corp⁹ xp̃i ĩ pixide ⁊ cepit cogitare:heu me miserã:qũo ausus fũi stare ĩ ospectu illius q̄ oĩa peccata vidit:quẽ tãtum offẽdi qui tantũ p me sustinuit·Tã dẽ cogitabat q̄ quondã audierat p dicare:q̄ deus esset oib⁹ cõmunis· et ideo ĩ diuersorio ĩ via cõmunaſci voluit vt omnib⁹ se cõmunem exhibẽt·⁊ ido in campo crucifigi ⁊ mori voluit·q̄ ipse ẽ flos cãpi:⁊ ab omnib⁹ capi p̃t·⁊ hec cogitãs cõpũcta est·cucurrit cũ lacrimis ad sacerdotẽ:⁊ cecidit in lutũ ante pedes eius: et ait·Pñe ihesu xp̃e q̄ p̄ salute peccatorũ nat⁹ es de Maria vgine:⁊ suspẽsus in cruce miserẽ mee peccatas scõm magnam misericordiã tuã:Et respõdit vox de pixide· vade filia:

dimissa sūt tibi oīa pctā tua· ⁊ āplius noli peccare· ⁊ sic factū ē· Adhuc sūt alie cause q̄re xp̄s cōparat̄ luci· Req̄re sabbato añ dominicā Judica

¶ Dominica infra octauas natiuitatis· Sermo· xxij·

Quoniā estis filij dei misit deus sp̄ūm filij sui ī corda vr̄a ad Gal· iiij· In v̄bis istis notant̄ duo· Primū ē hoīs dignitas ibi Qm̄ estis filij dei· Secūdū ē dei libeālitas· ibi· misit deus· Dignitas pt; in hoc q̄ hō p̄t fieri filius dei si vult· Sciēdū autem q̄ multa sūt que faciūt hominem filiū dei· Primū est fides Jo· pri· Dedit eis potestatem filios dei fieri his qui credūt in nomīe eius Ad Gal· iij· Om̄s filij dei estis p fidez in xp̄o ihesu· Si autē filij dei sumus ⁊ hēdes· Qui autē nō credūt in eū: sicut iudei ⁊ pagani· sūt filij diaboli· ⁊ possidebunt hereditatē p̄ris sui qñ dicet̄ eis Ite maledicti in ignē eternū ⁊ c̄· Filij aūt dei sūt qui credūt eū factuz esse filiū hominis· Sic nos possemus fieri filij dei: ⁊ possemus hereditatē celestē possidere: quādo dicetur nobis Venite bñdicti ⁊ c̄· Secūdū qd̄ facit hoīem filium dei ē misericordia· Ipse em̄ est pater misericordiarū· sicut dicit Apl's· ij· Chor· i· Bñdictus deus et pater dm̄ nostri ihu xp̄i pater misericordiarum· Et ideo filij eius debēt esse misericordes· Vnde Lu· vi· Estote misericordes sicut ⁊ pat̄ vester misericors est· Ecclesi· iiij· Esto pupillo misericors: vt pater ⁊ mater eius ⁊ eris tu altissimi filius· ⁊ tunc inuenies misericordiam coraz patre celesti Mathei· v· Beati misericordes· quoniam ipsi misericordiam cōsequētur Sed īmisericordes non inuenīēt misericordiam apud patrem celestē· Vnde dixit diues in penis existēs· Pat̄ abraham miserere mei· Et respōdit ei· Fili recordare q̄ accepisti bō in vita tua· q̄si diceret· Modo vocas me patrem: sed non potes meus modo eē filius Sed recordare: quia filius esse potuisses: si misericordiā paupi laz aro exhibuisses· Tercium quod facit hominem filium dei est turbatio· Prouerb· iij· Quem diligit deus corripit et quasi pater in filio complacet sibi Hebreoruz· xii· Quem diligit dominus castigat: flagellat enim omnem filium quem recipit· Vnde Augus· Si acceptus es a passione flagelloꝝ exceptus es a numero filiorum· Noli ergo in iniquo sensu eē ⁊ puerili· ⁊ dicas· Plus amat pater meus fratrē meū cui ꝓmittit facere quicq̄d vult q̄ me· q̄ si me semel mouerem ɔtra eius iussionē: statim flagellū īuenirē sod potius gaudeas flagellis quia tibi seruat̄ hereditas Illis ad tempus parcit quos ineternū damnabit· Non timeas ergo flagellari: sed exhēditari Vnde Grego· Nisi correctis deus hereditatem dare disponēt: erudere eos per molestias non curares Prouer· xiii· Qui parcit virge odit filium· q̄ autem diligit· instanter erudit· Apocal· iii· Ego qui vos amo· arguo et castigo· Deus filijs suis non parcit: q̄bus seruat hereditatem· Sed quibus hereditas non debetur: illis pcit illi prosperātur· Grego· Ideo enim dominus quibusdam parcit vt imppetuum feriat· Ideo hic ferit nō parcēdo vt imperpetuū parcat· Non conq̄ramur ergo d̄ verbere dū habeamus eterna premia in retributionē· Legitur de quodaz sancto patre q̄ singul' annis cōsueuit infirmari· turbatus est in vno āno dū non infirmaret̄ ⁊ dixit modo deus oblitus ē mei: q̄ uō visitat me sicut cōsuetus fuit· Et rogauit dñm vt visitaret eū: ⁊ iterum egrotauit· Quartum est dilectio inimicoꝝ· Math· v· Diligite inimicos vestros: benefacite his q̄ vos oderūt

orate pro persequētib⁹ . ⁊ calūnianti b⁹ vos vt sitis filij patris vestri q̄ in celis ē . qui solē suū oriri facit sup bonos ⁊ malos . ⁊ sup amicos ⁊ inimicos . Et ideo dr̄ p̄ . Joh . iij . In hoc manifestati sūt filij dei ⁊ filij diaboli Oīs qui nō diligit fratrē suū ex deo nō ē p̄ . Joh . iiij . Qui aūt diligit frēm suū ex deo nat⁹ ē . Deus em̄ tantū dilexit inimicos suos q̄ ꝓpter eos sustinuit mortē ī cruce . patrē exorabat dicēs . pater ignosce illis . q̄ nesciūt q̄d faciūt . Quintū est pax . vnde Mat . v . Beati pacifici : qm̄ filij dei vocabunt̄ Ideo dixit dn̄s ad dauid p̄mi Paralipomenon . xxij . Filius qui nascet̄ tibi erit vir quietissim⁹ pacificus vocabitur . Ipse erit mihi in filiū ⁊ ego ero illi ī patrem qn̄ fili⁹ similis est patri : hoc ꝓuocat p̄rem ad dilectionē filij . Cū autem de⁹ sit pacificus diligit filios pacificos Pacifici aūt nō pn̄t esse qui in mortalib⁹ peccatis sūt . q̄ vbi est lesa ꝯscīa . ibi non ē pax . Isa . lvij Non ē pax impijs dicit dn̄s : ⁊ vbi nō est pax . ibi nō habitat dn̄s . q̄ in pace factus est locus ei⁹ . Vnde apostolus . ij . Chor̄ . xiij Pacē habete . ⁊ deus pacis ⁊ dilectionis erit vobiscum Sextū ē castitas siue mūdicia . vnde apostol⁹ . ij . Chorin . vi . Immūdū ne tetigeritis ⁊ ego recipiā vos . ⁊ ero vob̄ in patrē . ⁊ vos eritis mihi in filios . ⁊ filias dicit oīpotēs dn̄s . Dominus em̄ cum sit mūdus : nō vult h̄re immūdos filios . Vn̄ monet nos apostol⁹ ad Ephe . v . Estote imitatores dei sicut filij carissimi Vnde dn̄s iohānem euāgelistā matri sue in filiū assignauit ꝓpter castitatē suā qn̄ dixit Mulier ecce filius tu⁹ .

Textualis expositio .

Erāt pat̄ ihesu scz ioseph pat̄ putatiu⁹ ⁊ mater eius mirantes sup his q̄ dicebātur d̄ eo scz ab angelis ⁊ pastorib⁹ ⁊ a symeone . ⁊ benedixit illis symeon . ⁊ hoc factū fuit quādo obtulerūt puer̄ in templū quadragesima die . scz in die purificationis . Tūc benedixit illis simeō . scz marie ⁊ ioseph . Et dixit ad mariā matrē eius . Erat aūt ꝓphetia quod dixit Ecce posit⁹ est hic . s . xp̄s in ruinā infideliū . ⁊ in resurrectionē multor̄ in israhel credētium . Vel sic in ruinā stantiū . i . stare putātiū : sicut scribar̄ ⁊ phariseor̄ . ⁊ resurrectionē cadētium . i . se cecidisse cognoscentiū . Mathei . ix . Non veni vocare iustos . i . illos qui se iustos reputāt . sed peccatores . i . illos qui se pctōres recognoscūt . Seq̄tur : ⁊ ī signū cui cōtradicet̄ . positus est iste xp̄s in signū federis . ⁊ recōciliationis inter deū et hoīem . Isa . vij . Dn̄s ipse dabit vob̄ signū . Ecce v̄go cōcipiet ⁊ pariet filium . Huic signo ꝯtradicūt oēs īcreduli . scz iudei ⁊ pagani ⁊ heretici . deinde ꝓphetauit de passione ei⁹ dicēs : Et tuam ipsi⁹ aīam pertrāsibit gladius . q̄si dicēt . gladius ipsius ē dolor ipsi⁹ passionis quā oculis tuis videb̄ pertrāsibit aīam tuā . Non em̄ potuit tam dilectū filiū crucifigi videre sine magno cordis dolore . Vn̄ dicitur dolores quos effugit maria filiū suū pariens . hos sustinuit ipsū mori vidēs . deinde subdit causam ipsi⁹ passionis dicēs . vt reuelētur ex multis cordib⁹ cogitationes Crucifixo aūt domino peccauerunt inique iudeor̄ cogitationes : q̄ vsq̄ huc latuerūt in cordib⁹ ipsor̄ . Ante incarnationē enim xp̄i oēs messiam expectauerūt : s̄ ip̄o nato quidā ei adheserūt . quidam respuerūt . ⁊ ita praue cogitatiōes eorum reuelate sūt in passione christi Vel sic posit⁹ est hic . scz christus ad hoc venit vt reuelētur ex multis cordib⁹ cogitationes antiquor̄ patruz que latebant in sacris scripturis . q̄ q̄d expectabāt tūc manifestatū fuit

Seq̃tur: ⁊ erat ibi anna prophetissa filia phanuel de tribu Aser: ⁊ vixeāt cū viro suo annis septem a virginitate sua. Hec processerat in diebus suis .i. perfecte etatis fuerat ⁊ vixerat cum viro suo annis septem a virginitate sua .i. a tempore v̄ginitatis amisse Et hec vidua eāt ad ānos lxxxiiij. que nō discedebat de templo id ē circa templum frequēs erat. nō est intelligendum ꝙ semp in templo fuit ieiunijs ⁊ orationib⁹ seruiens in die ac nocte. nō ꝙ in templo dormiret: sed seruiebat die ac nocte. id est assidue. Et hec ꝓphetissa anna ipsa hora supuenit: quādo .s. Maria ⁊ ioseph puerum obtulerūt in templo. superueniēs inq̃ confitebatur domino id est laudabat dominū. ⁊ loquebatur de illo omnibus qui expectabāt redēptionem isrl̄ non solum temporalez a tirānide herodis: sed etiam spiritualem a tirānide dyaboli. ⁊ vt perficerēt omnia secūdum legez domini offerētes. scz puerum. ⁊ supple ad ammonitionem angeli: fugerūt in egiptum. scd̄m alium euangelistam vbi septez annis manserūt. ⁊ tandē mortuo Herode ⁊ regnāte Archealo ammoniti per angelum reuersi sunt in naz areth ciuitatez. De hac fuga. Lucas p̄termittit. sed Mathe⁹ plenius ponit. Puer autem crescebat corpore. natura diuina sapiētiam ꝓpriam reuelabat. cōfortabatur inq̃ plen⁹ sapiētia. ⁊ grā dei erat in illo.

De eodē euāgelio. Ser. xxiij.

Posit⁹ est hic id est christus in ruinam. id est in signum cui cōtradicetur. Lu. ij. De isto signo predixerat Isa. vij. Dominus ipse dabit vobis signum Ecce cōcipiet ⁊ pariet filium. Iste xp̄s est filius nobis dat⁹ pro signo. Possum⁹ autem ī isto filio accipere multiplex signū. Primum est humilitas in īcarnatione. Secūdum potestas in miāculorum operatione. Tercium caritas in passione. Quartum seueritas ī iudicij districtione De primo signo humilitatis dixit angel⁹ ad pastores nato domino. Luce. ij. Annūcio vobis gaudium magnū quod erit vniuerso mūdo. quia natus est hodie saluator. qui est christ⁹ dominus in ciuitate dauid. ⁊ inuenietis infantem pānis inuolutum ⁊ in presepio positū. Vere hoc fuit magnum signum pfecte humilitatis. ꝙ ille qui est rex celi ⁊ terre. sic se exinanire voluit vt īfans fieret. Vnde apl̄s ad philip. ij. Exinaniuit seipsū formā serui accipiens Itē magnū signum hūilitatis fuit ꝙ tā humilē mrēm. tā humilē domū. tā hūilē lectū: tā hūiles discipulos eligē voluit. de q̄b⁹ īuenies ī natiuitate dn̄i in p̄mo s̄mōe Paruulus ⁊ c̄. Vñ Aug⁹. Erubescas ergo o hō qui superb⁹ es. qr humilis fact⁹ est de⁹ Idem signum salutis est fidelib⁹ humilitas saluatoris que opposita ē supbie. nam p supbiam salutem amisimus: ido necesse ē vt per humilitatē recūperem⁹. Secūdo debem⁹ considerare in xp̄o signum diuine potentie. ⁊ hoc in miraculoꝝ opatione. De hoc signo dicit̄ Johan. vi. quādo domin⁹ de quinq̄ panibus ⁊ duob⁹ piscib⁹ satiauit quinq̄ milia hominum Illi ergo homines cū vidissent signū quod feceāt: dicebāt cognoscētes p hoc potētiam suam. hic est vere ꝓpheta qui ventur⁹ est in mūdum. Item magnū signū fecit quādo in nuptijs aquā in vinum mutauit. Johan. ij. Hoc iniciuz signoꝝ ihesus fecit ⁊ manifestauit gloriā suam .i. diuinitatis sue potētiam. Item magnū signū potentie fuit ꝙ oēs inimicos suos vnico v̄bo prostrauit dicēs Ego sū Istd̄ terribile signū est omnibus inimicis suis. id est peccatorib⁹. Vnde Aug.

Si illa gutta melliflua tāte v̄tutis ē
scz ego sū q̄ nullus aduersarioꝝ suo
rū sup̄ pedes suos stare potuit. Quis
p̄t audire istud terribile v̄bū. Disce
dite a me maledicti in ignē eternū.
Hec signa potētie dei deberēt timere
oēs pctōres. Vñ Psal. Turbabūtur
gentes ⁊ timebūt q̄ inhabitāt terrā
.i. terreni pctōres a signis. Tercio i
uenimus in xp̄o signū p̄fecte carita
tis. Et ostēdit nob̄ in sua passione d̄
hoc signo. Mat. xij. dicit ad iudeos.
querētes signū de celo. xp̄s ait illis.
Generatio mala ⁊ adultera signū q̄
rit. ⁊ nō dabit̄ ei aliud signū. nisi sig
nū Jone p̄phete. Lu. xi. Sicut em̄ io
nas fuit i ventre ceti trib⁹ diebus ⁊
trib⁹ noctibus. ita erit filius hoīs .i.
Christ⁹ in v̄ntre terre .i. in sepulchro
mortuus p̄ salute hoīm. Sicut ionas
in mari p̄ salute peccantiū. Nota hy
storiā quasi dicēt. in hoc accipite sig
nū p̄fecte caritatis q̄ ego p̄ vob̄ mo
ri volo. Vñ Joh. xv. Maiorē carita
tē nemo habet. vt aīam ⁊ c̄. Vnde
Ber. O bone ihesu tu maiorez carita
tē habuisti. qr non solū p̄ amicis. s̄
eciā p̄ inimicis .i. pctōribus. aīam .i.
vitā posuisti Vñ apostol⁹ ad Roma.
v. Cum adhuc inimici eius essem⁹ re
cōciliauit nos d̄o patri i sāguine suo
De isto d̄r Gene. ix. Ponā arcū meū
in nubib⁹ celi .i. filiū meū ponam i al
titudinē crucis. ⁊ erit signū federis
.i. caritatis ⁊ pacis int̄ me ⁊ terrā .i.
hoīes in terra viuētes. Istud signuz
caritatis debem⁹ semp̄ h̄re ante ocu
los ⁊ debem⁹ studē in hoc. vt habea
mus pacē ⁊ caritatē cū deo ⁊ p̄ximo
nostro. Vñ ysa. xi. Leuabit dn̄s sig
nū .i. filiū suū leuabit in cruce i signū
caritatis ⁊ pacis. ⁊ congregabit di
spersos .i. illos q̄ dispersi sunt in cor
dib⁹ suis per irā. per iuidiā. per ran
corē. quasi dicēt. Si dispersa sūt cor
da vestra p̄ irā vel inuidiā vel ranco
rē respicite signū caritatis q̄d dn̄s i
cruce nob̄ ostendit q̄ pro inimicis su
is passus ē. ⁊ p̄ eis patrem exorauit.
Et cōgregate corda vestra p̄ mutuā
caritatē. Quarto debem⁹ considera
re i xp̄o signū seueritatis q̄d ostēdet
in iudicio. Luce. xxi. Erūt signa in so
le ⁊ luna ⁊ c̄. sol obscurabit̄ ⁊ luna n̄
dabit lumē suū. stelle de celo cadent
.i. a sub q̄ habet similitudinē stellarū
que secūdū vulgi opinionē stelle di
cunt̄. Et v̄tutes celoꝝ mouebūtur .i.
tam seuer⁹ erit iudex iste q̄ si possibi
le esset eciā angeli ɔtremiscēt de ad
uētu eius. Apoca. vi. Terremotus
fact⁹ est magn⁹. sol factus ē niger si
cut saccus cilicin⁹. ⁊ luna facta tota
sicut sāguis ⁊ stelle .i. a sub ceciderūt
que tūc maxime dn̄s faciet mutari ⁊
cadē ad terrorē peccatoꝝ. Mathe.
xxiiij. Et videbūt signū filij dei viui
.i. xp̄m cū signis quinq̄ vulneꝝ .i. ci
catricib⁹ Vñ Aug⁹. Ideo cicatrices
seruauit vt i iudicio hostibus suis ex
probret ⁊ vt cōuincēs eos dicat Ec
ce hoīem quē crucifixistis. Ecce deuz
et hoīez quē credē noluistis. videte
vulnera q̄ infixistis. agnoscite lat⁹
q̄d pupugistis: ⁊ p̄pter vos apertū ē
nec intrare voluistis. Apo. vi. Tūc
dicēt montib⁹ cadite super nos. De
ista materia satis inuenies dominica
secūda. in aduētu in sermone. Vide
būt filium ⁊ c̄. Istud signū debet hō
frequēter ante cordis oculos habē.
vñ Grego. Illū diē fratres āte ocu
los ponite. ⁊ quicq̄d graue cernitur
parua mitigat̄ ɔpatione. vñ Jhero.
Siue comedā siue bibā siue aliq̄d ali
ud faciam. semp̄ videt̄ aurib⁹ meis
insonare illa vox tube terribilis Sur
gite mortui venite ad iudiciū ⁊ c̄.

In circūscisiōe dn̄i Ser. xxiiij

Apparuit benigtas ⁊ hūani
tas saluatoris nr̄i dei nō ex
opib⁹ iustitie q̄ fecim⁹ nos:

sed scd̄m suā misericordiā saluos nos
fecit. Tytū. iij. In verb̄ ꝓpositis ostē
dit nob̄ apostol⁹ largā dei misericor
diā erga nos miseros pctōres: q̄ nos
saluos fecit: nō ꝓpter nr̄ā merita sed
propt̄ largissimā suam misericordiā.
Sciendū aūt ꝙ dn̄s ostēdit suā mīaꝫ
circa peccatorē mlt̄is modis. Primo
ī hoc ꝙ se statī n̄ vīdicat cū hō peccat
Tre. iij. Mīe dn̄i multe qr n̄ sum⁹ cō
sūpti qr nō defecerūt miseratiōes ei⁹
sed misericordit̄ expectat: vt conuer
tat̄ ⁊ agat penitentiā. Ez ech. xviij.
Viuo ego d̄t dn̄s nolo mortē pecca
toris: sed vt magis ꝯuertat̄ ⁊ viuat
propt̄ qd̄ ꝓpheta āmirās dixit Ez ech
xviij. Et q̄re moriemini dom⁹ isrl̄ cō
uertimini ⁊ venite. q̄si dicēt. Cū de⁹
expectat vos ⁊ parat⁹ sit vob̄ misere
ri. ⁊ vitā et̄nā tribuē quare vultis
mori. vn̄ Aug⁹. Erubescat hūana pi
gricia plus de⁹ misereri q̄ vos ꝑ mise
ricordia laboraē Vn̄ Ber. Misericor
dia tua dn̄e sup me q̄ non poterit ex
plicari sermone. q̄ benigna. q̄ libeā
lis. q̄ gratuita. ego peccaui ⁊ tu dis
simulabas. ego nō continebā a scele
rib⁹. ⁊ tu cōtinebas a vulnerib⁹. ꝓ
longabā multo tpe iniq̄tatem meā:
et tu ꝓlōgabas pietatē tuam. ⁊ nō
solū expectat: sed eciā ad se benigne
reuocat ⁊ munera ꝓmittit. Mat. ix.
Venite ad me oēs q̄ laboratis ⁊ one
rati estis onere pctōꝝ: ⁊ ego reficiā
vos. s. celesti gaudio. vn̄ Aug⁹. Ma
gna dei misericordia auersos beīgne
reuocat: ⁊ q̄ ferre nos potuit: vt re
uertamur munera ꝓmittit: ⁊ si ꝑ ꝓ
missa reuocare non poterit ꝑ minas
attrahit. Ez ech. xiiij. Cōuertimī ad
me ⁊ agite penitentiā ⁊ nō erit vob̄
ī ruinā iniq̄tas vestra. q̄si dicēt. alio
quin erit vob̄ iniq̄tas vestra in et̄nā
damnationē. Si vero reuocat⁹ ad mi
sericordiā venire neglexeris dolet de
us ꝙ te cōdemnare debet. vn̄ Isa. i.

Heu ego cōsolabor sup hostib⁹ meis
et vindicabor de inimicis Criso. De⁹
inuit⁹ ꝯpellit̄ cū mag̃ doloē pctōres
cōdemnare nō em̄ sic doletꝙ ab eis
offēdit̄: sed q̄si violēter cogit̄ perdē
qui oēs cupit saluare. Sicut rex beni
gn⁹ audiēs criminosas ꝑsonas. lege
quidē ꝯpellēte. dat ipse mortis sentē
tiā: ⁊ tn̄ misericordia mitigāte super
eas. lacrimas emittit ⁊ vult eas adiu
uare: sed non p̄t ꝯtraditēte sibi iusti
cia. vn̄ Grego. Tam lōgo tpe cōmi
nat̄ iram. ⁊ tā misericordit̄ expectat
qr ne peccatores punire debeat roga
ri vult ipse q̄ iudicat. Dn̄s facit sicut
hō quidā de quo legit̄. ꝙ erat patien
tissim⁹ ⁊ nunq̄ iratus visus fuit. cui
nunq̄ poterāt tāta mala īferri quin
patiēter sustinuit. Fama sonuit d̄ eo
per totā terrā ꝙ nō possꝫ ad iracūdiā
prouocari. Iuuenis q̄dā lasciu⁹ ⁊ dis
solut⁹ volēs eum ꝓbare: accessit ad
nūvbi sedebat portans secū saccū ple
nū pisis. stās ante eū ꝓiecit eū cum
pisa: vna in faciē suam qd̄ cū ipse pa
tiēter sustinuit. proiecit secūdā ⁊ ter
ciā ⁊ per cōsequēs oēs alias ac ille ta
cuit Iuuenit aūt abijt afferēs fabas
et iterꝫ in eū proijcē cepit. At illi ait
Fili rogo te vt cesses proiecere me.
Si aliq̄d de me volueris pete ⁊ dabo
tibi. Ille vero abijt afferēs lapides ꝑ
uos ⁊ proiecit ī eū ter. Senex v̄o eua
ginās gladiū vibrauit eū dicēs: fili
si nō cessaueris gladi⁹ iste scindet te
per mediū. Iuuenis aūt afferēs mag
nos lapides ⁊ lutū ⁊ proiecit in eum
Cūq̄ oīno nō cessaret neq̄ ꝑ preces
neq̄ per minas: surrexit senex dicēs
Heu qr cogor te interimē ⁊ īterfecit
eū gladio. sic eciā pctōr facit. Primo
in deo proijcit parua pctā. scꝫ īutiles
cogitationes ociosa verba: ⁊ quia de
us nō statim vindicat: proijcit in euꝫ
magna. i. mala opera. Et tandē ducit
in ꝯsuetudinē facere mala quod est

grauius ⁊ deꝰ patiēter expectat: spe
rans eum cōuerti. Reuocat eum ad
se ꝑ predicatores. Largit̄ munera.
scz sanitatē corporis ⁊ bona tempora
lia ⁊ bona naturalia: ꝓmittit maiora
scz vitam eternam. minatur penam
eternā. postea flagellat ꝑ infirmita
tes ⁊ aduersitates. Cū vero viderit
eum nolle meliorez fieri interficit eū
Item patet misericordia dei ī hoc ꝙ
nullum peccatorem quantūcunqz fe
tidum contemnit. vnde Augꝰ. Que
cunqz necessitas cogit peccatorez ad
penitētiam. nec criminis quantitas.
nec tēporis breuitas. nec vite enor
mitas. nec hore extremitas quenq̄
excludit a venia si fuerit perfecte vo
lūtatis permutatio. Vnde Ber. Non
abhorruisti penitētem latronem. nō
lacrimantem peccatricem. non cana
neam supplicantem. nō in adulterio
deprehensam. non sedentem in thelo
neo. nec supplicātem publicanū nec
discipulum te negantem. nec ipsos
crucifixores tuos. Vnde Augustinꝰ
Qui multos sanatos videmus quid
aliud q̄ misericordie pignꝰ tenemꝰ
Nullus ēgo desperet de misericordia
domini quantūcunqz etiam peccaue
rit. Legit̄ ꝙ quidam latro omnibꝰ
diebꝰ suis latrocinia exercueāt ⁊ nū
q̄ aliquid boni fecerat. quadam die
trāsibāt duo fratres heremū in quo
latitabat latro. ⁊ ipse videns eos cō
pūctus est cucurrit post eos ⁊ clama
bat vt stare dignarētur. Illi vero ti
mētes ne eos decipere vellet velociꝰ
cucurrerūt. Ipse vo currēs post eos
clamabat. vt eius cōfessionez digna
rētur audire. illi magis currētes eū
timebant. latro vero citius currēs ce
cidit de rupe ⁊ cōfracto collo expira
uit. Illi vero frēs viderūt angelos
venientes ⁊ aīam eius sine purgato
rio ad celum deducētes. Item patet
misericordia dei in hoc ꝙ totaliter di
mittit. vnde Bernar. Sic ex toto di
mittit: vt nec iā damnet vlciscendo
nec confundet inproperādo. sic enim
aliqui sunt condonātes iniuriam. vt
non vlciscātur. sepius tamen impro
perant Sunt ⁊ alij q̄ licet sileant ma
nent tamen. ⁊ alta mente repositu
rancorem tenent in animo. lōge ab
his benigtas diuinitatis nature cog
noscit plenarie. non punit vlciscen
do. nec īproperat confundendo. nec
recordatur corde retinēdo. Ez echie.
xviij. Si autem impius egerit penitē
tiam de omnibꝰ iniquitatibꝰ suis ōm
nium iniquitatum suarum quas ope
ratus est non recordabor. Vnde bea
tus Bernardꝰ. O qualis ⁊ quanta
est ista misericordia dī: que sic ex to
to dimittit. vt peccatorez cōuersum
non minꝰ diligat q̄ illum qui nunq̄
maculam contraxit aliquam. Exem
plum in filio prodigo quē post reuer
sionez pater tantum dilexit quantū
alium qui nunq̄ recesserat. Item in
petro quem post trinam negationez
principem apostolorum constituit.
Itē ī btā maria magdale. cui postea
tā familiaris fuit ⁊ ī multis alijs.

Expositio textualis.

Postq̄ consūmati sunt dies
octo a natiuitate vt circūsci
detur puer vocatum est no
men eius Jhesus. quod interp̄tatur
saluatur. natus em̄ fuit ad salutē no
stram. Origenes. nomē Jhesu nomē
gloriosum omniqz cultu dignissimū
nomē: quod est sup omne nomē nō
debuit primū ab hoīe noīari. nec ab
hoīe ꝓferri ī mūdum: sed ab angelo
Vnde seq̄tur. quod vocatum est ab
angelo priusq̄ in vtero cōciperetur
scz a virgine Maria.

De eodē. Sermo. ij. Ser. xxv.

Sumēt filij isrl' d' sāguīe agni
⁊ ponēt suplimiaribꝰ domo
rū. Erit āt sāguis vob' signū

in edib9 in q̄b9 eritis ⁊ videbo sāgui
nē ac trāsibo vos. nec erit in vob̄ pla
ga cū percussero terrā egipti. Exo. xi
Nota sensū istius historie Legitur in
Exodo. iij. Qd̄ filij isrl̄ fuerunt capti
ui in egipto sub potestate pharaoīs
annis multis: ⁊ erāt in magna affli
ctione ⁊ clamauerūt ad dn̄m vt mit
teret liberatorē. Dn̄s aūt misert9 eo
rū misit ad moysen dicēs. Vide affli
ctionē populi mei ⁊ audiui clamorē
eoꝝ: ⁊ veni vt liberez eos de manu
pharaonis ⁊ ducā eos in terrā lacte
et melle fluentē. Volo aūt p̄us pha
raonē plagare ⁊ totā terram egipti
Sz vos filij israhel debetis accipe san
guinē cuiusdā agni ⁊ signare cum eo
ostia domoꝝ vestraꝝ. Et cū venero
et plagauero terrā egipti quācunq̄
domū inuenero signatā sanguine il
lo nō plagabo. Per filios isrl̄ q̄ erāt
sub potestate pharaoīs in egipto sig
nificat̄ genus humanū qd̄ eāt sub po
testate diaboli r̄gis egipti. i. tenebra
rū fere quinq̄ milib9 annoꝝ ⁊ p nul
lū liberari potuit. Et clamabāt ātiq̄
patres ad dn̄m vt mittēt eis libera
torē. Tandē misericordia mot9 mise
ricors dn̄s descēdit ⁊ liberauit eos d̄
potestate diaboli. Per sāguinē agni
immaculati ītelligit̄ sanguis ihu xp̄i
Vn̄ p̄ma petri p̄mo. Nō corruptibili
b9 auro ⁊ argēto redēpti estis: sed p̄
cioso sanguine agni īmaculati ⁊ incō
taminati ihesu xp̄i. Hic est agn9 ille
quē ꝓpheta Isa. xvi. Diu desiderauit
dicēs. Emitte agnū dn̄e dn̄atorē ter
re. Hic ē etiam agn9 ille quē iohes
baptista iam venisse demōstrauit di
cens. Ecce agn9 dei qui tollit pecca
ta mūdi Agn9 ille hodie sanguinē su
um p nobis fudit vt nos introducēt
in terrā fluentē lac ⁊ mel. i. in eterna
gaudia celoꝝ. Sciendum aūt q̄ ille
agn9 benedictus sanguinē suū p no
bis fudit septē vicibus: vt nos laua
ret a septē peccatis mortaliq9 quibz
eū. heu sepe offendim9. Primū fudit
in circūscisione sua hoc fecit contra p̄
mū peccatū mortale scz cōtra supbi
am. Nam p̄mus hō erexit se ꝯtra de
um per supbiam cupiēs se assimulare
deo. Et xp̄us assimulauit se pctōri qn̄
hūiliauit se tantū q̄ circūcidi voluit
tanq̄ pctōr. nō q̄ pctm̄ aliqd̄ assume
ret. sed signū pctōris. i. circūscisionē
Circūscisio em̄ instituta fuit contra
originale pctm̄ sicut mō baptism9 ni
si q̄ circūscisio regnū nō aperuit: sed
ad sinum abrahe stans trāsmisit: vbi
redēptionē expectabāt. Xp̄s aūt nō
habuit origīale peccatū: q̄ cōcept9
fuit ⁊ nat9 sine pctō ⁊ ideo circūscisi
one nō indiguit: sed tn̄ vt p nostra
supbia satisfacēt ido se in circūscisio
ne hūiliauit ⁊ sanguinē suum fudit.
Secūdo fudit sanguinē suū in orōne
Nam d̄r Luce. xxij. Cū appropinq̄ret
hora passiois sue ait discipuils suis.
Sedete hic donec vadā ⁊ orē. Et re
cessit ab eis quantū est iact9 lapidis
et flexis genib9 orabat patrez suū di
cēs. Pater si fieri p̄t trāseat a me ca
lix iste verūtamē nō sicut ego volo:
sed sicut tu vis. ⁊ fact9 est sudor ei9
sicut gutte sanguinis decurrētis ī ter
rā. Hūc sanguinez fudit cōtra scd̄m
peccatū mortale. scz accidiam qua se
pe deū offēdim9. Ipse em̄ orabat nō
vt orōne indigēt: sed vt nob̄ formā
orādi daret. sicut d̄t glosa. Tercio fu
dit sanguinē suū in flagellatione: qn̄
eū nudū ad statuā ligauerūt. ⁊ cum
virgis ⁊ flagellis tantū percusserūt.
q̄ a plāta pedis vsq̄ ad verticē nihil
integꝝ remāsit. Hūc sanguinē fudit
cōtra terciū peccatū mortale. scz lux
uriā. Nam ipse carnē suā tantū casti
gauit q̄ de omnib9 membris suis fu
dit sanguinē. Hoc est contra volup
tuosos: qui oīa sua desideria carnis
volūt adimplere: ⁊ corp9 suū ī nullo

castigare. Quarto fudit sanguinez suū in coronatōe. Nā postq̄ flagellauerūt eū mouerūt eū veste coccinea .i. rubea tanq̄ regi p derisione: et ponētes eū sup cathedrā et imposuerūt eū coronā spineā et percutiebāt caput eius arūdie. ita q̄ ille acutissime spine būdictū caput eius penetrabāt et sāguis eius fluebat in facē eius mixto sputo qđ expuebāt in facē eius. ita q̄ facies eius būdicta videbaē tanq̄ esset leprosa et infatuabant eū flectētes genua et dicētes. Aue rex iudeoz. et ad oīa ista mihil rndit. sed patiēter sustinuit. Vnde dr Ihere. xi. Quasi agn9 māsuet9 qui portaē ad victimā. Isa. liij. Quasi agn9 coram tondēte se obmutuit. Nunc sanguinē fudit cōtra quartū mortale peccatū quo deuz sepe offendim9. scilicet cōtra iracūdos: q̄ se statim vindicare volūt et mihil sustinere possunt misi irascātur. Quinto fudit sanguinē suū in manuū pforatione quādo scz ille man9 benedicte clauis ferreis sūt infixe cruci: et fuerūt pforate in quib9 maximā penam sustinuit et ex quib9 multum sanguinē effudit. ex eo q̄ in mamb9 multe vene cōuenīūt. Nūc sanguinē fudit otra quintū peccatū mortale. scz auariciā qua deum sepe offendim9. Vnde Petrñ. Vide o homo spēaē Ihesu xp̄i in cruce pendētis. Quan9 habet pforatas i signuz sue maxime largitatis. qz paratus est dare quicq̄d petierim9. qđ est otra auaros qui semp habēt manus paratas ad recipiendū et nō ad dandū. Et sicut adā extendit manū ad mandatū frangēdum. sic christ9 extendit manū ad perforādum. Sexto fudit sanguinē suū in pedum affixione: quādo benedicti pedes eius clauis ferreis cruci sūt affixi. in quo eam maximā penā sustinuit et multū sanguis effudit: ex eo q̄ ibi multe vene. et nerui cōcurrūt. Nūc sanguinē fudit cōtra sextū mortale peccatum scz gulam. Adam enī pedib9 iuit ad arborem. vbi gulam cōmisit p quā fueram9 omnes maledicti. et xp̄s pedes suos cruci affigi fecit vt p nostro peccato qđ per gulam cōmisim9 satisfaceret et a maledictione quā per eā incurrim9 liberaret: quod est cōtra peccatores quōrum pedes parati sūt ad gulam. scz ad tabernas: comessationes et alia peccata. Prouer. ṕmo Pedes eoruz ad malum currūt. Septimo et vltimo sanguinem suū fudit in lateris apertione. qñ scz lōgin9 latus ei9 perforauit et otinuo exiuit sāguis et aqua. Nūc sanguinē fudit cōtra septimū mōrle peccatū quo deuz offendim9 scz inuidiā. Ber. Vide enī xp̄m in cruce pendētem. habet enī latus apertū i signū perfecte caritatis Vere enī ideo de suo sanguine fudit vt ostendēt q̄ ex toto corde suo nos diligēt. et parat9 est oēm vindictam de corde suo dimittē. si veniam postulauerim9. Et hoc bñ ostēdit in lōgino q̄ cū cecus esset a casu oculos suos sanguine xp̄i tetigit. et statim illuminat9 est. Istud ē otra inuidos qui non diligūt p̄xios suos. Sic ptz qño iste agn9 scz filiꝰ dei Ihesus xp̄s pro nobis sanguinē suū fudit vt nos a potestate diaboli liberaret. Isto sāguine debemus signare ostiū cordis nostri: vt ingrediētes et egrediētes semp videam9 passionē xp̄i: et eam frequēti memoria habeam9. cogitādo q̄ p mortē suam et sāguinē suū liberati sum9 a ptāte dyaboli et reducti in hereditatē nostraz de q̄ eiecti eramus. Exemplū possum9 accipe de q̄dā virgie de qua legiē q̄ quidaz rex eiecat eā violēter de hēditate parentum suoz. que cū nulliter inuenīret

Domini amen

defensorē siue adiutorē in terra sua: cōtigit ꝙ q̄dā iuuenis veīt de alijs ꝑtib⁹ ⁊ iniuit ꝓ ea bellū: tali pacto ꝙ si ipse in bello moreret̄: ꝙ ipsa debe ret arma sua cruētata ⁊ vestes in cu biculū suū reponere: ⁊ illis visis sem per habēt memoriam fidelitatis sue quā sibi exhibebat: ⁊ qñ amici eius instarēt ꝙ duceret virū: debēt dicē ego volo me de hoc deliberare. ⁊ tūc debēt ītrare cubiculū ⁊ īspicē arma cruētata: ⁊ recordari fidelitatis sue: ꝙ ꝓ ea mortu⁹ est. Accidit aūt ꝙ il le tā diu bellauit ꝙ istā hereditatez recuperauit ⁊ ille ī bello mortu⁹ est. Ipsa aūt fecit qđ ꝓmiseāt. Et cū ami ci eius īstarēt vt nubēt: ipsa ītrabat cubiculū. ⁊ vidēs arma cruētata oī no nubē recusabat. Per istā puellaz gen⁹ humanū designat̄ qđ ex hēdita te sua expulsū fuit ꝑ deceptionē dya boli. ⁊ in toto mūdo non inuenit ad iutoriū: tūc venit q̄dā iuuenis de ali enis partib⁹ .i. xp̄s de celis ⁊ morti se exposuit ⁊ ꝑ mortē suā. hereditatez nostrā recuperauit. Nos ergo arma sua cruētata ī cubiculo cordis nostri semꝑ hr̄e debem⁹ ⁊ fidelitatis nobis exhibite nunq̄ obliuisci. ⁊ cū hoc nul lū aliū sibi p̄ponē. Qđ nob̄ p̄stare di gnet̄ rex angeloꝝ Jhesus xp̄us domi nus noster.

In epiphania dm̄ Ser. xxvi.

Factū est autē vt baptisaret̄ oīs ꝓpl's: ⁊ Jhesu baptisato et orāte apertū est celū ⁊ de scēdit spūs scūs corꝑali spē sicut co lūba sup ipsū ⁊ vox de celo facta est. Tu es fili⁹ meus dilect⁹: ī te ꝯplacui mihi. ⁊ ipse Jhesus eāt īcipiēs ānoꝝ quasi trigīta: vt putabat̄ fili⁹ ioseph Lu. iij. Ita lectū est ī hac nocte Sciē dum āt ꝙ ī hac nocte vel die duplex festū peragit mat̄ nrā scz sācta eccle sia. Primū est festū adoratōis qñ ma gi eū adorauerūt ⁊ mūera obtulerūt

Secūdū āt ē festū baptisatiōis qñ eū Johānes baptisauit. Cū em̄ essz Jhs tredecim dieꝝ: venerūt magi ⁊ ado rauerūt eū ⁊ obtulerūt ei mūera Ea dē die trāsactis xxix. ānis: cū essz ihs xxix ānoꝝ ⁊ tredecim dierū baptisa tus ē a iohe. Propt̄ istud duplex fe stū legit̄ hodie duplex euangelium. vnū in nocte tm̄ in locis cōuentuali b⁹. aliud in die in singul' ecclesijs. Primū qđ in nocte legit̄ ē de baptis mo xp̄i qūo eū Johes baptisauit. Se cundū qđ legit̄ in die describit btūs Mathe⁹ in quo legit̄ qūo magi eum adorauerūt. Circa p̄mū sciēdū ꝙ Lu cas dicit ꝙ Johes fuit in deserto vs qz ad tricesimū ānū etatis sue. ⁊ tūc facta ē ad eū vox dñi dicēs ꝙ iret ⁊ predicaret baptismū penitētie ⁊ ba ptisaret. Et venit iohes circa iorda nē ⁊ cepit p̄dicare ⁊ baptisare. Scm̄ est āt vt baptisaret̄ oīs ꝓpl's a Johe Venit eciā Jhesus ad eū: vt baptisa ret̄ ab eo. Johānes ꝓhibuit eū .i. hu miliauit se dicēs. Ego debeo a te ba tisari: ⁊ tu venis ad me vt te baptisē Rñdit Jhesus. Sine mō .i. permitte ī pleri id ad qđ veni. Sic em̄ decet nos .i. me ⁊ te īplē oēm iusticiā .i. ꝑfectā humilitatē. Tūc baptisauit eū Johā nes in Jordane: ⁊ venit spūs scūs in specie colūbe sup eū ⁊ vox patris au dita ē. Tu es fili⁹ meus dilcūs: in te mihi cōplacui. Nūc aūt videre debe m⁹ quare spūs scūs voluit accipere speciē colūbe. Sciendū ꝙ ꝓpt̄ hoc qz oēs q̄ volūt accipe spūm scūm debēt hr̄e spēm colūbe. Habz aūt colūba septē ꝓprietates q̄s spūalit̄ debem⁹ hr̄e: si volum⁹ septē dona spūs scī ac cipe Prima ꝓprietas ē ꝙ gemitū hz ꝓ cātu. Nō em̄ solet letant̄ cātare si cut alie aues: s̄ gemē. In hoc dat̄ in telligi ꝙ oēs q̄ volūt spūm scūm acci pere debēt fugē gaudia ⁊ delicias hu ius seculi ⁊ sꝑ in gemitu esse. Isa. lix

colūbe ꝓprietates

Quasi colūbe meditātes gememus
Isido. Quādiu sum⁹ in hoc scl'o sēp
gemē ⁊ flere debem⁹: reminiscētes
q̄ ḡuia sūt mala q̄ cōmisim⁹. q̄ dul
cia gaudia celi q̄ amisim⁹: q̄ horribi
lia tormēta inferni q̄ meruim⁹. Vñ
Ber. In oīb⁹ opib⁹ tuis o hō memo
rare nouissima tua: mortis horrorem
tremēdū iudiciū. gehennā penā. pre
sentis vite miseriā ⁊ fragilitatē pro
priā. Si in huiōi meditationib⁹ pse
ueras: nō faciet dñs sine ɔsolatione
te esse. ⁊ cōplebit̄ oīno in te qd̄ polli
cet̄ veritas dicēs. Beati q̄ lugēt qm̄
ipsi ɔsolabūtur. Ex talib⁹ gemib⁹ ⁊
meditationibus acq̄ritur p̄mū donū
spūs sci. qd̄ s̄m Aug̃. dicit̄ fuga mali
.i. peccati. hoc fit qñ hō incipit deū q̄i
patrē timere ex caritate. ⁊ cauet ne
offēdat eū in aliquo pctō. Vñ ꝓuer.
xnij. Sapiēs timet ⁊ declinat a malo
Istud donū timoris ē hoī valde necā
riū ad salutē. Eccī.i. Qui sine timore
est non poterit iustificari.i. saluari.
Secūda ꝓprietas colūbe ē ꝙ alienos
pullos pascit qñ videt dēlictos a pa
rētibus suis: quoꝝ. s. parētes occisi
sūt vel capti vel mortui In hoc datur
nob̄ doctrina ꝙ oēs q̄ volūt accipere
spūm scūm debēt libēter pascē pau
peres pupillos ⁊ peregrinos ⁊ dereli
ctos ⁊ eoꝝ necessitatib⁹ subuenire.
Per hoc acq̄ritur secūdū donū spūs
sci. s. pietas. Istud donū ꝓuocat in
hoīe cordis ɔpassionē: vt si videat hō
proximū suū turbatū ꝙ cū eo turbe
tur ꝑ cordis cōpassionē: ⁊ si viderit
flentē secū ploret: sicut xp̄s fecit quā
do mariā magdalenā flentem vidit
Et si viderit aliquē in corpe afflictuz
ipse ex toto corde doleat. Istud do
nū est nobis valde necāriū: q̄ miseri
cordes mīam consequētur. Tercia ꝓ
prietas colūbe ē simplicitas. Est em̄
aīal simplex sine felle ⁊ sine dolo. sic
debēt hoīes esse q̄ volūt accipe spūm
scūm. Mat. x. Estote simplices sicut
colūbe: q̄ sicut d̄r Prouer. iij. Cum
simplicib⁹ sermocinacio ei⁹. Ideo d̄r
Sap̄. p̄. In simplicitate cordis q̄rite
illū. Mathe. vi. Si oculus tu⁹ fuerit
simplex: totū corpus tuū erit lucidū
.i. si intētio tua simplex fuerit ⁊ sine
dolo: oīa opa tua bona sūt. Per hoc
acq̄rit̄ terciū donū spūs sci. s. donuz
scīe. Actus hui⁹ doni ē docere hoīez
recte cōuersari in medio nationis p̄
ue ⁊ puerse. Vñ Aug⁹. Sciētia ē co
gnitio humanarū ⁊ diuinaꝝ rerum
ꝙ scz homo sciat discernē inter bonū
et malū. inter diuinū ⁊ humanū. et
sciat s̄m hoc in mundo cōuersari: ꝙ
deū non offēdat: ⁊ tamē cū hoc irre
prehensibilē se ostēdat. Vñ apl's ad
Roma. xij Prouidētes bona non tan
tum coram deo sed eciaz corā homini
bus. Quarta ꝓprietas colūbe est ꝙ
libēter solet esse in cauernis petraꝝ
Per hoc significat̄ ꝙ qui volūt spiri
tūscūm accipe: debēt libēter habita
re per meditationē in foraminib⁹ pe
tre. id est ī vulnerib⁹ xp̄i. Petra eī
erat xp̄s s̄m apl'm. vñ dicit xp̄s aīe
sancte. Canti. ij. Veni amica mea co
lūba mea in foraminib⁹ petre. q. d.
Pone meditationes tuas in vulneri
b⁹ meis: cogitādo qualia ꝓpt̄ te pas
sus sū. Vñ Ber. Vbi ducā firmā re
quiē nisi ī vulnerib⁹ xp̄i. Tāto illic
securior habito: quāto ille potētior ē
ad saluādū. Per istd̄ acq̄rit̄ quartū
donū spūs sci scz donū fortitudinis.
qd̄ facit hoīem fortē ad sustinēdū ad
uersa. Vñ Ber. Vult benignus dux
deuoti militis vultum. et oculos in
sua sustolli vulnera: vt illius ex hoc
animū erigat: ⁊ suo exemplo ad to
lerandum reddat fortiorem. Vnde
Gregorius. Si passio christi ad me
moriā reducatur: nihil adeo durū est
qd̄ non equo aīo toleret̄. Q̄ta ꝓprie
tas colūbe ē ꝙ meliora grana solet

eligere ⁊ viliora abijcē. Per hoc sig
nificat̄ ꝙ oēs qui volūt accipe spūm
scūm debēt meliores doctrinas eligē
Debēt em̄ singulorꝝ doctrinas audiē
et ⁊ cōuersationes vidē ⁊ ex oīb⁹ il
lis optimū ad imitandū eligē. Et ex
inde acquirit̄ donū quintū qd̄ est do
nū ꝯsilij. Describit̄ em̄ sic consiliū Cō
siliū est examīata seu cogitata ratio
alicui⁹ faciendi vel nō faciendi. Vñ
Eccī. xxxvij. Cor boni consilij statuet
tecū. Diuersi diuersa docēt ⁊ suadēt.
ꝙ de his oīb⁹ homo meli⁹ eligē sciat
hoc ē donum cōsilij. vñ Eccle. vi. Cō
siliari⁹ sit tibi vn⁹ de mille. q̄si dicēt.
de mille doctorib⁹ elige vnū quez se
quaris. scz xp̄m. Thobie. iiij. Omni
tpe consilia tua in christo maneant.
Sexta ꝓprietas colūbe est ꝙ solet iu
xta aquas sedere: vt visa vmbra acci
pitris in aqua effugiat. Et per aq̄s si
gnificat̄ sacra scriptura: iuxta quaz
sedere debem⁹. libēter audiēdo ⁊ le
gēdo eam: vt in ea vidē possim⁹ acci
pitris vmbrā. i. diaboli conātis aīam
accipere. Vmbra aūt diaboli ē pctm̄
qꝛ vbicūqꝫ videt̄ vmbra accipitris:
nō longe ē accipiter. Sic vbicūqꝫ est
peccatū adest diabol⁹. ⁊ istā vmbrā
in scripturis cognoscē possumus: scz
q̄d sit pctm̄. Et ideo libēter debem⁹
apud eā sicut colūbaz residere. Ideo
xp̄s dicit de aīa sancta. Cāti. v. Oculi
eius sicut colūbe sup riuos aquaꝝ.
Per hoc acq̄ritur sextuz donū spūs
sancti. scz donū intellect⁹. Hoc ē ꝙ
homo p ista terrena q̄ videt sciat itel
ligere celestia que nō vidit. vt scz p
creaturas q̄s videt intelligat creato
rē quē non videt. Roma. p̄. Inuisibi
lia dei a creatura mūdi p ea que fa
cta sūt intellecta cōspiciūtur. Verbi
grā. Si videt hō aliquā claritatez in
aliq̄ creatura. scz sole: luna vel stella
per hoc p̄t intelligē ꝙ creator ei⁹ mlt
to clarior sit. Si videt pulchritudiez
in flore: per hoc p̄t itelligere ꝙ crea
tor ei⁹ sit pulchrior. Si videt sapiētiā
in serp̄ēte vel eciā formica. per hoc p̄t
intelligē ꝙ creator ei⁹ sit sapiētior.
et sic de alijs Sap̄. xiij. A magnitudi
ne speciei ⁊ creature cognoscibilit̄
p̄ot creator eaꝝ videri. Job. xij. Int̄
roga iumenta ⁊ docebūt te ⁊ volati
lia celi ⁊ indicabūt tibi. loq̄re t̄re et
respōdebit tibi ⁊ narrabūt ea pisces
maris. Hoc ergo ē donū intellect⁹
ꝙ hō per ista q̄ videt possit itelligere
creatorē suū quē nō videt. vñ Psal.
Nolite fieri sicut equus ⁊ mulus in q̄
bus non ē intellectus. Septima ꝓpri
etas colūbe ē ꝙ qñ quiescē vult vo
lat ad nidū suū vel fenestrā ⁊ nusq̄
alibi req̄escit. Sicut patet in colūba
Noe q̄ emissa nō īuenit vbi quiescēt
pes ei⁹: sed reuersa ē ad fenestrā ar
che. Vnde in trāsmarinis partib⁹ qñ
obsessa ē aliq̄ ciuitas a saracenis hn̄t
colūbas aliaꝝ ciuitatum: quib⁹ alli
gāt litteras: ⁊ faciūt eas volare. et
iste nunq̄ requiescūt donec ad fene
stras suas reuertūtur. Per hoc signi
ficatur ꝙ illi qui volūt accipe spūm
sanctū non debēt requiē q̄rē in istis
reb⁹ transitorijs: sed debēt volare p
meditiones suas ad nidū suū vnde ve
nerūt. i. contēplationē reꝝ celestium
et in deū a quo venerūt ⁊ ad quē cre
ati sūt. ibi inueniēt requiem ⁊ nusq̄
alibi. vñ Psal. Quis dabit mihi pen
nas sicut colūbe ⁊ volabo ⁊ req̄escā
Ideo d̄r d̄ contēplatiuis Isa. lx. Qui
sunt isti q̄ vt nubes volāt ⁊ q̄si colū
be ad fenestras suas. Per hoc acq̄ri
tur septimū donū spūs sancti. scz do
nū sapiētie. i. sapide scientie: quando
scz homo ex contēplatione supernoꝝ
incipit habere celestē dulcedinem ⁊
sapere. Vnde ysidor⁹. Sapientia tan
tūmodo et̄na contēplatur ⁊ in istis
iocūdatur. Istud donum sapiētie ha
buit beat⁹ Augustinus: qñ dicebat.

Introducis me aliqñ in affectuz mul
tū inusitatū introrsus: nescio in quā
dulcedinē: q̄ si perficiat̄ in me nescio
quid sit aliud vita et̄na si illa nō est
Exemplū de duab⁹ begutis ɔtēplati
uis: q̄ sole sedebāt in quadā casa in
carnispriuio ⁊ assabāt pullū. Et in ca
piētes de deo loq̄: tam dulcit̄ cōfabu
labātur ꝙ nec esurierūt nec sitierūt
nec aliq̄d senserūt. sed ī quodā iubi
lo sederunt ꝑ totā quadragesimā vs
q̄ ad festū pasche: tūc a casu venit q̄
dā ⁊ intrauit casā dicēs. vt q̄d sede
tis hic incluse. Rñderūt. Carnispriui
um ē. volum⁹ fugē seculi vanitates
que p̄cipue isto tēpe fiūt. Ille dixit.
Erratis. Exite: q̄ festū pasche ē ⁊c.

De eodē euāgelio Ser. xxvij.

Cum nat⁹ esset Jhs in Beth
leem iude. hoc dicit ad dr̄am
alteri⁹ bethleē q̄ est in gali
lea In dieb⁹ Herodis regis ecce ma
gi venerūt ab oriēte. i. ab illa plaga
vel regione mūdi q̄ est iudee ad oriē
tē. Venerūt inquā: iherosolimā dicē
tes. Vbi ē qui natus ē rex iudeoꝝ.
Nota ꝙ isti fuerūt reges: ⁊ cum hoc
philosophi nati de genere Balaā qui
ꝓphetauerat de stella ⁊ de ortu salua
toris. Isti ēgo de gn̄e Balaam expe
ctabāt stellā futuram ⁊ elegerūt ali
quos ex se q̄ ascenderūt quendā mō
tem: ⁊ ibi orātes rogauerūt dñm vt
eis istam stellam oñdē dignaret̄ Et
sicut dicit Crisost. in die natiuitatis
xp̄i. Cū essent isti tres in eodē mōte
orātes: viderūt quādam nouā stellā
que nō erat in firmamēto cum alijs
stellis: sed modicū distabat a terra.
et apparuit puer pulcherrim⁹ in me
dio stelle: in cui⁹ capite crux splēdi
da fuit visa. ⁊ audierunt vocē dicen
tē. Ite veloci⁹ in terrā iuda ⁊ ibi iue
nietis nouū regem natū: illi offerte
munera vestra. Tūc illi cōtinuo cum
comitatu magno in dromedarijs in
fra xiij. dies venerūt. Si q̄rit̄ quō in
tam breui tp̄e illic venire potuerūt.
Dicendū ꝙ ille puer quē querebant
eos illic bñ ꝑducē poterat. ⁊ forte di
cat̄ Licet ab oriēte venerūt: nō tñ de
lōginq̄s ꝑtib⁹. Sed ab oriēte. i. ab il
la plaga mūdi q̄ est iudee ad orientē
Sed q̄ ignorabāt locum natiuitatis
xp̄i perrexerūt ad potētiorē ciuitatez
ihrl̄m. scz iudee. vbi eāt sedes regni
putātes ꝙ tā gloriosus nō nisi ī glori
osa ciuitate nasci debēt. Cū ergo ve
nissent iherosolimā: interrogauerūt
dicētes. Vbi ē qui nat⁹ est rex iude
orū. Vidim⁹ em̄ stellā eius in oriēte
et venim⁹ adorare eū. Audiēs autē
rex herodes turbat⁹ est. Timuit em̄
ne aliq̄s de regio genere nat⁹ esset.
qui eijceret eū de regno. Ipse em̄ nō
fuit de regio genē sed alienigena Et
oīs iherosolima turbata est cū eo. i. si
mulauerūt turbationē ꝓpter fauorē
herodis. potius em̄ gauderēt ꝙ de ge
nere eoꝝ rex nasceret̄ Et cōgregās
herodes oēs scribas sciscitabatur ab
eis vbi xp̄us nasceret̄. ⁊ vbi ꝓphete
xp̄m nasciturū p̄dixissent. At illi dix
erūt. In bethleē iuda. Sic em̄ scrip
tū est ꝑ ꝓphetā Micheā sexto capi.
Et tu bethleē terra Juda. nequaq̄
minima es in p̄ncipibus iuda. Ex te
em̄ exiet dux q̄ regat populū meum
isrl̄. Tunc herodes clam vocatis ma
gis diligēter didicit ab eis tēp⁹ stel
le q̄ apparuit eis. Et mittēs illos ire
in bethleē dixit. Ite interrogate de
puero diligēter: ⁊ cū inueneritis eū
renūciate mihi: vt ⁊ ego veniēs ado
rem eū. Hoc nō intēdebat: sed vole
bat eū occidē. Qui cū audissent He
rodē abierūt. Et ecce stella quā vide
rāt in oriēte ātecedebat eos vsq̄ dū
veniēs staret supra diuersorium vbi
iacebat puer. Vidētes aūt stellā ga
uisi sunt gaudio magno valde. Et in
trātes domū. i. diuersoriū. īuenerūt

puerū cū Maria matre ei⁹ Vñ Crisostomus Nō dyademate coronatū ⁊ c̄. vt āte habitū est. Et ꝓcidētes adorauerūt eū. Viderūt em̄ hoīem ⁊ adorauerūt deū. Et apertis thesauris suis obtulerūt ei munera: aurꝝ. thus. ⁊ mirrā. Caldei em̄ huiōi munera offerre cōsueuerūt. Vñ Ber. Aurꝝ obtulerunt virgini ꝓpter inopie subleuationē. Thus cōtra stabuli fetorē. Mirram propt̄ pueri ꝯsolationē: vel forte pro misterio factū est. Aurū inquā obtulerūt ad tributū. Thus ad sacrificiū Mirra ad sepulturam mortuoꝝ ꝑtinet. In auro vt ostēdat̄ regis potentia. In thure sacdotiū. In mirra ei⁹ sepultura. Et respōso accepto ī somnis ne r̄dirēt ad herodē ꝑ aliā viā reuisi sūt ī r̄gionē suā. ignorāte herode.

Ali⁹ de euāgelio. Sermo. xxviij

Vbi ē qui natus ē rex iudeorū. Mat. ij. Verba sunt magoruz. Rex ille quem magi querūt rex ē celi ⁊ terre ⁊ oīm que ī eis sūt. Iste habet testimoniū in natiuitate sua ꝙ rex erat sicut hic ptz. et etiā in morte sua quādo Pylatus scripsit sup crucē. Ihesus nazaren⁹ rex iudeoꝝ In isto rege notant̄ tria Primū ꝙ potens est. ⁊ ideo metuendus. Secūdum ꝙ iust⁹. ⁊ ideo honorādus Tertiū ꝙ est liberalis. ⁊ ido diligend⁹. Ista tria decet habere regē. scz potentiā. iusticiā. ⁊ liberalitatē. Rex ille potēs est ꝑm diuinitatez suā. ⁊ ideo metuēdus est. Ihere. x. Quis nō timebit te o rex gentium. q̄ si diceret. Totus mundus merito debet te timē. quia tu es rex oīm celestium terrestriū ⁊ infernoꝝ. Potentia hui⁹ regis ptz in lucifero qui se ei opposuit quē ipse cum oīb⁹ suis in infernū proiecit. de quo nunq̄ imperpetuū liberabūtur. Sic proiciētur qui se ei opponūt. si eī angelis nō pepcit nec nob̄ parcit. Istā potentiā hui⁹ regis debem⁹ frequēter añ oculos hr̄e et humiliare nos corā eo. ꝑma Pe. quinto. Humiliamini sub potēti manu dei. Secūdo rex iste iustus ē ⁊ district⁹ in iudicādo. Vñ Psal. Iust⁹ es dñe ⁊ rectū iudiciū tuū. Et ideo debemus eum honorare. scz preceptis eius obediēdo Magna enim reuerētia est regi ꝙ subditi ei⁹ mādata seruāt ⁊ magna irreuerētia qñ mandata ei⁹ contēnūt. Adeo district⁹ ⁊ iustus ē iste rex ꝙ trāsgressores mādatoꝝ suorum nō permittit impunitos aut hic aut in futuro. Istud patet ꝑ exēpla in illis qui decē precepta trāsgrediunt̄. Primū preceptū siue mādatum est. Non adorabis deos alienos. Contra hoc peccauerūt filij isrl̄ qui vituluz adorauerūt. ꝓpter quod de ipsis per manum moysi dnminus xxiij. milia interfecit. Exo. xxxij. Itez adorauerūt Beelphegor ydolū madian itaq̄ occidit de eis xxiiij. milia Numeri. xxv. Itē ꝯtra hoc peccauit Otosias quādo misit ad eū Accaron vt cōsulēt eū de īfirmitate sua quando iacuit ī lecto sup quē ascēderat. nō descēdit ꝫ mortu⁹ ē. iiij. Reg. i. Nota hystorias. Sic adhuc peccant oēs illi q̄ in īfirmitatibus suis ꝯsulūt antiquas vetulas ⁊ alias trufas. Talib⁹ sepe ꝯtingit sicut cōtigit Ocosye qr nō posuit spē suā in deū: ido ꝑmisit eū mori. Secundū preceptum est. Nō assumes nomē dei tui in vanum id est nō blasphemes nomē dei tui. Cōtra hoc peccauit. Sēnacherib rex sirie. q̄ blasphemauit nomē di sui dicēs. ꝙ de⁹ nō possz liberare filios isrl̄ de manu sua. ꝓpt̄ qd̄ occidit dñs de ꝓplo suo vna nocte centū octuagīta quinq̄ milia viroꝝ: ⁊ sibi pepcit ad temp⁹ vt ageret penitētiaz si vellet. sed cum nō emendaret se: sed adoraret in templo dei sui borasch. filij sui serasar ⁊ adramalech int̄fecerūt eū

Nota historiā: iiij. Regū. xix. Exemplū. In bonomie ptib⁹ duo socij ⁊ cōpatres ī cōuiuio discūbebāt q̄b⁹ oblatus gallus quē vnus illoꝝ accepto cultello vt moris ē diuisit in frustra et piger cum liquore vini supfudit. Quo facto alter ait: ꝓfecto cōpater sic cōplicuisti gallū hūc vt etiā scūs petrus si vellet reintegrare neq̄ret. Cui mox ⁊ subito retulit alt̄ ⁊ si etiam xp̄s imperaēt īppetuū nō r̄surgeret. Ad hāc vocem gallus viu⁹ ⁊ plumis cooptus resilijt alas pcussit ⁊ cātauit: totūq̄ liquorē pipis sup illos dispersit. ⁊ statim illi blasphemi lep̄ percussi sūt q̄ plaga posteris eoꝝ īhesit. Quidā etiā miles duxit in cōsuetudinē iurare p oculos dei. Quadaꝫ die dū in ludo scacoꝝ sic iuraret. cōtinuo ambo oculi eius ceciderūt ei de capite sup asserē ⁊ cecus pmāsit Tertiū preceptū est. Sabbata sāctifices Cōtra hoc peccauit Salphaach q̄ collegit ligna in sabbato. ꝓpter qd̄ p̄cepit eū dn̄s lapidari. Nume. xv. Nota historiā. Legit̄ ꝙ quidā rusticus preuignū arare coegit ī festo btē marie Magdalene: ⁊ cū hoc inuit⁹ puer facēt: ecce fulmē statim de celo cecidit et boues extinxit: ⁊ illū qui hoc mandaueāt incepit cremare: tandē fugit ad ecclesiā beate marie Magdalene veniā petēs: ⁊ sanatus ē. Quartum est. Honora p̄rem ⁊ matrē. Contra hoc peccauit Cham q̄ derisit patrē suum: ꝓpter qd̄ maledictionē incurrit ipse ⁊ posteritas ei⁹. Itē Absalon q̄ inhonorauit patrez suū: ꝓpter qd̄ perijt in aīa. ij. Regū. xviij. Exemplū. Puella q̄dā cōsueuerat matrē suam sepe turbare ⁊ noluit eū placare Cūq̄ in extremis cōfiteret̄: cōsulit ei sacerdos vt veniā a matre postularet qd̄ illa rēnuit: ⁊ nocte mortua ē. Nocte illa cū essꝫ sacerdos in ecclesia in orationib⁹ suis: audiuit vocē miserabilit̄ clamantem. O voy o voe heu ꝙ nata sū in mūdo. tūc adiurauit eam sacerdos ꝙ dicēt sibi quid esset. Respōdit. Ego sum aīa illius virgīs: ⁊ q̄ matrē meā sepe turbaui ⁊ plagaui eternaliter sū damnata. Quintū preceptū est. Nō occidas. Cōtra hoc peccauit Cayn q̄ fratrez suū occidit et et̄naliter ē maledict⁹. Gene. iiij. Itē Achab ⁊ Iesahel q̄ ꝓpter vineā interfecerūt Naboth. ⁊ sanguis eoꝝ miserabilit̄ in eodē loco ē fusus. Nota hystoriā tercij Regū. xxi. Sextū est Nō mechaberis. Propt̄ hoc dn̄s fere totū mūdum deleuerat p diluuium p̄ter octo aīas q̄ in archa sūt saluate. Gene. vij. Itē q̄nq̄ ciuitates Sodomoꝝ. Sodoma. Gomorra Sebais. Sela. Segor perierūt. Gene. xix. Exemplū. Iuuenis q̄dā luxuriosus volebat quadā nocte ire ad cōcubinā suam. ⁊ cū veniret ad quendaꝫ pontē inuenit eū fractū: ⁊ statim affuit vn⁹ in equo mgro dicēs. Ascēde post me sup equū ⁊ ego traducāte. Cum ipse ascēdisset precipitauit eū ad aquā ⁊ sb̄mersit. erat aūt diabol⁹. Septimū preceptū siue mādatum ē. Nō facies furtum. Cōtra hoc peccauit Achor. q̄ furat⁹ est pallium coccinū ⁊ regulā aureā. Cum autez caperet̄ Ihericho: precepit eum dn̄s lapidari. Nota hystoriā Iosue septīo Octauū est. Non falsū testimoniū facies. Cōtra hoc hoc peccauerūt duo sacerdotes q̄ accusabāt susannā ꝓpt̄ qd̄ occisi sūt. Nota hystoriā Daniel. xiij. Nonū est. Nō cōcupiscis vxorez proximi tui. Cōtra hoc peccauit Abimelech. q̄ abstulit abrahe vxorē suā propt̄ qd̄ plagauit euꝫ dn̄s ⁊ domū eius. Cōcluserat em̄ dn̄s oēm vuluā abimelech. Nota hystoriā Gen̄. xx. Decimū ē. Nō desideābis res alienas et omnē rem immobilem: id est omne qd̄ ē ꝓximi tui. Cōtra hoc pecca

uit heliodor⁹ · qui voluit spoliare tē plum in ihēruſalem ⁊ auferre q̄ ſua non erāt ꝓpter quod plagauit eum dom̄⁹ Venit em̄ quidam iuuenis armis aureis armat⁹ · ſedēs in equo terribili valde ⁊ equ⁹ priores calces cum impetu eliſit heliodoro ⁊ pieat eum ad terrā · ⁊ appropinquauerūt alij duo iuuenes decori valde · qui flagellauerūt eum multis plagis ⁊ mortuū reliquerūt · Orante autem ōmi ſummo pontifice reuixit · Nota hyſtoriam · ij · Macha · iij · Ecce q̄ iuſtus ⁊ diſcret⁹ eſt iſte iudex: ergo debem⁹ eū adorare ⁊ p̄cepta ei⁹ ſuare · Terno rex iſte ē liberalis: iō debem⁹ eū diligē · Certe magn̄ liberalitas eſſz q̄ rex daret paupi decē talēta argēti: ſi rex ille vult dare hoī petenti decē milia talētor̄ Hoc ꝓmittit Mat · xviij · dicēs · Simile ē reg · cc. i. filio⁹ dei Ihesus xp̄s hoī regi q̄ vult rationē ponē cū ſeruis ſuis · ⁊ oblat⁹ eſt ei vnus q̄ debebat ei decē milia talēton · cū aut̄ non hēret vñ redd̄et: iuſſit eū venūdari vxorē ⁊ filios ⁊ oīa q̄ habebat et reddere ſibi · Procidēs aūt ſerv⁹ ille dixit · patiētiam habe in me ⁊ oīa reddā tibi · Miſert⁹ aūt dñs ſeruī illius dimiſit illū ⁊ oē debitū dimiſit illi Rex ille ē Ihs xp̄s · Apo · xix · Rex regū ⁊ dñs dominātiū q̄ vult rōnez ponere cū ſeruis ſuis de oīb⁹ q̄ fecim⁹ · ſcz · cogitatōe · locutione · opatiōe · omiſſione · Per decē milia talēta q̄ dimiſit ſuo petēti ſignificant decē p̄ceptor̄ trāſgreſſores q̄ oīa vult nob̄ dimittē ſi vemā postulauerim⁹ · Bern̄ Excedit pietas Ihu oīm crimin̄ noſtror̄ · q̄litatē · q̄ntitatē · ⁊ imēſitatē Ecce q̄ liberalis eſt iſte · idcco dēm⁹ eū diligē · ⁊ ſi dilexerim⁹ eum pfecta caritate oīa pcā noſtra dimittit Vñ prima Petri · iij · Caritas operit multitudinem peccator̄ quantacūq̄ eram fuerint ·

Dominica infra octauas Epiphie

Sermo · xxxi ·

Probetis q̄ ſit volūtas dei bō bñplacēs ⁊ pfectā · Ad Rom · xij In vobis ꝓpoſitis faat Apl's duo · Prīo hortat nos ad faciēdū dei volūtatē · Scdo oñt volūtat dei q̄litatē · Primū ibi Probetis q̄ ſit volūtas dei vt ſciatis eā adimplē · Scdm ibi · bona bñplacēs ⁊ pfectā Bona ē q̄ debet declinare malū · bñplacēs ē q̄ debet facē bonū · pfecta q̄ ducat ad regnū celor̄ · Faciēdū aūt q̄ volūtas dei eſt multiplex Prima volūtas dei eſt vt mūdemur a pcīs nr̄is · i. Theſſal · iij · Hec ē volūtas dei ſcificatio vēſtra · id ē mūdatio · Iſtd figuratū ē Mat · viij · vbi dr q̄ q̄dā leproſus venit ad Ihm dicēs · Dñe ſi vis potes me mūdare · ⁊ ſtatim rñdit: volo mūdare · id ē ſis mūd⁹ Per leproſū ſignificat pctōr q̄ imūd⁹ ē in oſpectū dei magis q̄ aliq̄s leproſus in oſpectū hoīm Dic ſi vult mūdari dz venire ad ihm p cordis dēvōnē dicēs cū Ps · A pec · me · mū · me do · ⁊ volūtas dei pata ē dicens: volo mūdare · i. ſis mūdus · i. dimitto tibi ⁊ lauo te ab omni delicto tuo · Ezech · xviij · Nolo morte peccatoris: ſed volo magis vt cōuertatur per mūdiciam ⁊ viuat eternaliter · tātum placet deo mūdicia q̄ nō vult habitare niſi in mundo corde · Vnde Bernard⁹ · Balſamus ⁊ gratia dei vas purum requirit · Vnde Apoſtolus · i. Theſſal · iij · Sciat vnuſquiſq̄ vas ſuū poſſidere in mūdicia · vas · i. corp⁹ · Deutro · xxiij · Sint caſtra tua mūda · ⁊ nihil appareat in eis fedi tatis ne derelinquā te · Item tm̄ placet deo mūdicia q̄ dñs mūdum hominē amicum ſuū appellat · Prouerbior̄ · xij Qui diligit cordis mūdicia amicū habet regē ſcz xp̄m · Item tm̄ placet deo mūdicia q̄ ſolum mūdi deum vidēbit · Mat · v · Beati mūdo corde

q m̄ ipsi deū videbunt. vñ Jhere. xij.
Seq̄mini sanctimoniā. i. mūdiciā sine
q̄ deū nemo videbit debem⁹ aūt mū
diciā acq̄rere duob⁹ modis. scz p v̄
bi dei auditionē ⁊ p purā ɔfessionem
De p̄mo scz v̄bo dei d̄r Joh. xiiij. Jā
vos mūdi estis ꝓpter sermonē quez
audistis Sepe em̄ contingit q̄ pctōr
audit vnū verbū in sermone de quo
capit tantā ɔtritionē q̄ si habēt mil
le pctā mōrlia dñs dimittēt sibi oīa.
Exemplū. Paul⁹ hēmita vidit homi
nes intrātes ecclesiā int̄ quos vidit
vnū nigr̄ ⁊ tenebrosū vt carbonē ⁊
duo demones ducebant eū catenatū
gaudētes ⁊ saltātes. ⁊ āgeli seq̄ban
tur tristes ⁊ flētes. Cūq̄ verteret se
ad orationē ⁊ ad fletū ꝓ eo q̄ vide
rat eū sic catenatū. surgēs autez ab
orōne vidit eū clar̄ ⁊ pulchr̄ ⁊ solu
tū. ⁊ āgelos circa eū letātes ⁊ demo
nes remotos cōfusos ⁊ flentes. ⁊ re
uelatum est ei ab āgelo q̄ ille pctōr
audito v̄bo dei cōtrit⁹ in ecclesia mū
dat⁹ erat ab oī pctō. Secūdo mūda
mur p ɔfessionē. Vñ Her. ad q̄ndā
virginē. Ama mūdiciā ob quā ama
ris. Ama ɔfessionē p quā mūdaris
Reuera vbi frequēs cōfessio ibi pul
chritudo. Istud figuratū est in decē
leprosis: q̄b⁹ dixit dñs. Ite ostēdite
vos sacerdotib⁹ ⁊ factū est dū irent
mūdati sūt. Tanta ē virt⁹ ɔfessiōis
qñ homo cōcipit ꝓpositū cōfitēdi pri
us q̄ veniat ad sacerdotē mūdatur ⁊
absoluit̄ ab oī pctō. Ita vt si in tali
ꝓposito morētur omnino saluaretur
Quid aūt ɔfessio mūdat: patet p qd̄
dam Exēplum. Quidā sanct⁹ ep̄s
stetit ⁊ vidit multos hoīes intrātes
ecclesiā int̄ quos quidā habebāt sā
guinolētas facies q̄dā nigras: q̄daz
splēdidas. Deinde vidit duas mere
trices intrātes habētes nigerrimas
facies ⁊ sanguine mixtas toto corpo
re difformes. Post modicū tempus
vidit illas reuertētes sicut solez splē
didas ⁊ rogauit dominū vt digna
retur sibi visionem illam reuelare:
et ecce apparuit ei angelus dicens.
Iste due mulieres multis ānis mere
trices publice fuerūt ⁊ intrantes ec
clesiam confesse sunt: ⁊ mūdate ab
omnib⁹ peccatis. Qui sanguinolen
tas facies habebāt isti sūt detracto
res vaniloquia ⁊ risus amātes ⁊ va
nitates seculi. Qui autem nigras fa
cies habent isti sunt falsarij tradito
res ⁊ vsurarij. Et recedēte angelo in
trauit episcop⁹ ⁊ retulit ꝓpl̄o. Ista
monēt nos: q̄ omnes confiteri debe
m⁹: ⁊ cum confessi fuurim⁹ omnium
nostrum facies mūdate sunt. Debe
mus ergo libenter cōfiteri ⁊ audire
verbum dei vt mūdemur a peccatis
nostris quia hec est volūtas dei. Se
cunda volūtas dei est: vt simus mise
ricordes. Mathei. xi. Misericordiaz
volo ⁊ non sacrificium: id est pl⁹ vo
lo misericordiam q̄ aliquod sacrifici
um sine misericordia. Prouerb. xxi.
facere misericordiam pl⁹ placet deo
q̄ victime. Debem⁹ autem in trib⁹
esse misericordes: in elemosinarum
largitiōe. in proximorū cōpassione.
in iniuriarum dimissione. De primo
Zacha. vij. Misericordiā ⁊ miserati
ones facite vnusquisq̄ cum proximo
suo. Prouerb. xx. qui obturat aurez
suam ad clamorez pauperis: ipse cla
mabit ⁊ nō exaudietur. Exemplum
de diuite epulone. Luce. xvi. Greg.
Qui micam panis lazaro non dedit
in mūdo: misericordiā quesiuit in in
ferno: nec obtiuuit. De secundo scili
cet cordis cōpassione dicitur in Job:
qui oīa sua ꝑdiderat ⁊ nō habebat
vnde pauperi subueniret: habebat
cōpassionem secū ⁊ flebat. Job xxx.
Flebam quondam super eum qui af
flict⁹ erat: ⁊ compatiebat̄ ei anima
mea. De quo cōmendauit domin⁹.

Job. ij. dicēs. Nunq̄d ꝯsiderasti ꝯuū meū Job. ꝙ nō sit similis ei in terra Grego. Plus ē ꝯpassio q̄ꝫ donū datū nunq̄ꝫ vere cōpatiē. qui qd̄ necessarium ꝯspexerit ꝓximo negat: q̄ em̄ de corde ꝯpatiē pauperi de seipso dat ⁊ nō de suis bonis. Vñ Grego. Qui exteriora largiē rem extra seipsū p̄bet Qui aūt fletū aut cōpassionez tribuit ꝓximo suo aliq̄d de seipso dat. De tercio: scz d̄ iniuriaꝝ dimissione dicit̄ Lu. vi. Dimittite ⁊ dimittemi. Ecci. xxviij. Relinque ꝓxio nocēti te ⁊ deprecāti tibi pctā soluētur. Vñ Aug⁹ Multa sūt genera elemosinaꝝ: que cū facim⁹ iuuāt vt pctā nobis dimittant̄: sed int̄ ea nihil eo maius q̄ꝫ cū ex corde dimittim⁹ qd̄ in nos quisq̄ peccauit. Quare nō dimittat q̄s fratri suo parū vt ei dimittat dñs totū quantū aūt displicet deo nō dimittere patet in seruo nequā Mat. xviij. quantū vero placet dimittere. ptz ī quodā exēplo. Duo milites erāt fratres carnales quoꝝ vnus lusit cū seruo suo in scacario ⁊ iactabāt inuicez verba iocosa vt moris ē: tandē seru⁹ amisso ludo ex ira cū dño suo ꝯtēdē cepit ⁊ eū interfecit: clamq̄ recessit Tādē penitētia duct⁹ papā adijt scelus illud cōfitebat̄ cui cū papa pm̄az iniunxisset āmonuit eū vt si fieri posset ꝙ frēm occisi placaret. Abijt ille et iniunctā penitētiā ꝓ posse pegit. Post longū temp⁹ venit ad locū istū vbi frater occisi morabat̄ ⁊ a nemie est agnitus. In die aūt pasceues accedēs ad eum: ꝓcidēs añ pedes ei⁹ dicens. Ego sū seru⁹ ille q̄ fratrē tuū occidit: parce mihi ꝓpter illū qui hodie ꝓ nobis ē occisus Cūq̄ serui vellent eū occidē. ipse miles eleuās seruū de terra osculabat̄ eū ⁊ delictū sibi dimisit. Cūq̄ miles ille ecclesiā intraret. ⁊ crucifixū sicut moris est illa die adorare vellet. Crux illi assurrexit ⁊ accedēs blande āplexabat̄ ⁊ osculabat̄ eū dicēs. q̄ hodie ꝓpter me. illi qui ī te deliq̄rat dimisisti. ego dimitto tibi. q̄cq̄d ī me vnq̄ꝫ deliq̄sti ⁊ vitā eternā dabo tibi. Rogem⁹ dñm ⁊ c̄

Textualis expositio

Cum ihs esset annoꝝ duodecim ascendētib⁹ parētib⁹ ei⁹ scz Maria ⁊ ioseph patre putatiuo in Jherusalē ꝯm cōsuetudinē diei festi scz Pasche. Ter in āno consueuerūt oēs in iherusalē venire scz in Pascha. Penthecosten. ⁊ Scenophegia qd̄ est loifrote Consūmatisq̄ dieb⁹ septē quibus percelebrat̄ istd̄ festū: cum redirent Maria ⁊ Joseph remansit puer Jhesus in iherusalē nō propter negligētiam sed ꝑ diuinam prouidētiam. ⁊ non cognouerūt parentes eius. id ē non aduerterūt. ꝙ manēt. Cōsuetudo ei fuit sicut dicit Bada: ꝙ cum iudei ibant ī Jherusalem ad festa: ibāt em̄ viri in vna turba ⁊ femine in alia ⁊ pueri ī vtrobiq̄ ire poterāt. ⁊ ita similiter domi separati redibāt Putabat aūt Maria ꝙ ihs esset ī turba viroꝝ ⁊ Joseph ecōuerso putabat ꝙ essz ī turba mulierū Vnde seq̄tur. Estimātes eū esse incomitatu. i. in turba. venerūt iter vni⁹ diei. de iherusalē: scz eodez die quo egressi sūt de iherusalē ⁊ querebāt eū scz secūda die int̄ ꝯgnatos ⁊ natos. i. vicinos: ⁊ nō inuenientes eum. reuersi sūt in Jherusalē scz tercia die req̄rētes eū. ⁊ factū ē post triduū inuenerūt eum in templo. Ecce deuotio que valet ad sapiētiam sedētem. Ecce humilitas. q̄ꝛ vbi humilitas ibi sapientia Vnde in medio. In medio etenim attētio. Ideo sedebat in medio vt melius audiret ⁊ intelligēt. Nō ꝙ doctrina īdigēt sed ꝙ nobis bonū exemplū docēdi ⁊ aduertēdi daret. doctoꝝ ēgo discretio Ecc. vi. In medio doctoꝝ sta ⁊ sapiētiaz

eoꝝ ex corde cōiunge. vt dēm narra
tionē dei posses audire ⁊ inṫrogare.
Ecce discipline rectus ordo: ꝑmo au
dire: deinde ex auditis discutē ⁊ inṫ
rogare. Eccles. xxij. Audi tacēs ⁊ ꝑ
reuerentia accedet tibi bona g̃tia. stu
pebāt aūt oēs qui eū audiebāt: sup
prudētia. inṫrogādo ⁊ opponēdo. re
spondēdo ⁊ soluēdo. Johānes. nun
q̃ sicut locut⁹ est hō: ⁊ videntes sic ā
mirati sūt. Et dixit mater ad illū. Fi
li q̃d fecisti nob̄ sic vt remaneres no
bis ignorātib⁹. Ecce alloq̃tur dulciṫ
et dixit sibi: vt patet ꝙ nō fuit īcre
patio de eius absentia. Dic ergo o fili
mi dilecte q̃d. i. ꝓpter q̃d. Sciebat eī
ꝙ ihesus nō sine causa remāsit. quasi
dicēt: nos nō fecim⁹: ꝙ nō fuit nr̄ā
negligētia: sed tua volūtas ⁊ ꝓuidē
tia. Ecce ego ⁊ pater tuus. s. ioseph
pater putatiu⁹ dolētes q̃rebamus te
. i. cū magno dolore: ī quo īstruimur
ꝙ nos q̃ peccādo deū amisimus eū cū
dolore cordis querē debem⁹ non cū
gaudio. vñ Ber. Quō te mueniā o
bone ihesu quē mater tua vix dolēs
inuenit. ⁊ ait ad illos Jhesus. q̃d est
ꝙ me q̃rebatis: scz inṫ cognatos ex
parte mee matris cū poti⁹ deberetis
me querē in domo p̄ris mei. i. in tem
plo nec ē increpatio. vñ Beda. non
ꝙ eū quasi filiū querūt: sed q̃s ergo
verus p̄r sit insinuat. Vñ sequiṫ. Ne
sciebatis: ꝙ in his q̃ patris mei sunt
scz dei. ꝙ nō habeo aliū patrē: opor
tet me esse. fili⁹ em̄ sum in ptāte pa
tris mei: sic ītelligendū est de his lo
cis ⁊ in tēplo ⁊ in opib⁹. In hoc do
cuit spūalia tpalib⁹ debere preponi
Sequiṫ. ⁊ ipsi maria ⁊ ioseph non in
tellexerūt: ꝙ nō poterāt adhuc ple
ne capere misteria: nō intellexerūt
inquā verba: q̃ locut⁹ ē ad eos. i. q̃d
vellet innuere: ꝙ sicut ad p̄rem sic
ad ipsū pertinet tēpli ⁊ spūalium gu
bernatio: ꝙ quoꝝ est vna maiestas

hoꝝ est vna sedes ⁊ vna dom⁹ nō so
lū naturalis sed eciā spūal' Joh. xvij
Oīa mea tua sūt ⁊ tua mea sūt. Seq̃
tur: ⁊ descēdit cum eis ⁊ venit naz a
reth. Glosa. Quia de⁹ ⁊ hō erat nūc
excelsa deitatis: nūc infima ꝓfert hu
militatis ⁊ pietatis: ⁊ ideo cōmēda
bilis ⁊ in hoc docemur: ꝙ nō solū pa
rentib⁹ reuerētiā: sed eciā obediētiā
debemus exhibere. Exo. xx. Honora
patrē tuū ⁊ matrez tuā. Seq̃tur. Et
mater eius ꝯseruabat oīa verba hec
cōferēs ea in corde suo nō solū verba
sed eciā facta: vt postea euāgelistas
de his īformaret. ⁊ Jhesus ꝓficiebat
etate. Glo. Juxta naturā hoīs de in
fantia ad iuuentutem procedendo.
⁊ sapientia: id ē sapientiam qua ple
nus erat paulatim audiēdo: vel g̃tia
gratiosus eāt aput deū ⁊ hoīes vel sic
proficiebat etate quo ad crementū
corpis ⁊ sapiētia ad intellectū ⁊ grā
que ad aīe affectū apud deū. i. ad ho
norē dei ⁊ hoīs: i. ad vtilitatē hoīm
qui in terra habitāt.

Sermo de euāgelio. Ser. xxx.

Dolētes querebam⁹ te. Luce
xij Quāto res q̃ perdiṫ est p̄
ciosior hec si nō inueniṫ tāto
magis augmētaṫ dolor ⁊ ideo cū be
ata v̄go Maria q̃siuissz pueꝝ Jhesū
et nō inuenisset eū non ē mirū quin
doluit. In hoc ostēdiṫ ꝙ illi qui ꝑdi
derūt Jhesū peccādo querē debēt eū
lacrimabiliṫ ⁊ ꝑseuerāter. Sz multi
sunt q̃ querūt ⁊ nō inueniūt eū: qui
nesciunt qūo qñ ⁊ vbi debēt eū que
rere. Sup hoc notādum ꝙ tria sunt
necessaria ad hoc: scz vt sciam⁹ qūo
sit querēdus. ⁊ qñ. ⁊ vbi. Circa pri
mū nota ꝙ trib⁹ modis ē querēd⁹
scz dolēter: diligēter: ⁊ perseuerant̄
Primo debemus eū querē dolēter si
cut maṫ q̃rit dolēter filiū dilectum
quē amisit. Sic cū lacrimis ⁊ amaritu
dīe cordis q̃rē dēm⁹ deū quē peccādo

amisim⁹: nō cū gaudio. Vñ Bet. O
bone ihu quō te cū gaudio īueniam:
quē mr̄ tua vix dolēs īueit. Videm⁹
q̄ hō cū ꝑdit filiū cōmūi mortis iudi
cio necārio eū moriturꝫ: lacrimabilit̄
dolet eū sp̄. Sic iacob doluit īcōsola
bilit̄ de morte ioseph. Ge. xxxvij. ⁊
sicut sara doluit de absentia filij sui.
Thob. xi. īmo mlti dolēt de amissiōe
rei tpal̄ licet vniuersal̄ sit: q̄nto ma
gis dolē dñt qui saluatorē suū peccā
do amiserūt: ⁊ cū magnis lacrimis q̄rē
dñt Sic q̄siuit eū maria magdalena
cū audissꝫ eū esse ī domo symois veit
et ꝓiecit se añ pedes ei⁹ ⁊ inuenit re
missionē pctōꝝ Similit̄ Petr⁹ cū ne
gasset saluatorez suū egressus fleuit
amare ⁊ īuenit grām. Scdo dēm⁹ q̄
rē deū diligēter ⁊ nō tepide: s̄ cū ma
gno amore ⁊ mag̃ diligētia. si em̄ hō
ita diligēter q̄rēt deū sicut dragmaꝫ
ꝑditā sine dubio īueniret eū. Deut.
iiij Si quesieris dñm deū tuū ex toto
corde īnenies eū. Lu. xv. q̄ mulier ha
bēs dragmas decē ⁊ c̄. si ergo mulier
tā diligenter q̄rit dragmā vnā cū tñ
adhuc h̄eat nouē: q̄uo tūc nos q̄ tm̄
habem⁹ vnū solū deū si eūdē ꝑdim⁹
cū mag̃ diligētia q̄rē debem⁹. q̄ eciā
ꝓmittit se īueniēdū. Mat. vij. Que
rite ⁊ īuenietis: oīs em̄ q̄ q̄rit scꝫ me
diligēter: inueniet me. Tercio debe
mus eū q̄rē ꝑseuerāter. i. oī tpe. Vñ
Ps̄. Querite faciē ei⁹ semp: q̄ sp̄ in
digem⁹: ergo sp̄ q̄rē debem⁹ Sꝫ mlt
ti sūt q̄ nolūt deū q̄rē in ꝓsperitate:
sed tm̄ in aduersitate. ⁊ ꝓ tāto īmit
tit eis sepe t̄bulatōes ⁊ aduersitates
et īfirmitates ⁊ hm̄ōi: vt q̄ eū ī ꝓspe
ritate q̄rē nolebāt saltim ꝯpulsi neci
tate q̄rāt eū. Istud figuratū ē in Jo
ab. q̄ absolon q̄rē nolebat n̄ ꝑus suc
cendēt eius segetes. Nota hystoriā
secūdi Regū. Et filius ꝓdig⁹ noluit
redire ad patrē nisi cogēte inopia.
Lu. xv. Vnde Isaye. xxi. Venit ma
ne et nox. Si queritis querite cōuer
timini ⁊ veīte: quasi diceret. si vultis
querere querite. non solum in nocte
aduersitatis: sed eciā mane. id est in
dieb⁹ prosperitatis. Secundo viden
dum est temp⁹ quādo querend⁹ est
domin⁹: multi querūt ⁊ non inueni
unt: quia non querunt tempore con
gruo ⁊ debito. Temp⁹ congruū ⁊
debitum est vita presēs. quicūq; in
hac vita querit dominū īueniet eū
in futura frustra querit: quia nō in
ueniet. Vnde ysa. lv. Querite domi
nū dum inueniri potest. id est dū vi
uis in hac vita. quia post hāc vitaꝫ
inueniri nō potest. Vnde Crisosto⁹.
Cum thalam⁹ fuerit clausus ⁊ intra
uit rex videre discūbentes tunc ma
lis erit desperacio. quia ampli⁹ non
est loc⁹ vel temp⁹ inueniēdi gratiā.
Vnde apostol⁹. ij. Corinth. nij. Ecce
nūc tempus acceptabile. ecce nūc di
es salutis. q̄ nūc est tēp⁹ inueniēdi
mīam. Lu. xiij. Contēdite intrare ꝑ
angustā portā: dico em̄ vobis q̄ mlt
ti querūt intrare ⁊ nō poterūt. sicut
fatue v̄gīes quib⁹ dicitur Amē dico
vobis nescio vos. q̄si dicēt. nō intro
mittā vos mō: q̄ non intromisistis
me cum ad ostiū vestrū pulsarē: mō
stat dñs ad ostium nostrū ⁊ pulsat.
nō oportet eū lōge querē. Apoc. iij.
Ego sto ad ostium ⁊ pulso. Aperi er
go ei cito vt nō declinet a te: si rece
det nō poteris eū inuenire. Cū spōsa
dt Cāti. v. Vox pulsātis dilecti mei
aperi mihi soror mea amica mea spo
liaui me tunica mea ⁊ non erā ꝑata
⁊ paulopost surrexi vt aperirē dilcō
meo ⁊ ille declinaueāt atꝫ trāsieāt q̄
siui illū ⁊ nō inueni. vocaui ⁊ nō re
spondit mihi. Nec mirū. Ad ostium
em̄ tuū pulsauerat ⁊ tu noluisti ape
rire ei. Tercio debem⁹ attendē locū
multi enim querūt dominū ⁊ non in
ueniūt: quia non querunt eū in loco

vbi ē querēdus. Tria aūt genera ho
minū non īueniūt eū: scz supbi auari
et luxuriosi. Vñ dr Job. xxviij. vbi ī
uenit sapiētia scz increata: ⁊ vbi lo
c⁹ intelligētie ei⁹. Mare dicit nō est
in me. Abissus loqtur uō est mecum
nō inuenit in terra suauit viuētium
sapiētia scz increata. i. de⁹ nō inuenit
in mari. Mare facilit tumet ⁊ ascen
dit ⁊ significat supbos q̄ se extollūt ī
cordib⁹ in illis non inuenit dñs qr cū
talib⁹ libēter hospitat diabol⁹. Per
abyssum significat auaricia q̄ est sine
base: id ē fundamēto. qr nō implebi
tur pecunia: ⁊ in talib⁹ non inuenit
dñs. Nec eciā inuenit ī terra suauit
viuentiū. i. in cordib⁹ luxuriosoꝝ: q̄
viuūt scdm cordis sui desideria. vnde
dr Cātico. iij. In lectulo meo quesiui
quē diligit aīa. i. deū quē merito dili
gere deberē. ⁊ nō inueni scz in lecto
voluptatis. Sz inuenit in p̄sepio pan
nis vilib⁹ inuolut⁹. Lu. ij. Inuenie
tis infantē pānis ⁊c. In quo notat
hūilitas qr in cordib⁹ humiliū inueni
tur dñs. Inuenit eciā in tēplo. nam
mater ei⁹ Maria ⁊ Joseph īuenerūt
eū in tēplo. Per templū qd domus
orationis dr significat q de⁹ inuenit
in deuotione orationis p internā dul
cedine. Vñ Hugo in psona aīe quid
est illud dulce qd in recordationd di
aliqñ me tāgere solet? Et tā vehemē
ter: tamq suauiter afficere solet: vt
iam tota a me ipsa aliener ⁊ nescio
quo abstrahi īcipiā: subito em̄ inno
uor ⁊ bñ mihi esse incipit vltra q̄ di
cere sufficiā. Nunq̄d ille est dilectus
me⁹ queso: dic mihi vt si denuo vene
rit obsecrem eū ne recedat sed semp
mecū pmaneat? Et rñdet Hugo. Ve
re ē dilect⁹ tuus: q̄ visitauit te venit
nō vt totū se infundat: sed vt gustā
dū se p̄beat. ⁊ vt ad affectuz trahat
et in futuro se tibi in perpetuo dabit
possidendum.

¶ Dominica post octauas epipa
nie.

Sermo. xxi.

Cantate domino: id est canti
cis laudate dominum: quia
miābilia fecit: annūciate hoc
in vniuersa terra. Isa. xij. Verba p
posita sūt scripta in epistola hodier
na in quib⁹ facit propheta duo. Pri
mo hortatur nos ad laudandum deū
propter mirabilia que ꝓpter nostrā
salutem operat⁹ est dicens Cantate
domino: quia mirabilia fecit. Secun
do hortatur nos ad predicāduz siue
annūciandum populis miābilia eius
vnde subdit annūciate hoc. Quapro
pter ad laudem ⁊ honorem dei: intē
do vobis aliqua de mirabilib⁹ eius
predicare: sed prius auxilium ei⁹ im
plorem⁹ ⁊c. Sciendum miābilia dei
nobis exhibita sunt infinita: inter q̄
sunt duo que super omnia sūt miābi
lissima. Primū est dei incarnatio. Se
cundum est corporis ei⁹ consecratio
Circa primum nota: q incarnatio di
fuit mirabilis ꝓpter duo. Primo qr
mirabilib⁹ signis cum fieret fuit ma
nifestata. Circa primū nota q incar
natio christi fuit mirabilibus signis
lōgo tempore ante prefigurata. Pri
mo per virgā que floruit sub Aaron
Secūdo per vellus quod maduit sub
Gedeon. Tercio per portam quā vi
dit Ezechiel. Quarto p montē quē
exposuit Daniel. De prima scz virga
Aaron legitur Numeri. xvi. vbi di
citur q Chore Datan Abyron contē
derūt pro episcopatu ɔtra Aaron id
circo cū ducētis quinquaginta cōpli
cib⁹ suis perierūt: ⁊ terra aperta est
sub pedib⁹ Datan ⁊ Abyron ⁊ deglu
tiuit eos: tūc iratus populus voluit
Moysen ⁊ Aarō lapidare: venit ignis
de celo ⁊ cōbussit de populo suo qua
tuordecim milia: sed Aarou arripiēs

thuribulū cucurrit īter viuos ⁊ mor
tuos stans ⁊ plaga cessauit Tūc mo
ises accepit virgas duodecim ⁊ scrip
sit in eas duodecim noīa rogans do
minū vt daret eis signū vt scirēt q̄z
vellēt habere ī ep̄m Eadē nocte vir
ga aaron in q̄ erat nomē eꝰ scriptū
floruit ⁊ amigdola tulit Per istud in
carnatio dei ē p̄signata · p virgaz aa
ron que sola inter oēs floruit signifi
catur maria quā dn̄s solam īter om
nes virgines in matrem elegit Per
hoc ꝙ cōtra naturā floruit significa
tur ꝙ maria ɔtra ɔmunem cursum
nature sine viro cōcepit · Per hoc ꝙ
amigdola tulit quod cibꝰ dulcis ē sig
nificat̄ ꝙ maria ꝓtulit nobis celestē
cibū scz xp̄m qui noster cibus factꝰ ē
dulcissimus Johā · vi · Ego sū panis
viuꝰ qui de celo descēdi Si quis mā
ducauerit ex hoc pane viuet in eter
nū ⁊ c̄ · De secundo signo scz vellere ·
Gedeonis Legit̄ · Judicū · vi · Gede
on fuit iudex ⁊ dux sup filios israhel ·
qui cū deberet pugnare ɔtra quatu
or reges · scz Oreb · seb · sebee · ⁊ Sal
mana · dixit ad dn̄m Si saluū facies
p manū meā populū isrl̄ sicut locutꝰ
es · ponā vellus hoc lane in terram si
ros in solo vellere fuit ⁊ in omni ter
ra siccitas sciā ꝙ p manū meaz sicut
locutꝰ es liberabis ꝓpl̄m isrl̄ · factū
q̄z ē ita Per istud significat̄ incarna
tio dei · sicut em̄ ros repleuit totū vel
lus solū · ⁊ tota terra sicca pmansit ·
Sic maria virgo sola in toto mūdo
replet̄ rore celesti id ē filio dei ⁊ sicut
vellus cepit rorē sine detrimento · sic
maria filiū dei · vnde ps̄ · Descēdit si
cut pluuia in vellus De tercio signo ·
scz porta ez echielis nota · Cū ez echi
el eēt in captiuitate babilonis ⁊ co
gitaret de tēplo q̄d fuit hierosolimis
⁊ dispositione eꝰ tūc ostendit ei do
minꝰ spūale tēplū quod erat fere p
omnia simile tēplo salomonis ī quo

tēplo cū vidisset multa mirabilia · in
ter cetera vidit vnā portā clausam ·
et dictū est ei ab angelo Hec porta
clausa erit ⁊ vir nō transibit p eam
⁊ erit clausa in sempit̄nū · Per hoc
etiā sigīficat̄ incarnatio xp̄i · q̄z sicut
dominus trāsiuit p portā clausam ·
ita xp̄s natꝰ est de maria v̄gine ipsa
in partu virgo pmanēte · Nō essz mi
rū si homo trāsiret p portā aptam ·
sed si trāsiret p clausam portam hoc
esset valde mirabile Talis est drā in
ter mulierē pregnātē ⁊ beatā v̄ginē
mariā Sicut em̄ lumē solis trāsit per
vitreā fenestrā ⁊ clausaz sine eꝰ frac
tione: sic christꝰ natus ē d̄ maria vir
gine ipsa incorrupta pmanente · De
q̄rto signo scz mōte daniel̄ · legit̄ da
niel̄ · ij · c · Nabuchodonosor rex babi
lonis vidit somniū horribile ⁊ pterri
tus de visione euigilauit ⁊ oblitꝰ q̄d
viderat Conuocatis oībus magis su
is ⁊ ɔminabat̄ eis mortē si non dice
rēt ei somniū ⁊ interp̄tationē eius ·
qui dixerūt nō est sb̄ celo q̄ hoc possz
facere · sed dic nobis somniuz ⁊ dice
mus tibi interp̄tationē Tunc p̄cepit
rex oēs sapientes interfici Et ingres
sus ē daniel q̄ erat ibi captiuꝰ roga
uit inducias p vnā noctē a rege Et
nocte cū essz in orōibus reuelatū est
ei misteriū ⁊ ingressꝰ ad regē ait Tu
videbas corā te statuā grandē · i · ima
ginē: cuiꝰ caput ⁊ collū erāt de auro
pectꝰ · ⁊ brachia ex argento · venter
⁊ femora ex ere · tibee aūt ferree · pe
dum q̄dam ps ferrea · quedā pars fi
ctilis · i · terrea Post hec videbas mō
tē magnū · de quo monte lapis absci
sus est sine manibꝰ · lapis ille pcussit
statuam in pedibus ⁊ cōtriuit eam ·
Per istud iterꝝ significatur incarna
tio christi · p ymaginē quā vidit rex
significatur p̄sens seculum · in imagi
ne illa erat triplex materia · Prima
preciosissima · scz aurū ⁊ argentum ·

Secūda fortissima scz es ⁊ ferrū Tertia vilissima scz lutū Per istā triplicē materiaz significant̄ tria que erāt in mūdo Per p̄ciosū scz aurꝝ ⁊ argentū significat̄ auaricia Per fortē materiam significatur supbia Per vilē scz lutū significat̄ luxuria Ista tria sunt quibus totus mundus repletus est. Vnde dicitur. pri. Johan. ij. Omne quod est in mūdo. aut est concupiscentia carnis. aut oculorum. aut superbia vite. sic patet de statua Post hec abscisus ē lapis sine manibus id est christus natus ē de maria v̄gine sine viro. ⁊ lapis ille destruxit imaginē illā. i. mundi vanitatez per doctrinā ⁊ exempla In hoc ꝙ factus ē puer destruxit supbiā In hoc ꝙ factus est paup destruxit auariciam. i hoc ꝙ de v̄gine nasci voluit destruxit luxuriā Vnde ī nocte natiuitatis omnes sodomite p totum mundū mortui sunt Circa secunduz nota ꝙ natiuitas sua manifestata fuit q̄tuor mirabilib⁹ signis Primuz ī vineis engaddi q̄ balsamū proferūt. que in eadē nocte cū christus natus ē floruerunt ⁊ fructū ꝓtulerunt. liquorem dederunt Per hoc ꝙ floruerunt significatur ꝙ ille nat⁹ esset quem ysaias ꝯtra naturā de beata v̄gine ꝓphetauerat nascitu rū. Per hoc ꝙ liquorē balsami dederūt significat̄ ꝙ ille nat⁹ esset q̄ p virgā aaron florentē fuerat p̄figuratus Per hoc ꝙ fructū cōtra naturā ꝓtulerunt significat̄ ꝙ ille natus essz qui balsamo sanguinis sui munduz de et̄na morte esset redempturus. Secūdum signū fuit ī templo pacis quod rome corruit tēpore illo quādo xp̄s nasci voluit p totum mūdū pax fuit de quo multū gauisi romani tēplum pacis ꝯstruxerunt pulcherrimū ⁊ posuerūt in illud imaginē romuli q̄ primo romā ꝯstruxerat Et q̄sierunt ab ydolo appollinis q̄ꝑdiu tēplū istd̄ stare posset. qui respōdit quousq̄z v̄go pareret At illi dixerūt. ergo in eternū stabit. impossibile ei putabāt ꝙ v̄go pareret. ⁊ ideo scp̄serunt super ostiuz tēpli Tēplū pacis in eternū. si in illa nocte qua v̄go pepit templuz corruit sic peperisse v̄ginem nunciauit Tertiū signū fuit quod sibilla ostendit imp̄atori Cū em̄ octauianus august⁹ p totū mundū fecissz pacē volebāt eū romani ꝓ deo colere. tunc īp̄ator q̄siuit ab illa ꝓphetissa si esset aliquis maior eo aliq̄ndo nascitur⁹ At illa in die natiuitatis domini oñt ei circulū aureū circa solē ⁊ in medio circuli virginē pulcherrimā puerū in brachio tenentē ⁊ dixit sibilla cesari Hic puer maior te erit tūc rex precepit ne de cetero de⁹ vocaret̄ Q̄rtum signū est. sicut dicit Criso. Cuz tres magi in oriente essent in quodā mōte ⁊ orarēt vt stella de q̄ ꝓphetaueāt balaam eis ostenderet̄ apparuit q̄dā stella in aere in q̄ apparuit forma pl̄cherrimi pueri. q̄ puer habuit ī capite crucē splendidaz ⁊ audierūt vocē dicētē Ite velocit̄ in iudeaz ibi īuenietis nouū regē iudeoꝝ natū Qui stati p̄gentes tredecimo die venerunt in iherusalem dicentes. Vbi est qui natus est rex iudeorū. Vidim⁹ ei stellā ⁊ c. De isto req̄re in epiphania dñi.

Expositio textualis.

Venit ihesus ad iohannem a galilea in iordanem vt baptisaretur ab eo Crisostimus Nō ꝙ ip̄e peccatoꝝ remissionem reciperet per baptismum. sed vt sanctificatas aquas relinq̄ret p modū baptisandi Aug⁹. ideo baptisari voluit. quia voluit facere qd̄ alijs baptisandi imp̄abat faciendū Ihero. ideo aūt baptisari voluit in baptismate suo. vt baptisma confirmaret. Johānes āt ꝓhibuit eū p hūilitatē dicēs Ego debeo a te baptisari ⁊ tu veis ad me.

Respōdēs ihesus dixit ei sine modo .i. pmitte impleri id ad qd veni. sic em̄ decet nos .i. me ⁊ te. implere oēz iusticiā .i. pfectā humilitatē. tunc dimisit eū .i. assensuz prebuit vt baptisaret eū. baptisans āt ihesus ɔfestiz descendit de aqua Raban⁹. qr ēgo nobis domin⁹ sui corpis ītinctu baptismi lauacrz dedicauit vt post acceptū baptisma celi aditū patere ⁊ spm̄ sanctū dari demōstraret. vnde seq̄t̄ Et apti sunt celi ⁊ vidit spūm scūm sicut colūbam descēdentē ⁊ veniētez supra se Et ecce vox de celo dicens. Hic est fili⁹ meus dilectus in quo mihi bene ɔplacui .i. placitū meū ɔstituit p eū placitū implerē .i. hominē liberarē ipsū audite.

De eodem Sermo. xxxij⁹

Sic nos decet implere omnē iusticiā Glo. id ē perfectam humilitatē. Sup isto verbo dicit glo. qr triplex est humilitas scz sufficiēs. abundās ⁊ supabūdans. humilitas sufficiēs est subdē se maiori. ⁊ nō preferre se equali: Abūdās est subdere se equali ⁊ non p̄ferri se minori. supabundās ē subdere se minori. Pāc habuit xp̄s quando subdidit se iohāni ī baptismo In hoc euāgelio hortat̄ nos exēplo domin⁹. ad perfectā hūilitatē q̄ maxime ē nobis necessaria ad salutē. qr dicitur Luce xnij. Omnis q̄ se hūiliat in hoc seculo exaltabit̄ in futuro ⁊ ecōtra Sciēdū autē qr multa sunt q̄ possunt nos ad humilitatē pvocare Primū est exēplum hūilitatis xp̄i. Vnde aug⁹ Hūiliauit se xp̄s princeps tu⁹ ⁊ tu superbis caput humiliascit. mēbrum sup bū absit. vnde bern. Intolerabilis prudētie est vt ibi se maiestatis dn̄s exinaniuit: inflet̄ vermiculus ⁊ tumescat. fuit āt xp̄s humilis in īgressu ⁊ egressu. Vnde aug⁹. O quāta humilitas christi: humiliauit se: vsqz ad īcarnationē. vsqz ad immortalitatis hūane pticipationē. vs̄ ad diaboli tēptationē. vsqz ad populi derisionez vsqz ad sputa: ad vincula. alapas ⁊ flagella. vsqz ad mortē: Et si nimis paruz est de genere mortis aliq̄d est addendū. mortē aūt nō quālibet sed crucis q̄ ignominiosior est ecce habe hūilitatis exēplū. supbie medicamētū. q̄d ergo ītumescis o homo. o pellis morticinia quo tēdis. o fomes fetida quid inflaris. vnde bern: Quid magis admirādū. q̄d magis detestādū. q̄d grauius puniēdū q̄ q̄ vides dei filiū in regno celoꝝ summum. nouissimū factū ī regno hominum apponat adhuc hō se magnificare sup terrā Aug⁹ Medicina timoris ē humilitas saluatoris Erubescat hō esse supbus. p quo hūilis fact⁹ est d̄s de humilitate xp̄i Req̄re de natiuitate xp̄i in sermone. puulus nat⁹ ē nobis. ⁊ filius dat⁹ ē nobis ⁊ c̄. vt supra.

Secundo potest nos ad hūilitatez pvocare ɔsideratio pprie fragilitatis Bern. Ad exerciciū humilitatis prodest assidua memoria pprie fragilitatis Aug⁹: Humilitas ē ex intuitu pprie ɔditionis ⁊ sui ɔditoris. voluntaria mētis inclinatio: vt dicit btūs Bern. Vide o homo vn̄ veneris ⁊ erubesce: vbi sis ⁊ ingemisce. quo vad̄ ⁊ cōtremisce. Itē attēde quid fuisti ante ortuz. ⁊ quid es ab ortu vs̄ ad occasū. ⁊ quid eris p⁹ hanc vitam. Profcō eī scis q̄ nō eras p⁹ ea de vili materia es factus. menstruali sanguine nutrit⁹. vilissimo pāno inuolut⁹ Attēde ad quē finem tendas. cinis es ⁊ ī cinerē ibis Quod attēdēs abraham dixit Genes. xviij. ca. Loquar ad dominū meū cum sim cinis ⁊ puluis Ideo imponitur nobis cinis vt attendamus finez nostrum ⁊ fragilitatem nostram vt humiliemur. Vnde bernhard⁹ ad eugeniū papaz

Salubris copula est vt cogitās te sū
mum pontificez attendens pariter te
vilissimum cinerem non fuisse sed eē
Legitur de rege Criscise ī speculo hi
storiali Cum videret corā se exercitū
innumerabilem attendens ꝙ totus
ille exercitus infra centum annos cō
uertendus esset in puluerē vilez. di
xit Regez tanti ⁊ tā magni exercit⁹
me vocant homines. ego vero fateor
me esse viruz regem sup vilissimum
puluerē Vnde bernard⁹ dicit. O hō
attende quis te fecit. de quo te fecit.
qualem te fecit Deus est qui te fecit.
⁊ eū timeas. d terra fecit vt nō sup
bias. ⁊ ad imaginē suā te fecit vt eū
diligas Ad quid enim fecit vt ad fi
nem debitum tēdas. eterna q̄ras.
caduca spernas. Pauo visis p̄enis
pulchris superbit. extendit caudam
vt rotam. sed visis vilibus deponit
caudam Sic hō visa vilitate sua ⁊ fra
gilitate humiliatur intra seipsū Gre
gorius. Quanto magis quisq; seip
sum videt tanto minus sibiipsi placz
⁊ quanto maioris gratie lumen sibi
recipit. tanto āplius ꝙ d se plāgere
debeat agnoscit. Tercio potest nos
ad huīlitatē reuocaē memoria mor
tis Ecclesi. vij. In omnibus operib⁹
tuis memorare nouissima tua ⁊ in eē
num nō peccabis. Bernar. Nouissia
hominis cinis ⁊ vermis. vnde ātiqui
patres humiliauerūt se ⁊ posuerunt
cinerez super cinerem. i. sup caput in
memoria mortis Vnde cōsuetudo fu
it imparatoris quondam ꝙ prima die
coronationis ferēs latomus diuersa
genera marmoꝝ. d. Videat dn̄s im
perator de quo genere marmoris ve
lit sibi fieri sepulchꝝ. hoc fiebat vt
per memoriaz mortis hūiliaret Legi
tur em̄ ꝙ iohannes patriarcha fecit
sibi sepulchꝝ imperfectum. ⁊ in mag
nis festiuitatibus cū esset in loco ho
noris constituerat sibi quendam qui
diceret ei domine īperfectū est sepul
chrum tuum iube illud perfici q̄ nes
cis qua hora mors venit Quarto po
test nos ad humilitatem prouocare
cohabitatio hominū humilium ⁊ pau
peꝝ ⁊ eorum conuersatio Legitur ei
eclesiasti. xij. Qui cōmunicat super
bo induet superbiā ⁊ econtra qui coī
cat humilibus addiscet humilitatez
Ps̄ Cum sancto sanctus eris. Vnde
legitur. ꝙ Odo episcopus parisien
sis semper despectos pauperes āte se
posuit in mēsa ⁊ alios a latere Req̄si
tus autem quomodo istos despectos
sic posset tolerare Respondit ꝙ qui
dam nobilis rex hoc ipsum docuerat
sc; iob dicens. visitans speciem tuā
non peccabis Quinto potest hominē
ad humilitatem reuocare multiplex
vtilitas humilitatis. Require infra
post festum trinitatis in sermone hu
miliamini.

Alius de eodem
Sermo xxxiij.

Flete cū flentibus Roma. xij
In hac epistola apostol⁹ hor
tat̄ nos ad multa inter cetera horta
tatur nos ad flendū Sciendū autē ꝙ
flere debem⁹ multipliciter Primo de
bemus flere peccata nostra Vnde Ysi
do. Esto tā pron⁹ ad lamenta sicut
fuisti ad peccata. grauia enim pctā
grauia desiderant lamenta. Ps̄. Exi
tus aquaꝝ deduxerunt oculi mei. q̄
nō custodierūt legez tuam Hoc mō
fleuit sanct⁹ petrus quādo dominuz
negauerat Mat̄. xxv. Egressus foās
fleuit amare Ihero. Petꝝ ter domi
nū negantē amare lacrime ī locū su
uz restituerūt Ambrosi⁹ O petre do
ce me quid ꝓfuerūt tibi lacrime tue
s̄ docuisti illico. nā si lapsus es añq̄
fleres. postq̄ fleuisti electus es. vt
alios regeres Gregori⁹ O petre la
crime tue q̄ culpas abluunt grām re
stituūt ⁊ maioā ꝓmittūt Hoc modo

fleuit eciā maria magdalena ⁊ dimis
sa sunt ei pctā multa Aug⁹. Sciat se
culpabilit̄ durū qui deflet damnum
tēporale vel mortē amici ⁊ dolorē pec
cati lachrimis nō ostēdit. sed fletus
iste debet fieri cū ꝓposito āmodo nō
peccādi Jheronim⁹ q̄ est pctōr pctā
sua deplāgat ⁊ āmodo peccare caue
at Greg̃. Qui eī pctā sua plāgit nec
tam̄ deserit pene grauiori se subijcit
Bern̄. Luct⁹ eoꝝ q̄ perseuerātiaz nō
habēt nō meret̄ consolationē Alios
inquit lugētes video. sed si de corde
lachrime ꝓcedāt. nō tam facile ilico
soluerent̄ in risū Nūc autē cū abūdā
tius ociosa ⁊ scurrilia v̄ba ꝓfluāt q̄ꝫ
prius lachrime. lachrimas hoī de his
esse nō arbitror q̄bus cōsolatio diui
na ꝓmittit̄ qn̄ quidez post illas tā fa
ciliter ꝯsolatō vilis admittit̄. Delica
ta est eī diuina ꝯsolatio nō dabitur
admittētibus aliena. d̄bem⁹ ergo ꝑ
seuerāt̄ ⁊ deflere pctā nrā Hunc fle
tū docuit nos christ⁹ ꝑ hoc q̄ in cru
ce fleuit sicut d̄r Hebre. v. Crux em̄
designat statū penitētie Secūdo d̄be
mus flere ꝓ peccatis alienis vel alio
rū Eccī. xxij. Super mortuum plora.
deficit eniz lux eius: super fatuū plo
ra. deficit eī sensu. Per mortuuz ⁊ fa
tuū significat̄ pccōr qui fame seip̄m
interficit in anima. de hoc debem⁹ fle
re nō gaudere Jhere. ix. Quis dabit
capiti meo aquā. ⁊ ocul' meis fontē
lacrimaꝝ. ⁊ plarabo die ac nocte in
terfectos filios populi Eccī. xxxviij.
Fili in mortuū scz in anima. ꝓduc la
crimas ⁊ quasi dura pass⁹ incipe lac̄
mare. i. plora euz qui morit̄ in aīa ac
si mortē passus essz in corpe ⁊ multo
plus Bernar. Nunquā sunt viscera
in te pietatis q̄ plangis corp⁹ a quo
recessit anima ⁊ nō plāgis animaz a
qua recessit de⁹ Sed heu mlti magis
deflent mortē corporis q̄ꝫ anime.
Contra quos dicit̄ Jhere. xxij Nolite
flere mortuū in corpe. neq̄z lugeatis
sup eū fletum Plangite eū qui egre
dit̄ de ecclesia. i. qui peccādo egredi
tur de communione oīm sanctorum
⁊ a participatione omnium bonoꝝ q̄
fiunt in eccīa Sic fleuit samuel super
saul quādo peccauit ꝑ inobediētiā
⁊ domin⁹ eiecit eū de regno. i. Reg̃.
xv. Hūc fletū docuit nos dominus
quando fleuit sup laz aꝝ mortuum.
Johā. xi. Laz arus eī mortu⁹ ⁊ fetēs
significat peccatorē in mortali pccō
existentē. Tercio debemus flere mi
seriā ꝓximoꝝ peccatoꝝ ꝑ compassio
nē. Roma. xij. Flere cū flentibus de
betis Job tricesimo. Flebā qnondaz
super eo qui afflictus erat. ⁊ ꝯpatie
batur anima mea pauperi Eccī. vij.
Non desis plorantibus cū cōsolatione
⁊ cū lugentib⁹ ambula. Jhere. xiij.
Plorans plorabit anima mea. ⁊ ocu
lus me⁹ deducet lacrimas. q̄r capt⁹
est grex domī mei Hoc modo fleue
rūt cū iob amici e⁹ Job. ij. Videntes
dolorē iob posuerūt puluerem super
caput suū ⁊ sederūt cū eo in terra et
fleuerunt. hunc fletum docuit nos
christ⁹ cū defleuit destructōnem hie
rusalez. Luce. xix. Videns ihesus ciui
tatē fleuit sup eā Itē fleuit quādo
vidit mariā magdalenā flentē. Jo
han. vndecimo. c. Et lachrimat⁹ est
ihesus Greg. dicit. Plus est ꝯpassio
q̄ꝫ donū Exteriora largiēs rem enim
extra seipsum p̄bet Qui autē fletuz
⁊ tribulatōez tribuit ꝓximo aliquid
de seipso dat Quarto flere debem⁹
pro dilectione patrie siue d̄siderio vi
sionis diuine Psalmista. Superflumi
na babilonis illic sedim⁹ ⁊ fleuim⁹
Grego. Contemplatur mens. qui
sunt illi angeloꝝ chori. que societas
sanctorum spirituum. que maiestas
eterne visionis dei ⁊ ampli⁹ plāgit.
quia bonis perhennibus deest q̄ꝫ ipse
flebat p̄us qn̄ mala et̄na metuebat

Irriguum q̃ppe superius accipit ani
ma cuz ipse se lasciuijs celestis regni
desiderio affligit Irriguũ vero inferi
us accipit anima cuz inferni supplicia
metuẽdo ptimescit Legit̃ de sancto
arsenio q̃ semp sudariũ ferebat ꝓp
ter fluenta lacrimaꝝ ex desiderio sal
uatoris Similiter ⁊ petrus · vnde da
uid · Fuerũt mihi lacrime mee panes
die ac nocte · dũ dicit̃ michi quotidie
vbi est deꝰ tuus Augustinꝰ Da mihi
dñe in hoc exilio panẽ lacrimaꝝ quẽ
esurio sup copiã deliciaꝝ Gregoriꝰ ·
Luctu suo anima pascit̃ cuz ad super
na gaudia flendo sbleuatur ⁊ intus
quidez doloris sui gemituz tolerat · s̃
eo refectõnis pabulum precipit quo
vis amoris p lacrimas emanat Qui
to dẽmus flere ex deuotione quãdo
scz anima ex dulcedine dei expta de
flet absentiã sponsi sui xp̃i Augꝰ Qñ
to quisq̃ sanctior ⁊ scis desiderijs ple
nior · tãto eꝰ in orõne fletus vberior
Impatiens eĩ amor est · nec lacrimis
mediꝰ fit nisi amore detur qd̃ amat̃ ·
Exemplũ · domina q̃dam deuota deli
cias seculares fugiẽs toto desiderio
ad supna ãhelabat ⁊ p̃cipue circa xp̃i
infanciã multũ afficiebat̃ ⁊ freq̃nter
rogabat dominũ vt ostenderet sibi
faciẽ puericie sue · ⁊ ecce in quadã fe
stiuitate natalis dñi ipsa sola existẽ
te in orõnibz ⁊ flente ex desiderio sal
uatoris · apparuit q̃dã puer pulcher
rimus arridens ei ip̃a autẽ nesciẽs q̃s
essz q̃siuit ab eo si sciret Aue maria ·
Respondit puer · p̃dic mihi ⁊ fecit sic
Et cuz diceret Benedictꝰ fructꝰ ven
tris tui · dixit puer ego suz ille ⁊ eua
nuit Illa vero lacrimando clamauit
Reuertere puer carissime p trigita
dies nõ cessans clamare ⁊ flere Et ec
ce tricesima die venit ihesus dicens ·
veni ad me dilecta mea · q̃ delicias
seculi fugisti ⁊ in me delectata fuisti ·
veni ⁊ percipe delicias quas tibi p̃pa

ui tibi · ⁊ illa statim expirans migrauit
ad christum ad quẽ nos pducat ⁊ c̃ ·

Expositio textualis

Nupcie facte sunt ĩ chana ga
lilee Johã · ij · Quidã dicũt
q̃ sponsus illaꝝ nuptiaum
fuit iohannes euangelista · sed nõ ẽ
probabile · q̃ nupcie iste facte sunt
pꝰ vocationez apostoloruz quibꝰ int̃
fuit iohannes Vnde nõ est credibile
q̃ postea recesserit vt vellet vxorez
ducere qui vsq̃ virginitatem serua
uerat · ĩ chana galilee Chana est no
men ville in q̃ facte sunt nupcie ĩ p
uincia galilee · ⁊ erat mater ihesu ibi
vocata ad nupcias · vocatus est aũt
ihesus ⁊ discipuli eius · forte ideo vo
cati sunt · quia consanguinitate con
iuncti erant · ⁊ deficiente vino in isto
conuiuio · quod fuit signum paupe
tatis · dicit mater ihesu ad eum · Vi
num nõ habent sponsus ⁊ sponsa ⁊
hoc fuit signũ q̃ alter coniuguz erat
de parentela marie · vel forte ãbo · q̃
aliter nõ dixisset de defectu vini ⁊ di
cit ei · i · matri ihesus nõ offensus · nec
arguens mrẽz · Gratum enim ei fuit
q̃ compassa erat paupertati eorũ · s̃
vt ostenderet se esse filiuz dei ex pte
patris ⁊ ex eius potestate se signa fa
ctuꝝ nõ ex pte matris Vnde sequit̃ ·
Quid tibi ⁊ mihi ẽ mlr̃ ꝯmune · scz q̃
si · d · q̃d habeo de te vnde possũ istd̃
miraculum facere · Miracula que fa
cio · illa non facio per humanitatem
quam a te habeo · Sed per deitatem
quam habeo a patre meo celesti · p
eum enim possem dare vinum ex a
qua factum · non autez ex parte tua
sed ex parte tua daturus suz vinũ sã
guinis mei ĩ cruce · sed nõ modo · vñ
sequit̃ · nõdum venit hora mea id est
mei in cruce · sed nõ modo Vnde seq̃
tur · Nondum venit hora mea id est
tempꝰ vel oportunitas vt dem vinũ
sãguis mei quod ex te habeo · a te

em̄ habeo carnē que puniet̄ in cruce sicut vinū in torculari ⁊ tunc fluet vinū sanguinis mei. sequit̄ dicit mater eius ministris .i. seruitoribꝰ ꝯuiuij. quecūq; dixerit vobis filius meꝰ hoc facite. q̄i dicēt licet negare videatur tamē faciet. nouerat eī eū mater pium ⁊ misericordē Erāt autē ibi scz in domo ꝯuiuij lapidee ydrie sex poite .i. vasa aquatica. secundū cōsuetudinē iudeoꝝ ⁊ purificatōez. habuerūt em̄ consuetudinē iudei secūduz traditiones phariseoꝝ vt sepe manꝰ lauarēt quotiēscūq; rē aliquā manu contingerēt. p hoc putabāt se pharisei scōs ⁊ mundos plꝰ reputātes exteriorem mūdiciā q̄ interiorē. capiētes singuli metretas binas vel trinas. Quelibet ydria capiebat metretas binas vel trinas. sequit̄. dixit eis id est ministris. ihesus rogatꝰ a matre implete ydrias aqua. ⁊ impleuerūt eas vsq; ad summuz: ⁊ dixit eis ihesus. haurite nunc ⁊ ferte architriclinio Architriclinꝰ dicit̄ maior īter ꝯuiuentes in triclinio Triclinīū autē dicit̄ domꝰ hn̄s ordines mēsaꝝ sicut refectoria fratrū. ⁊ tulerūt architrinio Cū autē gustasset architriclinꝰ aquā vinū factā. id ē vinū factuz ex aqua. ⁊ nō sciebat vnde esset vinuz istud. ministri aūt sciebant q̄ hauserāt aquā vocat sponsū architriclinius admirans vini bonitatē qđ ſm ꝯmunē ꝯsuetudinē primo debuit ꝓpinari. ⁊ dicit ei scz sponso Omnis hō faciēs ꝯuiuiū in pricipio ꝯuiuij vinū bonū ꝓpinabit ⁊ ponere solet ad mēsam ad bibendū inuitatis. ⁊ cū inebriati fuerint apponit illud vinū qđ deteriꝰ ē .i. qđ minꝰ bonū est: tu autē seruasti vinū bonū vsq; adhuc .i. vsq; ad finē ꝯuiuij ꝯtra gn̄alez consuetudinē terre Ex hoc patet ꝙ optimū vinū fuit illud qđ fecerat: vnde dicit Crisosti. Gn̄ale ē oībꝰ miracul' xp̄i. ꝙ ad aliud terminant̄ q̄ natura positis. Hoc iniciū signoꝝ fecit ihesus in chana galilee Primū ibi. Alibi eniz multa signa prius fecerat ⁊ manifestauit gloriā suā .i. deitatis sue potentiā. ⁊ crediderūt in eū discipuli eius nō tunc primo: sed tunc amplius

¶ Dominica p̄ma Ser. tricesimꝰ iiij

Nupcie facte sūt in chana galilee Duplices dicunt̄ nupcie scz carnales. ⁊ sp̄uales Carnales sunt inter virū ⁊ mulierē Spirituales inter deū ⁊ animā: de carnalibus nupcijs dicit̄ ī euāgelio hodierno In quibus nupcijs duo sunt ꝯsideranda scz nupciaꝝ dignitas ⁊ nubentium q̄litas Dignitas nupciaꝝ p̄mo cōsistit in auctoritate ꝯstituentis scz dei Deus eī instituit ordinē matrimonij. alios ordines īstituit papa. sicut ergo rep̄hensibilis eēt ⁊ excōicandꝰ q̄ ordinē constitū a papa violaret. Ita multo magis rep̄hensibilis est q̄ ordinē quē deꝰ instituit violat. In alijs ordinibꝰ dat̄ annus ꝓbatōnis sed istū ordinē vult deꝰ insepabilit̄ obseruari Itē patet dignitas matrimonij in hoc ꝙ in sacro loco cōstitutū est scz in paradiso. ⁊ in sacro tpe. scz ante pctm̄: Itē in hoc ꝙ dn̄s mat̄moniū psonaliter hōrauit p p̄sentiā suam ⁊ matris sue: ⁊ discipuloruz suorum Circa secundum scz qualitatē nubentium requiruntur tria scilicet ꝙ sit intentio recta. dilectio vera. ⁊ fidelitas perfecta. ¶ Primo requiritur ꝙ sit ibi recta intentio. scilicet ꝙ vir non sumat vxorem. ⁊ vxor virum propter pecuniā. vel propter libidinem: sed propter prolez procreandā. ⁊ propter peccatum incōtinētie vitandum. ¶ Primo dico coniugij copula nō debet fieri propter pecuniā. qr tales magis viderent̄ mat̄moniū contrahere propter auaritiā q̄ propter deum. Illi non vocāt deū

ad suas nuptias ⁊ beatam virginez
mariā. sed potius mamonaz ⁊ diabo
lum principem auarorū Exemplum.
fuit quidā philosop⁹ habēs filiā quā
duo ducere conabant. vnus eorū di
ues erat ⁊ fatu⁹. alter paup ⁊ sapiēs
Et ait philosoph⁹. malo dare filiam
meā viro indigēti pecunia q̄ pecuīe
indigenti viro Nota q̄ multa mala
ɔtingunt ex hoc q̄ aliqui ꝓpter pecu
niā filias suas dāt viris antiq̄s Itē ɔ
iugiū n̄ deb; fieri ꝓpt̄ libidinē exercē
dam. sed ꝓpter ꝓlem ꝓcreādaz. De
hoc dixit āgel⁹ ad thobiaz Tho. vi.
reddēs rōnez quare diabol⁹ interfeci
sset septē viros qui sarā filiā raguel
duxerant Hi nanq̄ qui ita ɔiugium
suscipiunt vt deū a mente excludāt
⁊ sue libidini ita vacent sicut equus
⁊ mulus sūt in quib⁹ nō est ītellcūs
habz diabolus potestatē sup eos. tu
vero cū susceperis eā ingressus ī cubi
culū tuū p tres dies ɔtinens esto ab
ea ⁊ nihil aliud q̄ orōnib⁹ vacab cuz
ea tn̄sacta aūt nocte tercia. ⁊ accipi
ens v̄ginē cū timore domini amoē fi
lioꝝ magis q̄ libidine duct⁹ vt bn̄di
ctōnem filijs ɔseq̄ris Legit̄ de sancto
pafuncio qui oīb⁹ dieb⁹ vite sue aus
terā vitam duxerat. orauit dn̄m vt
dignaretur sibi ostendere cui scōꝝ si
mil̄ essz in merito ⁊ respōsū est ei q̄
similis essz cuidā domino ꝓximo vil
le ostēdens ei villā Ille abijt ⁊ venit
in domū illius domini ⁊ q̄siuit ab eo
secrete dicēs Rogo dn̄e vt statuz vi
te vrē mihi dignemī reuelare. q̄ re
uelatū est mihi a domīo q̄ ego ero
vobis similis ī meritis Qui respōdit
pr̄ bone vxorē meam duxi nō causa li
bidinis sed cā ꝓlis ad cultū dei ⁊ nun
q̄ eā cognoui nisi tali intētione. Ec
ce in hoc pz q̄tam mercedez poterūt
mereri matrimoniū recte ꝯuātes. dn̄t
eciā ꝑntes filios ad cultū dei instruē
q̄ ad hoc sūt ꝓcreati dt Grego. q̄ q̄
dā habuit filiū circa qn̄q̄ ānos ⁊ val
de diligenter docuit euz male loqui
⁊ nomē dei blasphemare ⁊ quādo ei
aliquid mali obstetit deo maledixit.
quadā die duz pater eū tenuit ī brc
hijs ⁊ puer male loq̄ret̄ sicut solitus
fuit. vidit demones venientes ⁊ cla
mauit O pater. ecce mali hoīes veni
unt qui me volūt tolere Quod cum
dixisset arripuit eū diabolus de brac
hijs patris ⁊ cū corpe ⁊ aīa deduxit.
Secūdo req̄ritur ī ɔiugio vera ⁊ mu
tua dilectō. in cui⁹ signū sponsus in
despōsatione osculatur spōsaz in ali
quib⁹ terris q̄ osculū est signū dile
ctionis Itē ānulus qui datur ponit̄ ī
digitū illū a quo ꝓcedit vena ad cor
ad signanduz quod ex toto corde se
mutuo diligere debent. Vnde legit̄
Tho. x. q̄ raguel ⁊ anna docuerūt fi
liā suā q̄ndo recessit ab eis cum viro
suo q̄ deberet diligere maritū suuz
plus q̄ prēz ⁊ matrē ⁊ sibi pl⁹ obedi
re Exemplū ī nicol que plus dilexit
viꝝ suū dauid q̄ prēm suū saul. quā
do eī saul ꝑsequebat̄ dauid ⁊ posuit
satellites an̄ domū ei⁹ nocte vt maē
egrediēte interficerent dauid. nicol
deposuit eū p fenestrā ⁊ posuit statu
am sup lectū eius ⁊ pellē caprinam
ad caput e⁹ ⁊ operuit eū vestimētis
⁊ sic decepit prēz suum. Nota histor.
pri. Reg̃. xix. Similiter viri debēt di
ligere vxores suas in signū h⁹. muli
er de carne ⁊ osse viri facta est. vnde
adā euigilans dixit. Hoc nūc os ex
ossibus meis ⁊ caro de carne mea.
Propter hoc hō. i. vir r̄linquet prēz
⁊ matrē ⁊ adherebit vxori sue ⁊ erūt
duo in carne vna Eccī. vij Mulier si
tibi est sit tibi quasi anima tua. Exē
plum in rachel ꝓ qua seruiuit iacob
q̄tuordecim annis ⁊ videbant̄ sibi di
es pauci pre amoris magnitudine.
vt dicitur Genesis xxix Sed heu mlt̄
ti non diligunt vxores suas sed poti⁹

ɔtendunt cū eis Cum tamē Apl's di
cat Ephes.v. Viri diligite vxores
vrās ⁊ nolite amari esse ad eas Itez
Prouerb.v. Letare cū muliere tua
adolescentule. non dicit cōtende sed
multi reputāt vxores suas quasi ācil
las suas. cum tamē dominus volēs
mulierez facere dixit faciamus ei ad
iutoriuz simile sibi nō ancillam. ⁊ iō
non fecit eam de pede ne esset eius ā
cilla. nec de capite vt non esset eius
dña. sed de latere vt essz eꝰ socia. cer
te viri merito deberēt hōrare mlres
Nā dicit Prouer.xij. Mulier diligēs
corona est viro suo. ⁊ Eccle.vicesi.
vi Sicut sol oriens in mūdo. sic muli
eris bone species in ornamentum do
mus eius Eccle.vicesi.v. Beatus q̄
habitat cū muliere sensata. merito
debemus honorare sexuz muliebrem
quoniam dominus honorauit eū nā
omnem carnis sue sbstantiā sumpsit
a muliere nō a viro Hester.vi. Me
rito honorabitur quem rex voluit hō
rare. vñ mulieres hñt illud priuile
giuz. ꝙ ipse portare poterunt auruz
⁊ sericum ⁊ varium opus quod non
omnes viri. Tercio requiritur in cō
iugio discretio ꝙ homo sit discretus
⁊ discernere sciat tēpus ⁊ modum.
locū ⁊ mensuram De isto dicitur. Ec
clesiastes.iij. Tempus amplexandi
⁊ tempus ab amplexibus abstinēdi
Augꝰ dicit. ꝙ christiani debent quā
doqꝫ cōuenire cum vxoribus. qñqꝫ
non In diebus ꝓcessionis ⁊ ieiunio
rum est abstinendū vt facilius possit
impetrari quod postulatur. Item tē
pore quando vxor est grauida Item
tempore menstrui vnde Leuit.xviij
Ad mulierem q̄ patitur menstruum
non accedas dicit Iheronimꝰ ꝙ tūc
ɔcipiuntur mēbris dānati. ceci. clau
di. leprosi. ⁊ infirmi Item seruādus
est debitus modus Iheronimus Non
inquit viri ab alienis mulieribus tā
tum abstineant. sed etiam in suis tē
poribus ⁊ modis obseruent. Homo
nō debet bestiali modo cognoscere
vxorez suā Itē locꝰ. nō in loco sacro
vel publico Item mēsuā ne faciat cū
conatu vltra mensuram q̄ possit. di
cit quedaz glosa sup illo. prima Cho
rin.vij. Omnis vehemens amator ꝓ
prie vxoris adulter est: hoc est intel
ligendum quādo concupiscētia adeo
magna est ⁊ immoderata. quādo ɔg
nosceret eam acsi nō esset sua Item
debet esse discretus in reddendo de
bitum Si enim mulier esset verecun
da. nec auderet petere debitum ipse
vir debet sibi exhibē ne nimis stimu
letur ⁊ in peccatū cadat. in hoc casu
meretur vitā eternam.

Dominica secunda Ser.tricesi.v.

Nulli malū ꝓ malo reddētes
Roma.xij. In verbis istis do
cet nos apostolus vindictaz
in corde nō tenere. sed exemplo xp̄i
pro malo reddere bonū ⁊ ñ eɔuerso.
Nota ꝙ dicit beatus. Bernar. Qui
dam reddunt malū pro malis. ⁊ hi
boni nō sūt Quidaz reddunt mala ꝓ
bonis. ⁊ hi pessimi sūt. Quidam red
dunt bona pro bonis. ⁊ hi mali ñ sūt
Quidaz reddunt bona pro malis. ⁊
hi optimi sūt. Primo dico ꝙ quidaz
reddūt mala ꝓ mal' ⁊ hi boni nō sūt
sicut dt Bñ. ß hi boni nō sūt ⁊ regnū
celoꝝ nō īpetrabūt quo nō ꝑueniūt
ñ boni. sic fecit absalon q̄ intfecit A
mon eo ꝙ sororē suā thamar viola
uerat ⁊ q̄siuit eū dauid ob hoc occide
re. ⁊ expulit eū de ihrl'm q̄ fugiēs la
tuit in iessur apud tholomel regem
iessur tribꝰ ānis Nota his.ij.Re.xiij
sicut displicuit dauid ꝙ absalon vin
dicauerat seip̄m. sic displicet dō si vi
dicamꝰ nosmz ip̄os malū ꝓ malo rd
dētes. vñ ait dñs Lu.vi. Diligite ini
micos vestros. ⁊ benefacite his qui
vos oderūt. ⁊ orate pro perseq̄ntibꝰ

et calumniantib⁹ vos vt sitis filij pa
tris vestri q̃ in celis est qui solē suuz
oriri facit sup bonos ⁊ malos ⁊ pluit
sup iustos ⁊ iniustos Glosa. Sed di
ceret aliquis p furto ⁊ rapina nullus
interficeret. si nō debem⁹ malū pro
malo reddere Respondet: Juri licet
quod tibi nō licet Si em̄ p re tibi ab
lata quisq̃ seruato iuris ordine fue
rit occisus nō tu sed ius occidit eum
Si autē iuris ordine p̄termisso quem
q̃ occideris homicidij reus eris. noli
ergo malū p malo reddere. sed deo
serua vindictā Ro. v. Da mihi vindi
ctā ⁊ ego retribuā. Exemplū de quo
dā milite q̃ dimisit seruo suo qui occi
dit fratrē suū ꝓpter qd̄ crux christi
hōrauit eū Require domica īfra oc
tauas epiphanie ī sermone Probetis
Itē quidā reddūt mala p bonis ⁊ hi
pessimi sūt sicut iudas ⁊ iudei: Vnde
ps̄ Retribuebāt mihi mala p bonis
hoc nūq̃ licuit fieri nec vnq̃ licebit.
ymmo in veteri testamēto qn̄ licitū
fuit odire inimicos sicut dr̄ Mat. v.
Audistis qr dcm̄ est antiquis Diliges
ꝓximū tuū ⁊ odio habebis inimicuz
tuuz. tam̄ nūq̃ licitū fuit facē malū
p bono. ymmo etiā infidelib⁹ cauen
dū est Exemplum de raab meretri
ce q̃ ꝓpter acceptōem exploratoꝝ cū
omnib⁹ suis ab excidio liberata est
⁊ populo dei adiuncta ē. Nota histo
riā Josue. ij. Vnde apl's Heb. xi. ad
herebat fide. i. raab ꝓpter fidelitatez
suā nō perijt Exemplū. Miles cuz vi
disset quēdā latronē duci ad suspen
diū mīa motus rogauit vt eruerent
oculi e⁹ ⁊ in domo sua penitētiā age
ret ⁊ sic factū est ⁊ tenuit eū multis
annis tradēs ei claues oīm rerꝝ suaꝝ
Quadā nocte pasche cum miles iuit
ad matutinas ⁊ vxor e⁹ infirma ī le
cto maneret. venit seruus cec⁹ inter
ficiēs eā succēdit castrꝝ ⁊ arripiēs fi
liū militis ⁊ ascēdit turrim Quod in
telligens miles turbat⁹ est valde Et
clamauit ille de turri Ista ē merces
vestra: qr liberastis me de patibulo:
⁊ certe nisi vobisipsi oculos eruatis.
istū filium interficiā. At ille miles si
mulauit ac si oculi essēt sibi eruti. ⁊
dixit cec⁹. qualē dolorē sustinuisti.
in erutione oculoꝝ. ait miles. Mag
nū Ait latro adhuc habetis oculos.
At miles plus diligēs filiū q̃ oculos
fecit sibi erui oculos. Et q̃siuit latro
sicut p̄us qui respōdit q sibi visū fu
it q sibi cor extraheret a corpe. nūc
scio in quit latro q oculos pdidistis
sed istū filiū nō rehabebitis ꝯstatim
p̄cipitauit seip̄m cū infante Ecce q̃ ī
fidelit̄ fecit dn̄o suo. sed mlto infide
li⁹ ⁊ pei⁹ facit pctōr xp̄o dn̄o qui nos
sua morte ⁊ sanguine suo liberauit
de eterna damnatione. qui peccator
quantū in se ē xp̄m crucifigit cū mor
taliter peccat ⁊ seip̄m in infernū p̄ci
pitat Heb. vi. Rursus crucifigētes
sibimetip̄is filiū dei O q̃nta fidelitas
fuit q p nobis animā suā posuit q̃z
fidelitatē nunq̃ obliuisci debemus.
Ecc̄ xxix Grāz fidelitatē ⁊ fideiussoris
tuine obliuiscaris Dedit ei p te aīaz
suā. Fideiussor ille christus ē qui pro
nobis morti se exposuit vt nos ab et̄
na morte liberaēt. quotiēs ergo mor
taliter peccam⁹ passionez eius reno
uamus ⁊ malū p bono sibi reddim⁹
Tercij sunt qui reddūt bona p bois
⁊ hi mali nō sunt. istud ē quedam
curialitas ⁊ honestas sed nō meritū
Sic fecit rex assuer⁹ mardocheo q̃ nū
ciauit regi q duo ianitores palacij
sui scz bachata ⁊ thaga volebant eū
interficere. ꝓpt̄ hoc exaltauit rex eū
hester. v. Et licet istud ē curiale ⁊ ho
nestū. tamē nō est meritoriuz Mat.
v. Si ei diligitis eos qui vos diligūt
quā mercedē habebitis. q̃si diceret.
nullā. et si benefeceritis eis qui bn̄fe
cerūt vob quā mercedē hēbitis ī celo

Rōne ⁊ hoc publicani faciūt hoc ē na
turale. immo aīmalia irracionabilia
plꝰ diligunt illos q̄ benefaciūt sibi. si
cut patet in canibꝰ. vnde glo. Ama
re amantē naturale ē. inimicū autē
amare caritatis ē Mat. v. Et si salu
taueritis frēs vrōs tm̄. q̄d āplius fa
citis nōne ethnici hoc faciūt. i. gētiles
ꝙ naturale sit diligē bn̄facientez pa
tet in leone Quodā tpe cū xp̄iani tn̄
sirēt ad terrā scāz ad bellū antioche
nuz. miles quidā vidit leonē fatiga
ri a ꝑpente ⁊ accedēs adiuuit leonez
q̄ ꝓpter bn̄ficiū toti exercitui insanie
cōstituto. feraꝝ adducebat magnaz
multitudinē ⁊ tm̄ dilexit suū militem
cū nauigare deberēt ⁊ naute nollent
eū secū recipere aliq̄diu natans post
ipsuz tandē sb̄mersus ē Si tantā fide
litatē habz brutū aīal a natura. mul
to magis hō rōnalis debz vltra ꝓgre
di ad ꝑfectā dilectōnez. ⁊ nō solum
amare amicos ⁊ bene factores ꝫ eciā
inimicos Quarti sūt q̄ reddūt bonuz
ꝓ malis ⁊ hi optimi sūt ⁊ sequuntur
xp̄m tanq̄ prēz qui dilexit nos cum
adhuc essemꝰ inimici eiꝰ ꝙ ꝓpt̄ nos
mortē sustinuit. Ephes. ij. Propter
nimiaz caritatē q̄ dilexit nos xp̄s cuz
adhuc inimici essemus ⁊ mortui esse
mus in peccatis viuificauit nos xp̄s
ꝓ nobis turpissimā mortē patiens.
Itē bona ꝓ malis tribuit qn̄ ꝓ cruci
fixoribus suis orauit Lu. vi. Diligite
īimicos vrōs eciā benefacite eis ⁊ c̄

Textualis expositio.

Cum descēdissz ihesus de mon
te Mat. viij. Mistice in de
scensu de monte humilitas
notatur incarnationis eius qꝛ descē
dit de mōte. i. de celo in vallez huius
miserie. ⁊ secute sūt eum turbe mul
te. i. multitudo misericordiarum sua
rum. quarum nō est numerus. ⁊ ec
ce leprosus veniens adorabat eum.
Lepra est peccatum animarum nos
trarum Ideo descendit de celo vt le
pram animarum nostratum sangui
ne suo mundaret dicens Si vis domi
ne potes mundare. Et extendens ihe
sus manū tetigit eum dicens. Volo
mundare: et confestim mundatus ē
a lepra eius Cum enim ihesus exten
deret manum in cruce homo munda
tus est a lepra peccati. Ipse peccata
nostra abstulit in cruce per passionē
Et ait illi ihesus. vide nemini dixeris
Ad litteram hoc dixit leproso cuāto
vt nos doceret fugere vanam glori
am. propter quod sequitur. vade os
tende te sacerdoti. per hoc innuit̄ ꝙ
nō sufficiat passio xp̄i ad salutez nisi se
q̄tur ꝯfessio. vnde si volumꝰ salui fie
ri dēmus nos ostendē sacerdotibus
ꝑ cōfessionē. Sequit̄. ⁊ offer munus
tuū qd̄ p̄cepit moyses in testimoniū
illis vt sciāt te sanatū ⁊ postea nō ex
pellant te. Fuit em̄ p̄ceptū in lege vt
mūdati lepra offerrēt sacerdotibus
muneā. Sequit̄. Cū autē introissz ca
pharnaū accessit ad eum centurio ro
gās eū dicēs. dn̄e puer meꝰ. i. famu
lꝰ meꝰ iacz ī domo paliticus. ⁊ male
torq̄t̄. vidēs āt ihesus fidelitatē cētu
rionis ꝙ ꝓ ꝑuo suo tā solicitꝰ fuit ꝓ
misit se eū sanatuꝝ. vn̄ seq̄t̄. ⁊ ait il
li ihesus veīaz ⁊ curabo eū Ecce beig
nitas saluatoris q̄ pata ē oī petēti. ⁊
respōdēs cēturio ait. dn̄e nō sum di
gnus vt intres sb̄ tectū meum. ꝫ tā
tum dic verbo ⁊ sanabit̄ puer meus
Credebat em̄ ꝙ licet absens eēt cor
pore. tam̄ pn̄s erat deitate ⁊ ꝙ oī in
firmitati p̄cipere posset vnde seq̄t̄ nā
⁊ ego homo sū sb̄ potestate dm̄ mei
ꝯstitutus habēs eciā milites sb̄ me q̄
sub potestate mea ꝯstituti sunt ⁊ di
co huic vade ⁊ vadit. ⁊ alij veni ⁊ ve
nit ⁊ ꝑuo meo dico fac hoc ⁊ facit q̄si
dicēt Si ego qui sb̄ potestate alteriꝰ
cōstitutus sū meis precipere possum

et obediunt mihi multo magis tu q̃
sub nullius potestate ꝯstitut⁹ es. et
dñs es omniũ creaturaꝝ potes p̃cipe
re infirmitati ꝙ recedat ⁊ obediat ti
bi Audiẽs ãt ihesus mirat⁹ ẽ tantaꝫ
fidem ⁊ sequẽtibus se dixit. Amẽ di
co vobis ꝙ multi veniũt ab oriente.
⁊ occidente. ⁊ recũbent. i. letent̃ cuꝫ
abrahã. ysaac. ⁊ iacob in regno ce
loꝝ. filij autẽ regni eijcient̃. i. iudei
in tenebras exteriores id est in infer
num. ibi erit fletus ⁊ stridor dentiũ
Et dixit ihesus centurioni. vade sic
credidisti fiat tibi. et sanatus est pu
er ex illa hora.

De eodem die sermo in euãge
lium. Sermo tricesimus vi.

Extendens ihesus manum teti
git eũ scꝫ leprosũ Mat̃. viij
In verbis istis notant̃ duo.
Primũ ẽ magna mĩa saluatoris. Se
cundũ misera ꝯditio pctõris: Primũ
patet in hoc ꝙ leꝓso manũ suã extẽ
dit. secundũ in hoc ꝙ pctõr leproso
ꝯparatur Circa primũ nota ꝙ salua
tor extendit manũ suã in cruce mul
tis modis Primo extendit manũ su
aꝫ cruentatã ad reuocandũ pctõreꝫ
domin⁹ fecit sicut nobiles q̃ volẽtes
reuocare aues suas errãtes ostẽdũt
eis carnes suas cruentatas. vt eas
sic alliciãt ⁊ reuocent. Sic de⁹ volẽs
peccatorẽ errãtẽ reuocare ostẽdit in
cruce man⁹ cruẽtatas. quasi sic dice
ret Vide man⁹ meas sanguineas ⁊
cogita q̃lia ꝓpter te passus sũ ⁊ r̃uer
tere ad me vt amara passio mea ĩ te
nõ amittet̃ nec annulet̃: Heu multi
sũt sicut aues ingurgitate ⁊ satuãte
q̃ ad reclamatões nolunt redie. vñ
ꝯqueritur dñs Prouer. primo. ca.
Extendi manũ meã. nec erat qui as
piceret despexistis omne ꝯsilium me
um. ego q̃ꝫ in interitu vestro ridebo
Secundo extendit domin⁹ man⁹ su
as extensas in cruce ad suscipiẽdum
pctõrẽ reuertẽteꝫ: Ysa: lxv. Extẽdi
manus meas ad populũ incredulum
qui ambulat ĩ via non recta p⁹ cogi
tatõnes suas. expandi em̃ vt recipe
rẽ eos q̃ redie vellẽt Exẽplũ in ꝓdi
go cui occurrit pater ⁊ amplexaba
tur eũ benigne suscipiẽs Luce. xv.
Istud figuratũ est Genes. viij. vbi
dicit̃ ꝙ cũ non inueniret colũba vbi
requiesceret pes e⁹. reuersa ẽ ad ar
cham ⁊ extendens noe manũ suã ĩtu
lit eã in archã. ꝑ columbã q̃ nusq̃ ĩ
uenit requiẽ ĩ mũdo: significat̃ aĩa q̃
nusq̃ inueniet req̃eꝫ n̄ in christo: Si
aliquando egredit̃ archã. ĩ. eccĩaꝫ ꝑ
pctm̃ qđ sepat aĩam ab eccĩa. i. a cõ
munione oĩm fideliuꝫ tũc nũq̃ inueĩ
et req̃eꝫ n̄ in christo Debem⁹ redire
ad archã ꝑ penitẽtiã: tũc noe. i. chri
stus patus ẽ recipe eã ad grãm suã
Vnde dñs dicit aĩe peccatrĩ Ihe. iij.
Tu autẽ fornicata es cũ amatorib⁹
multis. tñ reuertere ⁊ ego suscipiaꝫ
te. Tercio extendit in cruce manus
ꝑforatas ad largiẽdum petentib⁹ q̃c
quid petierit Vñ bern̄. Quis nõ re
paret̃ ad spẽ ⁊ impetrãdi fiduciã. q̃
viderit corpis christi dispositõnem
in cruce hꝫ caput inclinatũ ad osculã
dum. brachia extensa ad amplexan
dum. manus ꝑforatas ad largiẽduꝫ
Vnde ps̃ Dixi dño deus meus es tu.
in manib⁹ tuis sortes mee. Vide er
go o hõ has man⁹ ⁊ ne desperes: q̃
quicquid petieris ĩpetrabis Vñ do
min⁹ Johã. xvi. Petite ⁊ accipietis:
de hac manu dr̃ Mat̃. ix. Venit qui
dã ad ihesũ dicẽs Dñe filia mea defũ
cta ẽ veni ⁊ pone manũ sup illã ⁊ ve
nit ihesus ⁊ restituit ei vitã. ñ ergo
filia tua. i. aĩa tua mortua ẽ ĩ pccis
respice illã manũ largã in cruce per
foratã ⁊ implora e⁹ largitatem: ipse si
ne dubio dabit tibi. i. aĩe tue vitaꝫ
eternã Quarto dñs ĩ cruce extẽdit
manũ eleuatã et erectã ad ꝑcutiẽdũ

pctōrez si nō fuerit ɔuersus ad eū vn
de dr de filijs isrl' qñ peccauerūt Ps
Eleuauit manū suā sup eos vt ꝓster
neret eos in deserto Exod·iij· Extēdā
manū meā ⁊ pcutiā egiptū.i. pctōrez
tēbrosuz· hec ē man⁹ dñi q̄ pcussit de
exercitu sennacherib vna nocte· Clx
xxv· milia virorꝝ Nota histo·nij· re
gū·xviij· Vide ergo o pctōr hāc ma
nū eleuatā ad percutiendū ⁊ pertime
sce Qñto extēdit dñs manus in cru
ce dependentes ⁊ hoc ad sustinenduz
siue deportandū peccatorez q̄diu est
in peccatis ne cadat in ꝓfundū infer
ni Solz em̄ aliquādo christ⁹ depingi
manu dextera dependente ī terraz ad
deportandū pctōrez· Vnde ps Cū ce
ciderit non collidet· qꝛ dñs supponit
manū suā Istud figuratū ē Mathei·
xiiij· vbi dicit q̄ cū petrus ambulaēt
supra maē ad dominū ⁊ inciperz mar
gi eo q̄ dubitaret extendens ihesus
manū apprehendit eū dicēs Modice
fidei q̄re dubitasti· Per petꝝ ambu
lātē significat pctōr q̄ ambulat sup
mare h⁹ mūdi quod plenū est pericu
lis· hic statim cū peccat merito cade
ret in ꝓfundū inferni si de⁹ eū manu
mīe sue nō sustentaret Trenorꝝ·iij·
Mīe domini qꝛ nō sum⁹ cōsumpti qꝛ
nō defecerūt miserationes e⁹ ¶ Sexto
ostēdit dñs in cruce manū aptaz ad
reficiendū nos sua grā ⁊ benedctōne
Vnde ps· Aperis tu manū tuaz ⁊ im
ples oē animal benedctōe Glo· Ma
nū.i. benignitatē potētie tue· qꝛ oīa
in eius ptāte sunt· ⁊ imples omne aī
mal· scz rōnale quod p̄t benedici be
nedctōne.i. gratia tua Prou· t̄cesi.p̄
mo Manū suā aperit inopi.i. pctōri·
qꝛ inops ⁊ pauper est· ⁊ ab omni g̅
cia manū suā aperuit ī cruce ⁊ adhuc
aperit omni tēpore si parati sumus g̅
tiaz accipe· hoīs eī est p̄paraē cor ad
recipiendā grāz· ⁊ tunc pat⁹ ē īfun
dere grāz· sicut dicit Proue·xvi· vi
de ergo manum domini ⁊ p̄para te
ad grāz recipiendā Istud figuratū ē
Ezechi·ij· Vbi dicit dñs ad ezechie
lem· Aperi os tuū ⁊ comede quod cū
q̄ tibi do· ⁊ aperuit ei man⁹ in qua
erat liber inuolutus ad lrām fuit ce
dula cōuoluta sicut rotulus· ⁊ dixit
domin⁹ fili hominis comede volumē
istud ⁊ cuz comedisset factū est ī ore
suo sicut mel dulce Per manū istaz si
gnificat benignitas dei· p librum is
tum significat grā dei que cibat hoī
nem· sed liber iste fuit clausus in ma
nu· p hoc significatur q̄ tanta dulce
do celestis īclusa est q̄ nulla lingua
potest explicare· ⁊ ideo ɔpatur mel
li Vnde sequit q̄ factum est ī ore e⁹
sicut mel dulce· Sed āteq̄ daret ei li
brū dixit· aperi os tuū ⁊ implebo illd
.i. prepa cor tuū ad recipiendā grāz
ego paratus sū tibi infundere eam·

Dominica tercia·

¶ Sermō tricesimus septimus·

Non falsum testimonium di
ces Romano·xiij· In episto
la huius dominice nos docet
apostolus precepta domini īstruens
vt ea obseruemus inter que octauū
est istud Nō falsuz testimoniū dices
in quo ꝓhibet omne mendaciū Mē
daciū s̄m Augustinum Est falsa sigī
ficatio vocis cum intentione fallendi
Debemus autem mēdaciū vitaē ꝓp
ter multa Primo quia sacra scriptu
ra prohibet ī diuersis locis Eccī·vij
Noli velle mentiri omne mendacium
assiduitas eī eius nō est bona· Secun
do debemus vitare mēdaciū· qꝛ pec
catū ē diabolicū ⁊ omēs excogitātes
mēdaciū filij sūt diaboli Primū eniz
mendaciū excogitauit diabol⁹ in pa
diso quando dixit nequaq̄ moriemī
sed eritis sicut dij· Ge·iij· Nota his·
Vnde ait domin⁹ de diabolo Jo·viij
Vos ex prē diabolo estis· Cū loq̄tur

mēdaciū ex ꝓprijs loq̄t̄. q̄ mēdax ē
⁊ pr̄ eꝰ .i. hō mendacij ⁊ hō mendax
filius ē diaboli q̄tū ad imitatōem.
Johā. viij. Vos ex prē diabolo estis
⁊ desideria eꝰ vultis facē. i. mentiri.
Tercio q̄ mendaciū ē qdā venenū
qd̄ occidit aīam Sap̄. i. Os qd̄ menti
tur necat aīaz. vnde dicit dauid ad
adolescentē q̄ mentiebat̄ se īt̄fecisse
saul. os eī tuū locutū ē ɔtra te. ⁊ sta
tim iussit eū int̄fici Nota hystoriam
ij. regū. i. ¶ Quarto debemꝰ vitare
mendaciū ꝓpt̄ vilitatē eꝰ. vilius eī
⁊ turpius ē mentiri q̄ furari Ecc̄. xx
Potior ē fur q̄ assiduitas viri mēda
cis .i. viri qui hz in ɔsuetudine menti
ri ⁊ tñ ābo ꝑditionē hereditabūt Jō
peior videt̄ hō mendax q̄ fur. q̄ fur
nocet hoī in rebꝰ exterioribꝰ. s̄ men
dax ei nocet ī aīa scz qñ fecit eū falsū
credere eciā ⁊ in fama ⁊ ī hōre quos
hō plus diligit q̄ res tpales. ⁊ ideo
bene d̄r pctm̄ diabolicū: q̄ hoī aīam
suā necat ⁊ iō ipē ɔpat̄ r̄gi z odomo
rū qui dixit ad abraham Gen̄. xiij.
Da mihi aīas cetera tolle tibi: vnde
oēs mendaces sūt de familia eꝰ Pro
uerb̄. xxix. Prīceps qui libent̄ audit
v̄ba mendacij oēs mīstros hz īpios.
Qn̄to dēmus vitare mēdaciū q̄ do
minꝰ odit multū Prou. vi. Sex sūt
q̄ odit dn̄s ⁊ septimū detestat̄ aīma
eꝰ. oculos sublimes. linguā menda
cē: manꝰ effundentes innoxiū sangui
nez: cor machinās cogitatōnes pessi
mas: pedes veloces ad currēdū ī ma
lū ꝓferentē mendaciū. testez fallacē
⁊ eū qui semiat int̄ frēs discordiam
q̄ deus multū odiat mendaciū pz in
hoc q̄ dn̄s sepe mendaces acriter pu
nit Exemplum in saphira ⁊ ananya
Actuū. v. Nota hystoriā post missio
nem spūs scī augebat̄ numerꝰ credē
tiuz multi eī venditis oībus posuerūt
p̄ciū ante pedes apl̄oꝝ. Ananyas ⁊
saphira vēdito agro ꝑtē precij p̄sen
tauerūt apostolis. ⁊ ꝑtem reserua
bant Petrꝰ autē sciens hoc in spū di
xit anamie Dic si tāti agꝝ vēdidisti p̄
cij qui cū dicēt sic. dixit petrꝰ cur tē
ptauit sathanas cor tuū ⁊ mētiri au
des. ⁊ statim cecidit ⁊ exspirauit Cū
allatū esset corpꝰ viri venit mulier ⁊
sibi simile cōtigit ¶ Ex hoc patz q̄uo
deo displicet veritatē non seruare
Item patet in duobꝰ senioribus qui
mendaciuz dixerūt de susanna Nota
historiā danielis tredecimo ¶ Eciam
vult deꝰ q̄ infideli non menciat̄. sed
veritas sibi seruetur: quod patet ī io
sue qui fregit fedus qd̄ promissū fu
it gabonitis Nota hystoriā iosue. ix.
⁊ quomodo eū dominus ꝓpterea pu
niuit patet. ij. re. xij. Sexto debemꝰ
vitare mendaciū ꝓpter penā eternā
inferni que sequit̄ Prouerb̄. xix. tes
tis falsus nō impunitus erit. ⁊ qui lo
quit̄ mendaciū nō effugiet: Apoca.
tricesimo. i. Omnibus mendacibz ꝑs
illa erit statim ardēs igne ⁊ sulfure
Prouer. xx Suauis est hoī panis mē
dacij ⁊ postea īplebit̄ os eiꝰ calculo.
Calculus est lapis ignitus. vnde di
ues ille qui in mēdacijs multū pecca
uerat in lingua plꝰ cruciebat̄ petēs
guttā aque ad refrigerādaz linguā
suaz: vnde salomon. Prouer tricesi
mo Vanitatē ⁊ mēdacia longe fac
a me domine Quale pctm̄ sit mēda
cium. require in sūma vicioꝝ ⁊ c̄.

¶ Or eodem die. Sermo in euan
gelio. Sermo xxxviij.

Ascendente ihesu in nauiculā
secuti sunt eū discipuli eius
⁊ ecce motꝰ magnꝰ factus ē
in mari ita vt operiētur fluctibꝰ ipē
autē dormiebat ⁊ accesserunt ad eū
discipuli suscitauerūt dicentes dn̄e
salua nos perimꝰ Et dixit eis ihesus
Quid timidi estis modice fidei quaē
dubitastis. si potentē me sup terrā
habere cognouistis quare nō credi

tis · q̄ in mari potēs sū Tūc surgēs ipauit ventis ⁊ mari ⁊ facta ē trāq̄lli tas magna Ascēdēte ihesu in nauicu lā secuti sūt eū discipuli e⁹ Qaē vnj. In v̄b istis possum⁹ duo notaē Pri mū ē christi arca nos maxīa caritaſ ibi · ascēdente · ihe · in nauí · Secūduz ē discipulorū arca xp̄m fidelitas · ibi Secuti sūt eū ⁊ ē. Circa p̄mū nota q̄ christ⁹ volēs oñdere suā ꝑpetuaz ca ritatē q̄ nos dilexit venit ad maē h⁹ mūdi ⁊ nauē ꝓpt̄ nos ascendit · p na uez istā significaē crux xp̄i i q̄ mortez sustinuit ꝓpt̄ nr̄az salutē quaz ip̄e aſ cēdit volūtarie nō coactus Psa · liꝫ · ca · Oblat⁹ ē q̄ ip̄e voluit Cōpaē ār crux xp̄i nauí ꝓpt̄ q̄tuor Otio ꝓpt̄ di spositionis silitudinē Nauis ei in p̄n apio sui capitis ē stricta ⁊ silr in pedi bz ⁊ medio lata sic crux xp̄i i p̄ncipio ⁊ i capite ado stricta erat q̄ nō hūit tm̄ vbi caput suū reclinaret Crux ei dispositā erat sicut thau ⁊ desup nō habuit lignū in quo xp̄s caput recli nare possz · qđ ꝯtiē Qaē · viꝫ · Vul pes foueas hn̄t ⁊ volucres cœli mōos ⁊ filj⁹ marie nō hz vbi caput suuz bn̄ dcm̄ reclinz · p vulpes q̄ suū hn̄t greſ sū suauē ⁊ suauē pellē sigificāt delica ti quí maxīe q̄tūt ꝺmodū corpis sui Itē sūt fouee in ẽra · q̄ nō q̄runt mſi ẽrenū ꝺmodū nō attēdentes futuz i cōmodñ · p volucres cœli intelligunē supbi q̄ corde in nubib⁹ volāt sup ali os se extollēdo · q̄vadūt erecto collo nō attēdentes q̄ xp̄s habuit caput i clinatū · q̄ nō hūit vbi caput reclīa ret Vñ bn̄ · Christ⁹ hūiliter passꝰ ve delicatis Exēplū · Quassa q̄az tā deli cate carnē suā tenēs vt ꝺmumbz aq̄ſ man⁹ lauare nollet · ß aquaz de rore cœli colligi fecat · lectū suū aromatib⁹ redolere faciebat nō recolēs q̄ xp̄s tā dura passꝰ fuissz Qua ꝓpt̄ oñs car nē ipius tm̄ afflixit q̄ totū corp⁹ ei⁹ putruit ⁊ caro paulatim i frustra q̄ vdit ⁊ totā domū intolerabili fetoē repleuit ita q̄ nulla anallaz nec ali quis fuoz · nec quiſq̄ ad eā accēdē possz ⁊ sic miserabilit mortua ē Attē dant hoc q̄ mimis delicate nutunt car nē suā · attēdentes q̄ xp̄s nō habuit vbi caput suū reclinarz Veda · visa passione xp̄i q̄s tam delicosus q̄ non abstineat carnē · q̄s tā supb⁹ q̄ se ñ hūiliat Respicat supb⁹ ⁊ videat hu militatē xp̄i · respicat carnis delec⁹ ⁊ videat amaritudinē · Itē scō na uis i medio ē lata · sic crux xp̄i in me dio ē lata q̄ extēsis manibz p̄cēbat in cruce Psa · xxv Extēdit man⁹ suaſ sicut natās O q̄ lata erat nauis ista i q̄ a deo extēte erāt man⁹ q̄ oēs ve ne e⁹ dinumerari poterāt Dicit enz Aug⁹ q̄ crucifixores q̄ fecerāt foramī na in cruce · qñ vna manus erat inſi xa ꝓpter minimā distātiaz foraminum alia manus nō poterat extēdi ad ali uz foramē · ⁊ ne oporteret eos aliud aliud facē · traxerūt aliā manū cū fu nibus ad aliud foramē · ⁊ in tm̄ ipsū extēderūt q̄ oīa ossa e⁹ numerari po tuerūt Hoc videē tangē Pōs cū dicat Foderūt man⁹ meas ⁊ pedōs meos · dinumerauerūt oīa ossa mea · q · di · In fossione manuū ⁊ pedū tm̄ me ex tenderūt · q̄ oīa ossa mea numerare potueeūt Vnde Bernardus O amā tissime iuueis quid commisisti vt ta lia patereris · quod scelus tuuz · que culpa tua · que causa tue mortis · que occasio occasionis tue · Ego sū causa tue mortis · occasio occasionis tue Il licita cupiscētia traxit adā ad arbo rē te xp̄e pfcā caritas traxit ad mor tē Itē tercō nauis ista fuit stricta i fi ne · Fuit etiā crux xp̄i adeo stricta q̄ vn⁹ pes sup aliū affligereē · dicuntur tantum tres clauí fuisse · duobus em̄ affixe man⁹ ⁊ vno affixi fuerūt pedes ālo · ⁊ hoc fuit p̄cipuū q̄ si duo fuissēt clauí · O q̄ arta eāt fines isti⁹ nauis

quādo in fine vite sue ex nimia ama
ritudine clamauit. deus d̄s meus vt
quid dereliquisti me Bernā. Defuit
christo ī cruce terra. pedi lignū capi
ti amictus. lateri amicus ꝯsolatōnis
Secundo comparat̄ crux christi na
ui. ꝓpter potus amaritudinē. Solet
em̄ in naui trāseunti mare esse cibus
dur⁹ ⁊ potus amar⁹: sic xp̄s in naui
crucis habuit cibū ⁊ potum amarissi
mū. Vnde ps̄. Dederūt in escā meaꝫ
fel. ⁊ in siti mea potauerūt me aceto
Propt̄ amaritudinē felli cōparatur.
Dicunt eī euāgeliste cū diceret Sitio
imposuerūt spongiā arundini ⁊ dede
runt ei acetū felle mixtuꝫ. Sup isto
verbo dicit eī beat⁹ Bernard. Quid
sitis domine. q̄d sitis: ergo ne pl⁹ te
cruciat sitis q̄ crux d̄ cruce siles: ⁊ de
siti clamas. q̄d ergo sitis Vestrā īq̄t
sitio salutē. vestrū gaudiū. plus aīma
rū vrāꝝ q̄m corpis mei cruciat⁹ me
tedent Vn̄ bernar. Aīa p̄ciosa nō au
ro vel opib⁹ redempta. sed sanguini
agni īmaculati ꝓpter te fons vite ace
to potat̄ Attēde q̄ntū vales. quātū
ꝓ te datū sit. ne te trudas in ꝑditio
nē. Istū potū quē christ⁹ in cruce bi
bit debem⁹ attēdere vt etiā aliq̄ pa
tiamur Vnde bern̄. Nō est cib⁹ a deo
arid⁹ q̄ nō efficiat̄ sapidus. si illius
aceti qd̄ dn̄o ꝓpinatū est ꝯdimento
fuerit tēpatus Tercio crux xp̄i com
parat̄ naui ꝓpter penaꝝ mltitudinē
sicut em̄ naues trāseuntes mare mul
tas sustinent tribulationes. sic chris
tus ī cruce sustinuit multas angusti
as ⁊ t̄bulatōnes. dura v̄ba. durioā
vulnera. durissima mortis supplicia.
Treno. i. O vos oēs qui trāsitis per
viā attendite ⁊ videte. Vere multa
sustinuit in naui crucis. patiebatur
eī in omnib⁹ sensib⁹. ī visu. eo q̄ vi
dit matrē suā amarissime turbataꝫ
Vnde bernar. O bone ihesu q̄ graui
ter foderis exterius ī corpe. sed mul
to acrius interius ī corde ex ꝯpassioē
matris tecū ōnia ꝑticipantis Itez in
auditu q̄ audiuit eoꝝ blasphemias
dicentiū Vach q̄ destruit tēpluꝫ dei.
⁊ ī triduo reedificat illud. Alios sal
uos fecit seip̄m saluare nō p̄ot Item
in odoratu q̄ crucifixus erat in loco
caluarie vbi malefici occidebant̄. ⁊
ideo fuerūt ibi cadaueā ⁊ ossa mortu
orū quoꝝ fetore cruciabat̄. Item in
gustu. q̄ propinauerūt sibi acetum
felle mixtū sicut dcm̄ est. Itē in tac
tu q̄ a planta pedis vsq̄ ad v̄ticem
capitis nō erat in eo sanitas Ecce q̄
tas t̄bulationes xp̄s in naui crucis ē
ꝑpessus Quarto crux xp̄i ꝯpatur na
ui. q̄ nauis tn̄sit de vna terra ī aliā
sic cruce. i. t̄bulatōib⁹. angustijs tn̄
situr de p̄senti miseria ad vitā et̄nā
Actuū. xiij. Per multas t̄bulatōes
oportet intrae̅ in regnū celoꝝ Luce
vlt̄. oportuit xp̄m pati ⁊ sic intrae̅ ī
gloriam p̄ris Igit̄ si ipse hinc sine fla
gello nō exijt q̄ sine pctō huc venit.
⁊ sine pctō ꝑmansit q̄uo flagellis di
gni no essēt q̄ cū pctō venerūt. ⁊ vi
uēdo plus peccauerūt Vnde ihero.
Quis scōꝝ sine t̄bulatōe coronatus
est. q̄si dicēt null⁹. vnde d̄r in euan
gelio hodierno: secuti sunt eum disci
puli in naui. q̄ oēs t̄bulatōnes ⁊ pe
nas sunt ꝑpessi ꝓpter xp̄m ⁊ exēplo il
loꝝ oportet nos pati. si volumus ad
regnū celoꝝ ꝑuenire. i. Pet̄. ij. xp̄s
pass⁹ ē ꝓ nob̄ vobis relinq̄ns exem
plū vt sequamī vestigia e⁹ Exēpluꝫ
patiēdi ꝓpt̄ d̄ū possum⁹ accipe ī quo
dā paganoꝝ p̄ncipe q̄ nouit̄ conuer
sus ⁊ baptizatus ē ⁊ ī ꝯflictu contra
paganos grauit̄ vulneāt⁹ est. Cūq̄
timerēt xp̄iani ne ꝓpt̄ hoc vacillaret
ꝯsolant̄ eū dicētes. Grās ago deo ꝓ
cui⁹ honore tu es vulneāt⁹ Rn̄dit ta
li ꝯsolatōe si īdigeo. s̄ doleo magis
q̄ nō hēo n̄ q̄tuor vulneā ꝓpt̄ ihesū
q̄ ꝓpt̄ me mltavulneā sustinuit.

etiam infinita· Dominica q̃rta

Sermo tricesim⁹ nonus·

Super omnia caritatē hñtes quod est vinculuz perfectionis Colocens·iij· In verbis istis hortat̃ nos apl's ad caritatē q̃ ē mater oīm v̄tutū ⁊ bonoꝝ Vnde ambrosius Caritas ē mater omniū virtutū q̃ oēs informat sine q̃ nulla est vera virtus Sciendū autē ꝙ caritas nobis necessaria ē propterter multa qꝛ sine caritate nulla opa sunt meritoria Vnde greg̃· Omne mādatū· ⁊ quicq̃d p̄cipitur ī sola caritate solidatur Sicut em̄ multi rami arborum ex vna radice ꝓcedunt· sic multe virtutes ex vna caritate generant̃ ⁊ non habent aliquid viriditatis rami boni operis si non manserīt in radice caritatis· q̃si diceret· nō hz aliq̃d meriti bonū op⁹ sine caritate· prima Cho· xiij· Si habuero ꝓphetiā·i· futuroruz reuelationē siue cognitōnez· caritatē autē nō habuero nihil mihi ꝓdest Talis autē fuit balaam q̃ multis milibus annoꝝ ante incarnatōez christi ꝓphetaueāt de ea Numeri·xxiiij· Orietur stella ex iacob· ⁊ tamē damnatus ē· qꝛ caritatē nō habuit Similit̃ saul q̃ legit̃ ꝓphetasse·i· Reg̃·x·cap̄· Et cayphas Johā·xi·ca· Colligerūt pontifices ⁊ pharisei ⁊ c̄· Et si noueri oīa misteria Colocens xiij·i· si nouerim oīa secreta vtriusq̃ testamēti· q̃ humanus intellect⁹ capē non p̄t sine spūali gratia sicut apl'i habuerūt Caritatē autē si nō habuero nihil michi ꝓdest Sicut iudas q̃diu fuit apostolus· qꝛ eis dictū est Mat̃·xiij· c· Vobis datū est nosse misteriū dei· s̄ qꝛ iudas ī caritate nō ꝑmansit nihil sibi ꝓfuit· Ita etiā diabolus secreta nouit Ezechie·xxviij·c· Omne secretū nō est abscōditū a te Et si habuero oēm scientiā quā humana mens potest cōprehendere Caritatē autez non habuero nihil mihi ꝓdest· sicut scribe ⁊ pharisei· de quib⁹ d̄r Lu·xi· Ve vobis legisperitis q̃ tulistis clauē sciētie ipi nō introistis ⁊ eos qui introibāt ꝓhibuistis Vnde Augustinus Cū audisset vitam anthonij ait· Heu indocti rapiunt celū ⁊ nos cum sciētia nostra in infernū dimergimur Si eī sciētia aliquē beatum faceret· multi demones beati essēt Et si habuero oēm fidem·i· ꝑfectam de oībus q̃ oportet credere· fidez dico ita firmā ⁊ ꝑfectam vt mōtes trālferā id est a deo īpetrem Mat̃·xxi· Si fidez habuero ⁊ nō hesitauero· ⁊ si dixero monti huic tolle te ⁊ mitte te in mari ita fiet Caritatē si nō habeam nihil suz· ·i· nihil mihi ꝓdest ad vitā eternam acquirendā Sic fuit alexander magnus q̃ habuit tantā fidē ad deū· cum vellet includere iudeos int̃ mōtes caspios rogauit dominū celi vt mōtes se eleuarēt ⁊ se inuicē ꝯiungerēt ita vt fieret loc⁹ immeabilis· sicut dicit Josepus in historijs· tamē nihil profuit sibi quin sit damnat⁹· qꝛ caritatē nō habuit Vel s̄m aliā glo· ꝑ mōtes intelligunt̃ demones· ⁊ ē sensus Si habuero tantā fidē vt demones de obsessis corporib⁹ eꝯciā· caritatez autē nō habuero nihil mihi ꝓdest· Sic fuerūt exorciste iudeoꝝ qui ꝓpt̃ quasdā ꝯiuratōes eiecerāt demoēs De quib⁹ dicit̃ Lu·xij· Si ego eꝯcio beelz ebub demonia· filijvri ī quo eꝯciunt· Et si distribuero omnes facultates meas in cibos pauꝑm qd̄ ē maxima benignitas ⁊ liberalitas· caritem nō habuero nihil mihi ꝓdest· sicut multi philosophi qui adeo benigni ⁊ liberales fuerunt ꝙ nullū egentem videre poterant· quoniā eis mētibus suis subuenerūt Sicut socrates philosophus et ceteri· nihil tamē ꝓfuit eis ad vitaz eternam· quia caritatem perfectam nō habuerunt· Et

si tradidero corpus meū. nō tm̄ bona mea ita vt ardeā. q. di. Et si castigauero corp⁹ meuz tm̄ vt memetipsuz occiderē. caritatē autē nō habeaz nihil mihi ꝓdest. sicut aliqui pagani q̄ semetip̄os occidunt putātes sic placere dijs suis Et saraceni q̄ corpus suū miserabiliter affligunt ieiunijs. v̄gis flagellis. Et pharisei qui alligabant spinas ad fimbrias q̄ eas pungerēt. nihil tamē ipsis ꝓfuit q̄ caritatē nō habuerūt. Itē dicit apostol⁹ .i. Cho. xiij. Si linguis hominū loquar ⁊ āgelorum. caritatē nō habeā factus suz sicut es sonans ⁊ cimbalū tinniēs In hoc videt̄ tangere p̄dicatores .i. doctores sine caritate existentes q̄ alijs ꝓsunt ⁊ sibiipsis nihil. q. d. Si fuero ita facūdus ⁊ eloquens ꝙ loquar linguis hominū .i. secularium ⁊ angelorum .i. spū alium. caritatez nō habeā similis sum eri sonanti qd̄ alijs sonat ⁊ se ipsū ꝯsumit ⁊ cimbalo tinniēti qd̄ alios delectare facit ex sua dulcedine ⁊ se pati cōsumit. Sic qui p̄dicat alijs vtilia ⁊ loquitur delectabilia ⁊ dulcia absq̄ caritate. sibi nihil valet ad et̄nam vitam Aug⁹. Si in te intrat sapiētia salomoīs. fortitudo sampsoīs pulchritudo absolonis. agilitas az a el̄. diuitie cresi. ptās octauiaī. iuicta gl̄ia alexandri. diuturnitas enoch. et si caritatē nō habueris nihil ꝓficies Si fueris paup ⁊ languidus oīb⁹ dieb⁹ vite tue sicut lazarus qui iacebat ad ianuā diuitis vlceribꝰ plenus cupiens saturari de micis q̄ cadebant de mensa diuitis. caritatē autē non habueris nihil tibi prodest Job legitur habuisse septez milia ouiuz. tria milia camelorum. quingenta iuga boum. quingentos asinos ⁊ multaz familiā nimis q̄ omnia ꝑdidit insuper plagatus fuit in corpe ꝙ a planta pedis vsq̄ ad verticem nō erat in eo sanitas ⁊ sedēs in sterq̄linijs testa saniem radebat. hoc totū sine caritate sibi nō ꝓfuissz Vñ aug⁹ Sine caritate hec pñt hri. s̄ ñ sine caritate ꝓdesse.

Expositio textualis.

Simile est regnū celorum hoī q̄ semīauit semē bonū in agro suo Mat̄. xiij. hō iste de⁹ est: ager mūdus ē. semē sūt sci hoīes Cū āt dormirēt hoīes .i. cū apl̄i dormitōnē acceperāt ⁊ eccīarum p̄lati negligenter agerēt venit īimic⁹ hō .i. diabol⁹ ⁊ sup semīauit z iz aniā .i. hereticos ⁊ falsos doctores. ī medio t̄tici ⁊ abijt ⁊ abscōdit se. Vñ ps̄. Insidiat̄ in abscōdito q̄si leo in spelūca sua. Cū āt creuissz herba .i. semē qd̄ semīauerat apparuit herba ⁊ z iz ania. ꝑ herbā intelligit̄ scīa siue sacra scp̄tura Vñ ps̄. Qui dat herbā .i. scīaz s̄uituti hominū .i. s̄uis suis hoīb⁹. q. d. Cū creuissz sac̄ scīa ꝑ doctores ⁊ p̄dicatores tūc apparuit z iz ania .i. hereticorum falsa doct̄na accedētes āt s̄ui prīs familias .i. āgeli dei. dixerūt ei nōne semē bonū semīasti ī agro tuo .i. in eccīa .i. in apl̄os ⁊ xp̄ianos Vñ ergo hz z iz aniā .i. hereticos ⁊ est q̄rendū. vñ mali sic orti sūt ⁊ ait illi dñs īimic⁹ hoīs .i. diabol⁹ fecit hoc q̄ ē inimic⁹ hūani gn̄is serui āt prīs familias .i. āgeli dei dixerūt ei. vis im⁹. ⁊ colligim⁹ ea ⁊ rñdit nō. Dat̄ ei loc⁹ pñie q̄ fieri p̄t ꝙ ille q̄ hodie malus ē ī breui ꝑ gratiā dei p̄t fieri bon⁹ ne forte colligentes z iz ania. eradicetis t̄ticuz .i. aliq̄m maluz q̄ in futuro p̄t fieri bon⁹ simul occidatis cū ꝑmanente malo. sinite vtraq̄ crescere vsq̄ ad messē .i. ad diē iudicij. ⁊ in tp̄e messis .i. in die iudicij dicā messorib⁹ .i. āgelis. Colligite p̄mū z iz aniā ⁊ alligate ea ī fasciculos ad ꝯburendū eternaliter scz malos Triticum autē id est bonos cōgregate in horreū meum id ē in regnum celorum eternaliter Vel aliter: Homo ille xp̄s est q̄ semē bonū. ⁊ c̄.

Semē. i. verbū dei p predicatores in agro suo id ē in corde fideliū seminatum Cū dormierūt homines p negligentiā ⁊ accidiā · venit inimicus hūani gn̄is scz diabol⁹ q̄ insidiat̄ homini i omni loco · oī hora · ⁊ supsemiat ʒ i ʒ aniā. i. mala opa vel mala desideria q̄ impediunt ne bonū semē qd̄ v̄bo seminatū fuerit fructū faciat in hoīe · Nolite ergo dormire in sompno accidie Prouer · vi · Vsq; quo piger dormis qn̄ de somno surges. i. Pet̄ · vi · Fratres sobrij estote q̄ aduersari⁹ vester diabol⁹ quasi leo c̄cuit rugiēs querēs quē deuoret · cui resistite ⁊ c̄ ·

De euāgelio Sermo xl ·

Colligite primū ʒ iʒ ania ⁊ colligite ea in fasciculos ad cōburēduʒ · triticū autem ɔgregate in horreū meū Mat̄ · xiij In verbis istis describunt̄ duo scz pena dānandoꝝ ⁊ p̄miū saluandoꝝ Primū ibi : Colligite · secundū ibi Triticū · Circa primū nota q̄ pena damnandoꝝ ē multiplex Prima pena ē ignis · ysa · vlt̄ · Ignis eoꝝ nō extinguet̄ · i. inextinguibilis ē · q̄ si totū mare supfundere tur : nō extingueret̄ Apo · xx · Qui nō est inuētus in libro vite script⁹ · missus ē in stagnū ignis · hoc erit in die iudicij quādo dicet̄ · Ite maledicti i ignē eternū Mat̄ · xxv · Sed ab isto igne nō equalit̄ ɔburunt̄ damnati · sed s̄m q̄ magis ⁊ min⁹ peccauerūt Sicut a nostro igne materiali aliter vrit̄ palea · aliter lignū De igne purgatorij dicit Aug⁹ · q̄ excedit omnē penā q̄ vnq̄ excogitata fuit i hoc seculo Et tanta ē diffetētia inter ignē purgatorij · ⁊ ignē inferni · sicut ē int̄ ignē materialē · ⁊ ignē depictū Sed tamē ignis inferni millesies grauior est igne purgatorij · vnde exēplum · Hō quidā grauiter decūbens roga auit deū vt eū de mūdo tollēt · Cūq; sepi⁹ petiuissʒ astitit ei angel⁹ dicēs Missus sū ad petitōnem tuā implendā Elige aut duob⁹ dieb⁹ esse i purgatorio · aut duob⁹ annis sic infirmari Et ille gauisus elegit primū ⁊ mortuus ē ⁊ deduct⁹ in ignē purgatorij · Post vnā horā diei illius venit āgelus dei quē vidēs dixit : Quis es tu ? ait Ego sū angelus dei q̄ apparui tibi in seculo Ait ille · Absit tu nō es āgelus · angeli nō mentiunt̄ · tu aūt mētitus es Promisisti eī mihi q̄ tm̄ duobus dieb⁹ eē deberē in purgatorio Ego autē fui hic in innumerabilib⁹ annis Ecce si tāta est pena ignis purgatorij q̄ vna hora videbat̄ sibi infiniti anni : quātā tūc putas esse penā inferni · attendāt hoc pctōres Secunda pena ē frigus Vnde iob · xxiij · c · Transibunt ab aquis niuiuʒ ad calorē nimiū Mat̄ · viij Ibi erit fletus ⁊ stridor dentiū Flet⁹ erit ibi de fumo ignis · ⁊ stridor dentium de nimio frigore · Ysa · vlt̄ · Vermis eoꝝ nō moritur Vermis ille nō ē corpalis l̄ materialis · q̄ nulluʒ animal ibi remanebit p̄ter hoīem · sed vermis iste est remorsus ɔsciētie remordēs animā Aug⁹ In inferno si sit stimulus penitudinis · id ē remorsus ɔsciētie · nulla tn̄ erit correctō voluntatis Ysa · xiij · tortiones interius ⁊ dolores exterius sustinebūt ⁊ q̄si pturiens dolebūt · Exemplum de quodā religioso q̄ audiuit aīam deplāgentē damnatōem suā · req̄re in sermone Prepara te · Quarta pena ē fetor scz sulfuris Vnde · ps̄ · Ignis · grando · nix glacies · spūs pcellaꝝ ps calicis eoꝝ Apo · xx · Pars illoꝝ erit in stagno ardēti. i. in igne ⁊ sulfure · vn̄ Bern̄ · dicit q̄ nūq̄ fetuit vnus putrid⁹ canis in ɔspectu hominū sicut peccator in conspectu dei ⁊ angelorum Heu qualis erit ibi fetor vbi tot ɔgregabūt̄ pctōres Peccator similis ē putredo ouo qd̄ q̄diu integrum est nō fetet · s̄ q̄ndo